OLAY YARATACAK BELGELER...

YAKINDA Aydınlık'TA

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PERŞEMBE 24 NİSAN 1980
10 LİRA

Tarsus ve Urfa'da 2 günün bilançosu: 20 ÖLÜ

Tarsus'ta polis ve jandarma halka ateş açtı: Biri çocuk, dokuz yurttaş öldü

Terör tırmandırılıyor

■ Antep'te komandolar Köy-Koop eski Başkanını ağzına kurşun sıkarak öldürdüler.

HABER MERKEZİ

SON iki gün içinde anarşi olaylarında büyük bir artış görüldü. Birçok yurttaş hayatını kaybetti. Sadece Urfa, Gaziantep ve Tarsus'ta meydana gelen olaylarda 20 kişi öldürüldü.

Anarşi odakları kargaşalık yaratmaya yönelik faaliyetlerini sürdürüyorlar. MHP, hükümetin tutumundan yararlanarak cinayetleri ve zorbalığını yoğunlaştırıyor. Öte yandan çeşitli gruplar halkın arasına sızarak polisin jandarmanın halkın üzerine saldırmasına bahane olacak tertiplere giriyorlar. Hükümet ise halka saldıran tutumuyla terörün daha da tırmandırılmasına yol açıyor.

TARSUS'TA HALKA ATEŞ AÇILDI 9 ÖLÜ VAR

Tarsus'ta önceki gün NATO yolu üzerinde bir kız çocuğunun kamyonun altında kalarak ölmesini protesto etmek üzere toplanan halka güvenlik kuvvetlerinin açtığı ateş sonucu 9 yurttaş hayatını kaybetti.

Girne ve Yeşil mahallelerinin bulunduğu bölgeden geçen Adana-Mersin yolu üzerinde önceki gün Naciye Sönmez adlı bir kız çocuğunun ezilerek ölmesi üzerine 1500 kadar yurttaş yolu trafiğe kapatarak olayı protesto etti. Daha önce de bu yolda sık sık kazalar meydana geliyor ve mahalle halkı üst geçit istiyordu. Son ölüm olayından sonra NATO yolu üzerinde toplanan halk yolu trafiğe kapatarak ellerinde kazma ve küreklerle üst geçit yapmak için yolun kenarını kazmaya başladılar. Akşam saat 20-21 arasında jandarma ve polis olay yerine geldi. Görevliler önce havaya ateş açarak halkın dağılmasını istedi. Bu ateşe kalabalığın içindeki bazı gruplar slogan atarak ve Valiliğin açıklamasına göre ateşle karşılık verdi. Bunun üzerine olay yerinde bulunan jandarma komutanının "ateş serbest" emri verdiği bildiriliyor. Kalabalığın üzerine güvenlik kuvvetlerinin açtığı ateş sonucu otuz kişi yaralandı. Yaralılardan biri 12 yaşında çocuk olmak üzere 9 yurttaş hayatını kaybetti. Olaylar sırasında iki jandarma da yaralandı. Olaydan sonra Tarsus'ta sokağa çıkma yasağı konuldu.

İlk belirlemelere göre ölen 7 kişinin kimlikleri şöyle: Recep Özleyen (Lise öğrencisi) Mevcuttin Arzak (işçi), Abdülkadir Nergiz (işçi), Abdullah Taş (12 yaşında çocuk), Recep Kamaç, Gıyasettin Uçkan ve Sevim Ercan. Olayda yaralananların isimleri ise şöyle; Mehmet Can Papuççu, Nubret Alkan, Mehmet Karaduman, Emine Ercan, Doğan Yılmaz, Mehmet Kaynan, Ümmet Çakmak, Abdurrahman Taş, Mesut Karataş, Metin Sürmene, Hüseyin Yaman, Mustafa Altan, Ahmet Çiçek, Süleyman Artoğlu, Derviş Karaağaç, Bülent Erkan, 25 yaşında dilsiz ve sağır bir şahıs ile Ali İhsan Bektaş (Koman-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

TİKP: Halkın üzerine yürüyen Demirel hükümeti çıkmaz yoldadır

- DOĞU PERİNÇEK

■ "Demirel hükümetinin getirmek istediği yasa, Anayasanın 11. maddesi ile taban tabana zıttır."

■ "Son zamanlarda MHP terörü yetmiyormuş gibi devlet terörü de ağırlaşmaktadır."

■ "Anarşiyi önlemenin yolu özgürlükleri kısmak veya ortadan kaldırmak değil, özgürlük düşmanlarının üzerine yürümektir"

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu yaptığı açıklamada, Demirel hükümetinin getirmek istediği yasayı eleştirerek, "Halkın üzerine yürüyen Demirel hükümeti çıkmaz yoldadır" dedi.

Açıklamada, hükümetin anarşi ve zorbalığın üzerine yürüyeceği yerde, halkın üzerine yürümeyi tercih ettiği belirtilerek, "Bu yolun çıkmaz olduğunu açıkça gösteren MC deneylerinden ders almadıkları anlaşılmaktadır. Hükümetin hesabı yanlıştır. Ekonomik buhranın yükünü halkın sırtına yıkan, baskı ve yasa tedbirleriyle halkı bastırmaya yönelen hükümetlerin bugünkü Türkiye şartlarında hiç bir geleceği yoktur" deniliyor.

Başkanlık Kurulu, bugünkü buhranın sorumlularının, buhranı önlemek iddiasıyla ortaya çıktıklarını ancak halkın gelirine göz dikmekten ve yabancı ülkelerden kredi dilenmekten başka bir ekonomik önlem bu-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Özal: "Ekonomik tedbirlerde revizyonlar yapılacaktır"

ANKARA (AA)

BAŞBAKANLIK Müsteşarı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Vekili Turgut Özal, önümüzdeki aylarda ekonomik tedbirlerde bazı revizyonlar yapmak gerektiğini söyledi.

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği tarafından düzenlenen bir toplantıda konuşan Turgut Özal, Türk ekonomisini yeniden istikrara kavuşturmak için aldıkları tedbirlerin sonuç vermeye başladığını öne sürerek, mart ayında fiyatlarda bir azalma görüldüğünü, önümüzdeki aylarda bu fiyat azalmalarının daha belirgin hale geleceğini ve fiyatlarda bir denge oluşturulacağını savundu.

"Piyasada ciddi bir para darlığı vardır. Bu devam edecektir. Haberiniz olsun" şeklinde konuşan Özal daha sonra şöyle devam etti:

"25 Martta alınan tedbirler ciddi tedbirlerdir. Bu tedbirler alınmasaydı sosyal patlamalar meyda-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

BAŞYAZI

23 Nisan gerçeği

Doğu Perinçek

KIŞ uykusuna yatanlar Ortadoğu'daki silah şakırtıları sayesinde geç de olsa gözlerini açmaya başladılar. Daha yakın zamana kadar "iki süper devlet" sözünü duyar duymaz, devrimcilere atarım diye her taşa sarılanlar, Ortadoğu'da artan kargaşalığın temelinde yatan olguyu görür gibi oldular. Türkiye'nin kuzeyden gelen bir tehdit altında bulunduğu da artık farkedilmeye başlandı.

Buraya kadarı güzel. Ancak Ortadoğu'da büyüyen kargaşalığı, Parlamento ve özgürlük düşmanlığı için gerekçe gösterenlere ne demeli?

Ülkemizde Parlamento ve özgürlüklerin geleceği üzerine çeşitli görüşler ileri sürülüyor. Bu arada elbette dış etkenler üzerinde de duruluyor. Bölgemizde artan çalkantı ve yükselen Rusya

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

YİNE İŞKENCE!

■ Kadirli TİKP İlçe yöneticisi Binboğa, işkence sonucunda yürüyemeyecek hale geldi

■ Ankara'da Birinci Şubede işkence gören Yaşar Gündoğdu'nun otopsi raporunda başına vurulan darbeler sonucu beyin kanamasından öldüğü belirlendi

■ Kayseri Emniyet Müdürlüğünde polisler işkence yapılan yeğenini görmeye gelen bir yurttaşı silahla kovaladı

HABER MERKEZİ

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Kadirli yöneticisi Süleyman Binboğa ve kardeşine gözaltında tutulduğu süre içinde Kadirli Emniyet Amirliğinde işkence yapıldı. 6 gün sonra Adana Sıkıyönetim Komutanlığına götürülen Süleyman Binboğa'yı gören Sıkıyönetim yetkilileri, "Bunu kim böyle yaptıysa oraya götürün" diyerek teslim almadılar.

TİKP Kadirli İlçe Yöneticisi Süleyman Binboğa 16 Nisan günü, İlçe Başkanı Mustafa İnce, Tür-Da çalışanı Mehmet Hanta ile kardeşi Kadirli Emniyet Amirliğince gözaltına alındılar. Kadirli Emniyet Amirliği devrimcilerin evinde yaptığı aramada TİKP yayınları, Aydınlık yayınları ve gaze-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Köylerde 4-5 öğrenciye bir öğretmen düşüyor

Yozgat'a beş ayda sekiz bin öğretmen atandı

■ MHP'liler bölgeyi kontrol altına almak için atanırken, ilericiler sindirilmek için Yozgat'a sürülüyor.

ANKARA (ÖZEL)

DEMİREL hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra sekiz bin öğretmen Yozgat bölgesine tayin ve sürgün edildi. Sürgünlerin kasıtlı olarak yapıldığı ve öğretmenleri istifa ettirmeye yönelik olduğu bildirildi.

Sürgünlerin dışındaki tayinlerde MHP yanlılarının çoğunluk teşkil ettiği bildirildi. MHP yanlılarının Yozgat'ı seçmelerinin bölgeyi tamamen kontrol altına alma amacını taşıdığı öğrenildi.

Öte yandan Yozgat'a gönderilen öğretmenlerin görev yerlerine gider gitmez saldırıya uğradıkları belirtiliyor. Bu yüzden bazı öğretmenlerin istifa ettikleri öğrenildi. Öğretmenlerin Ülkü-Bir'e üye olmaya zorlandıkları, üye olmayı reddedenlerin dövüldüğü öğrenildi.

MHP'Lİ BELEDİYENİN FAALİYETLERİ

MHP'li Yozgat Belediyesinin Alevi yurttaşların bulunduğu gecekonduları dozerle yıktırıp, yerlerini MHP'lilere verdiği bildirildi. Alevi yurttaşların oturduğu Pazarcılar ve Kırmızı Toprak Mahallelerinde yıkıma devam eden MHP'li belediyenin Sunni vatandaşların bulunduğu gecekonduları

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

Bir dergi sahibi ve yazı işleri müdürü beş yıl sonra gizli örgüt kurdukları iddiasıyla tutuklandı

HABER MERKEZİ

YAYININA 1978 yılında son veren Halkın Sesi dergisi sahiplerinden Makina Mühendisi İlker Sümerkan ve Yazı İşleri Müdürlerinden Hasan Fikret Ulusoydan gizli örgüt kurdukları iddiasıyla tutuklandı.

1975 yılında yayın hayatına başlayan Halkın Sesi dergisi hakkında İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından "gizli örgüt" olduğu iddiasıyla dava açılmış ve dergi çalışanlarından bazıları tutuklanmıştı. DGM'de dava sürerken tutuklanan çalışanlar serbest bırakılmıştı. DGM'lerin kaldırılmasından sonra sivil mahkemelere devredilen dava henüz sonuçlanmamıştı. Halkın Sesi dergisi bu arada 1978'e kadar yayınını sürdürmüştü. Derginin bir ara sahipliğini yapan İlker Sümerkan ile Yazı İşleri Müdürlüğünü yapan Hasan Fikret Ulusoydanı, haklarında 1975 yılında DGM tarafından verilmiş gıyabi tutuklama kararı olduğu gerekçesiyle tutuklandılar. Makine yüksek mühendisi olan İlker Sümerkan ve Hasan Fikret Ulusoydan'ın gıyabi tutuklama kararından haberleri olmadığı ve aradan geçen beş yıl içinde meslekleriyle ilgili çeşitli görevlerde çalıştıkları öğrenildi.

Türk-İş ve hükümet haftada bir görüşecek

■ Şide: "Önemli bir gelişme yok"

ANKARA (ÖZEL)

KAMU İktisadi Teşebbüslerinde çalışan 670 bin işçiyi ilgilendiren toplusözleşmeleri için hükümetle Türk-İş arasında haftada bir görüşme yapılması kararlaştırıldı.

Türk-İş Yönetim Kurulu bünyesinde oluşturulan Koordinasyon Komitesi ile Başbakanlıkta kurulan Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulunun önceki gün yapılan toplantısında alınan bu kararla görüşmelerin hızlandırılmasının amaçlandığı belirtildi.

Türk-İş heyetine başkanlık eden Genel Sekreter Sadık Şide, önceki günkü toplantıda başka bir önemli gelişme olmadığını söyledi.

Şide, bununla birlikte görüşmelerin uzun sürebileceğini de sözlerine ekledi.

Bir aydan beri turluyorlar

Partiler Cumhurbaşkanı seçimini askıya aldılar

■ Bilgiç ve Batur adaylıktan çekilmedikçe gelişme beklenmiyor.

■ CHP ve AP'den bazı parlamenterler seçimin liderlerin devre dışı bırakılarak çözülmesini savunuyor.

ANKARA (ÖZEL)

22 Marttan bu yana süren ve son günlerde TBMM'de çoğunluk bile sağlanamadığı için kesintiye uğrayan Cumhurbaşkanlığı seçimini iki büyük parti yönetimleri askıya almış görünüyorlar. Seçilemeyeceği kesinlikle anlaşılmış adaylarda direten partiler, böylelikle gelişmenin de önünü kapıyorlar.

Ankara'daki siyasi çevreler AP adayı Sadettin Bilgiç ile CHP adayı Muhsin Batur çekilmedikçe bir gelişme olamayacağı inancını taşıyorlar. Bununla birlikte AP'nin 264 üyesi bulunmasına rağmen en çok 222 oy alabilen Sadettin Bilgiç'in partisinin desteğini sağlayamayan aday görünümünden kurtulmadıkça adaylıktan çekilmeye niyeti olmadığı bildirildi. Buna karşılık bir turda CHP'nin diğer grup ve partileri zorlamasıyla oylarını 290'a yükseltmeyi başaran Batur adaylıktan çekilmeyeceğini söyledi.

Bu durumda daha bir süre turların sonuçsuz devam edeceği görülüyor.

Buna karşılık AP ve CHP içindeki birçok parlamenterin partilerinin bu tutumuna karşı çıkarak çözümün liderler düzeyinde değil, parlamenterler arasında

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

THY grevinde para dışındaki konularda anlaşma sağlanıyor

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK Hava Yollarında 58 gündür devam eden grev ve lokavtın sona erdirilmesi için sürdürülen görüşmelerde önemli gelişmeler sağlandığı ve para dışındaki konuların bu hafta sonuna kadar sonuçlandırılabileceği bildirildi.

Türk-İş Genel Başkanı İbrahin Denizcier'in bizzat katıldığı çalışmalarda, Hava-İş Sendikası İcra Kurulu ile Ulaştırma Bakanlığı arasındaki görüşmelerde, esas anlaşmazlık konusu olan birçok maddede görüş birliği sağlandığı öğrenildi.

Bir Türk-İş yetkilisi, "En önemli anlaşmazlık konusu para dışındaki maddelerdeydi. Örneğin yönetime katılma gibi konularda. Bu konuda çok ilerleme sağlandı ve sanıyorum bu hafta sonuna kadar bunlar bitirilecek. Bu bittikten sonra para ile ilgili maddelerin çözümü çok daha kolay" şeklinde konuştu.

1976'da Köln'de düzenlenen bir yürüyüşten sonra Türkiyeli işçiler ve öğrenciler toplanarak sorunları tartışıyorlar.

Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonu 2. Kongresi toplanıyor

■ Kongreye TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek de davetli olarak katılıyor...

KÖLN (ÖZEL)

AVRUPA'da Türkiyeli işçilerin yaşadığı şehirlerde örgütlü bulunan Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonunun 2. Kongresi toplanıyor.

25 Nisanda başlayıp üç gün sürecek Kongreye Türkiye İşçi Köylü Partisi (TİKP) Genel Başkanı Doğu Perinçek de davetli olarak katılacak. Cumartesi günü kongre salonunda düzenlenen şenliğe Cem Karaca, MİGD Folklor Ekibi, VTHB Folklor Ekibi, Halk Ozanı Ali Güzel, Halk Ozanı Veli Yiğit de katılacaklar.

Avrupa'da sahte TKP doğrultusundaki FİDEF ve MHP doğrultusundaki ADÜTDF'nin yurttaşlarımızı bölme faaliyetlerine karşı 9 dernek ve 3 şubenin birleşmesiyle ortaya çıkan HBF 1978 yılında kuruldu. Bugün Avrupa'daki yurttaşlarımızın yaşadığı ülkelerde 13 dernek, 17 şube ve 18 temsilcilikle faaliyet gösteren HBF, 1979 yılında U-2 uçaklarının ülkemiz üzerinden uçurulmasına, 1979 sonbaharında MHP ve anarşiye, 1980 kışında ise Rusya'nın Afganistan'ı işgaline karşı yürüttüğü kampanyalarla tanınıyor. Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonu, Türkiyeli işçilerin sorunları için mücadele ederken, işçilerimiz arasına sızmaya çalışan anarşi mihraklarına karşı da faaliyet yürütüyor.

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

«Haksızlık var!»

Pekala , o aynı Batı, "Sürü" filmine ödül verdi.

Pekala, o aynı Batı, Yılmaz Güney cezaevine konunca mektuplar yağdırdı.

Batı aynı Batı!

Pekala , o aynı Batı, "Otobüs" filmi için, "içerikli film çevirmek için" belki Türkiye'lere gitmek gerekiyor artık" dedi, büyük bir rejisörün ağzından!

O aynı Batı bile, değil, ama çoğu Batılı ülkelerin sizin gibi, benim gibi vatandaş ekibi Ajda Pekkan'ı sondan beşinci yaptı, ben sondan dördüncü olacak demiştim. Fas'ın oyları yardımına yetişti, sondan beşinci oldu.

Bunu, ulusal bir sorun yapmak, en azından ilkellik!

O günkü salamura haberlerin arasında (Ey TRT, TRT ve TRT'nin çocukları, ki ekber evlat Doğan Kasaroğlu, şu anda İngiltere'de, sonradan edinilmiş evlat Özdemir İnce'yse Paris'te...Güzeldir Paris ilkbaharda, kestane ağaçları çiçeklenir...)

Kral haber Ajda'nın iç dökmesiydi, gözlerinin altı morarmış. Eee insan öz özünü, koca bir ülkeyle özdesleştirirse, her tarafı morarır!..

Bu gözü yaşlı konuşma, "neden besteciyle değil de Ajda Pekkan'la" diye düşündüm durdum...

Yarışmasız katılan Eurevizyona, kontenjandan seçilen Ajda Pekkan'dı. Beste hiç de fena değildi üstelik Belki ekzekiisyon o kadar parlak değildi...

"Kontenjandan şunun farkında görünmüyordu, dünyanın bütün Türkçelerini katlederken, sunucuyla konuşmasında:

Dünyanın bütün izleyicileri, müziğin "arabesklerine" taş çıkartan zarif kolların arabesklerine oy vermez. İyi biçilmiş giysilere de oy vermez. Ondan sonra efendim bir de apartman katı fiyatına perukalara da oy vermez... Herkes bir Ajda diye tutturmuştu bizde. O arada da sevgili okurlarım, müzik denen bir kavram da vardı, öz özünü mahçup mahçup duyuran "Ajda'dan önce ben vardım, Ajda'dan sonra da ben olacağım" diye tenhada fısıldayan.

Ve kontenjandan Ajda kendi çalışılmış zerafetini sergilerken o müziğin, en iyi sunucusu değildi Türkiye'de... Belki en iyi sonucusu olsa iki derece üste çıkabilirdi...

Haklı mıyım?

"Aman da petrol"

"Canım da petrol"?..

Bazı çatık okurlarım "gene havailiklerle meşgul"diye düşünebilirler. Arada bir havailiklerime çatan mektuplar alıyorum... Ama ulusal sorun haline getirilen bu "Ajda" sorunu bir sembol: Bir zihniyetin, bir torpilciliğin, bir ters yargıların sembolü ki, bütün bunlar yaşantımızı bugünkü tepetaklak hale getirmiş...

İyi kötü bir Eurovizyon yarışması vardı Türkiye'de, bugün bir hayli pırıltılarından soyunmuş altın çocukların, geleneğinin tohumlarını attıkları... Altın çocuklar... Tigürin İsmail Cem'le, uzun Mehmet Barlas

Aida ve Muhsin Batur

Ajda'nın sanatkârane, altı çürümüş gözlerine bakınca Muhsin Batur geliyordu gözlerimin önüne, bakın nice zarif bir çağrışım.

Ecevit onu kontenjandan bile göstermek istememişti de, birden bire bir numaralı vatandaşlığa onu sürmüştü. O da kontenjandı, o da eliyle taş atmamıştı, bu adaylık için

Haa... Adaylıklerken birdenbire sayın Profesör Sadi Irmak'ı anımsadım. Beyefendi görünüşlü ömür görmüş, işi rast gitmiş Sadi Irmak'ı...

Son zamanlarda, yakınlarına bir düş görmüş onu anlatıyormuş...

–Eee, nasıl düş görmüş?..

–Bildiğiniz gibi değil... Sizin benim görebileceğimiz bir düş değil...

Büyük başların düşleri bile büyük olur.

–Eee... Bizi çatlatmasana!

–Hacı Bayram Veli'yi görmüş düşünde...

–Eeee?...

–Hacı Bayram Veli demişki ona "Ey Sadi Irmak... Irmaklar gibi taştın... Yumuşacık kayaları aştın... Hakka şükürler olsun, geldim sana ulaştım...

Sen bu ülkenin Cumhurbaşkanı olacaksın..."

–Ciddi misin?

–Valla da billa da, talla da, işkenceden ve işkencecilerden söz ettiğim zamanlar kadar ciddiyim... İyi si mi, kendisine sorun. İnkar etmeyecektir. Zaten inkar edecek bir şey yok... Hacı Bayram Veli ki, uykusunda ona kanat germişse, bu büyük bir lutuf...

Alimdir, fazildir, Sadi Irmak... Elbette zamanının insanlarının Hacı Bayram Veli'ye sesleniş formülünü bilir:

"Sen de ondan tanrıdan isteyeceksin"

"Benim için de iste..."

–Nimet Arzıkcığım, Hacı Bayram Veli'den Cumhurbaşkanlığı istenir mi?..

–İsteyen Sayın Sadi Irmak değil Uykusunda Hacı Bayram Veli gelip kendisine teklif etmiş... O ne yapsın Ve Sayın Sadi Irmak, tam eliyle büyük Veli'ye dokunacağı anda o yokolmuş, Hacı Bayram Veli...

–Ciddi misiniz Nimet Arzık?

–Ya niye, sizlere o kadar gayri ciddi görünüyorum ki durmadan bana "ciddi misiniz, ciddi misiniz" diye sorup duruyor sunuz?.. İşkenceden ve işkencecilerden söz ettiğim kadar ciddiyim!

Ve işte Halep işte arşın: Sayın Sadi Irmak bütün beyefendiliğiyle ortada, varın kendisine sorun!

Yarından tezi yok sık sık gittiğim gibi Hacı Bayram'ın türbesine yüz süreceğim. Bakalım belki bana da bir düş gördürür. Kim bilir bana ne gibi makam ve manşabı uygun görür?..

Bilmeyecek ne var Nimet Arzıkcığım... Sana uygun gördüğü makam ve manşap, ip ve kazık olur... "Al şu urganı" diye seslenir sana "kendini as bizi de kurtar"...

–Ciddi misin Nimet Arzık?

–İşkenceden ve işkencecilerden söz ettiğim kadar ciddiyim...

Dönelim Ajda Pekkan'a...Gelecek yılda kontenjandan seçilirse gene gitmeye hazırmış...

Belki Hacı Bayram Veli o na da göründü!

Yineliyorum: Neden besteci ile konuşmak gereği duyulmuyor ki?..

düşünce dünyası
BIRINCI MECLİSIN DOĞUŞU (2)

Hikmet Çiçek

23 Nisan 1920'de, yapılan dinsel törenle Meclis açılır. En yaşlı üye Sinop Milletvekili Şerif Bey, kısa bir konuşma yaparak Büyük Millet Meclisinin açıldığını, "Milletimizin, iç ve dış tam bir bağımsızlık içinde, mukadderatını kendi eline aldığını" tüm dünyaya ilan eder.

"Böylece; 23 Nisan 1920 Cuma günü, saat 13.45'te Birinci Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısı başladı ve ilk sözü Ankara Mebusu Mustafa Kemal Paşa alarak bu Meclisin, yeniden seçilmiş ve seçilecek mebuslarla İstanbul Meclisinden gelmiş ve gelecek mebuslardan kurulduğunu ve hepsinin aynı sıfat ve yetkilerle görev yapacaklarını bir kere daha açıkladı ve bu husus Meclisçe onaylanarak Büyük Millet Meclisinin ilk Genel Kurul kararı olarak mevzuata geçti." (9)

Birinci Büyük Millet Meclisi için 15 yıl ve 66 livada (sancak) seçim yapıldı. Çatalca, Gelibolu, Kırklareli ve Tekirdağ'da seçim yapılamadı. Dersim, Malatya, Elazığ, Konya, Diyarbakır ve Trabzon'da seçimler engellenmek istendiyse de başarılamadı. Adana, İzmir ve Mersin'in ancak birer bucağında seçim yapılabildi. Her liva (sancak), beş milletvekili seçmesi gerekirken Biga ve Urfa ikişer, Hakkari dört ve Van bir milletvekili eksik seçti. 42 kişi, seçildiği halde Meclise katılmadı ya da devam etmedi. 12 kişi, birden çok yerden milletvekili seçildi. 9 kişi, çeşitli nedenlerle milletvekilliğinden ayrıldı. İlk Meclisin milletvekili sayısı 390'dır. Bunlardan 294'ünü yeni seçilen kişiler oluşturmaktadır. 12'si, devlet yönetimi dışında kalan (Elviyei Selase bölgesinden) gönderildi. 70'i İstanbul'daki Meclisten geldi. 14'ü, İngilizler tarafından tutuklanıp sürgün edildikleri için Meclise katılamayan ama milletvekillikleri kabul edilen kişilerdir. (10)

Birinci Meclisin milletvekillerinin mesleklerine göre dağılımı da şöyledir: Din adamlarının sayısı (kadı, müftü, din bilgini, müderris, vaiz, tarikat şeyhi) 40'a, subay ya da subaylıktan ayrılma kişilerin sayısı 50'ye; tüccar ve çiftçilerin sayısı 60'a yaklaşır. Gazeteci ve yazarların sayısı 15; eczacı ve doktorların sayısı 20; öğretmen ve eğitimcilerin sayısı 25; hukukçuların sayısı (avukat, hakim, savcı, dava vekili, mahkeme üyesi, adliyeci) 45 dolayındadır. 15'e yakın belediye başkanı ve üyesi vardır. 10'a yakın aşiret reisi vardır. Milletvekillerinin çoğunluğunu, devletin çeşitli kademelerinde memur ya da memurluktan ayrılma kişiler (vali, kaymakam, mutasarrıf, defterdar, polis müdürü, polis komiseri, mülkiye müfettişi, evkaf, mal, posta ve telgraf, hapishane, tahrirat ve bucak müdürleri, il genel meclis üyeleri, askerlik dairesi başkanları, nüfus, saymanlık ve evkaf başkatipleri, vb) oluşturur, sayıları 100'den fazladır. Türkiye Sosyalist Fırkasının adayı olarak son Osmanlı meclisinde milletvekili olan ve İngilizler tarafından Malta'ya sürgün edilen, Zeytinburnu fabrikasında fişekçi ustası Numan Efendi de (Numan Usta) Birinci Meclisin işçi kökenli milletvekilidir. (11)

İlk yasalar

Birinci Meclisin ilk çıkardığı yasa, Hayvanlar Vergisinin artırılmayacağına ilişkindir ve bir cümleden oluşur. Böylece, halkın geniş kesimini ilgilendiren bu sorunda kuşkular ortadan kaldırılır.

29 Nisan 1920'de çıkarılan "Hıyaneti Vataniye Kanunu" (2 sayılı kanun) ile Meclisin meşruluğuna karşı çıkan ve bozgunculukta bulunan kişiler "vatan haini" kabul edilir. Bu yasa ile, Meclisin meşru olmadığı yolundaki gerici propaganda önlenmek istenir. 11 Eylül 1920'de çıkarılan 21 sayılı kanun ile "İstiklal Mahkemeleri" kurulur. Bu mahkemelerin kurulmasındaki ilk amaç, asker kaçaklarının durumu ile ilgilenmektir.

"Baylar, Meclis 29 Nisan 1920'de, Yurt Hayınlığı Yasasını ve sonraki aylarda İstiklal Mahkemeleri yasalarını da çıkarmakla devrimlerin doğal gereklerini yerine getirmiş oldu." (12)

2 Mayıs 1920'de çıkarılan "Büyük Millet Meclisinin Bakanlarına Dair Kanun" (3 sayılı kanun) hükümetin kuruluşunu düzenler. 3 Mayısta seçim yapılır ve ilk hükümet, Mustafa Kemal'in deyişiyle "Ulusal egemenlik temeline dayanan halk hükümeti" kurulur. Meclisin çalışmalarına başlamasından dokuz ay sonra da, 20 Ocak 1921'de, "Meclisin ve ulusal hükümetin durumunu, yetkisini, kuruluşunu ve niteliğini saptayıp belirten ilk yasa" (Atatürk), Birinci Anayasa (1921 Anayasası) kabul edilecektir.

Tarihimizin tek ilerici meclisi

Cumhuriyet tarihimizde, görev ve yetkilerinde Birinci Meclis kadar duyarlı bir meclis olmamıştır. Hükümeti oluşturan bakanlar, kelimenin tam anlamıyla Meclisin vekilleriydiler. Meclisin denetimini daima üzerlerinde buluyorlardı. Yürütme işlerini yerine getirirken, Meclisin çizdiği yönden her ayrılışlarında milletvekillerinin ağır eleştirisine uğruyorlar ve gerektiğinde derhal görevlerinden alınıyorlardı. Meclisin Başkanı (Anayasaya göre hükümetin de doğal başkanı) Mustafa Kemal de dahil bütün yöneticiler, milletin kaderini ilgilendiren her önemli işte Meclisin onayını almak zorundaydılar ve yetkilerini aştıklarında Meclisi karşılarında buluyor, gensoru yağmuruyla karşılaşıyor, güvenoyu istemek ve almak zorunda kalıyorlardı. Bakanlar, Meclis tarafından teker teker seçilip, değiştiriliyorlardı. 1921 Anayasası, Meclisin bu duyarlılığın bir ürünü olup, onun en önemli özelliği "Meclis Hakimiyeti" sistemidir. Meclis, millet iradesinin, "Tek ve gerçek temsilcisi" olarak yasama yetkisini ve yürütme gücünü elinde toplamıştır.

"Türkiye halkının emperyalizme karşı mücadelesini yöneten bu ilk Meclis, tarihimizin en demokratik meclisidir. Onun bu karakteri, halkın silahlı olması ve emperyalizme karşı savaşılmasından ileri geliyordu. 1921'de kabul edilen Anayasa, küçük bir zümrenin baskı kurmasını engelleyen meclis hakimiyeti sistemini getirmişti. Yine bu Meclis, içinde halk zümresi gibi ilerici grupları barındırıyordu." (13)

Birinci Meclis, demokrasiyi savunmak zorundaydı. Çünkü milletin kurtuluşu ve vatanın bağımsızlığı için emperyalizme karşı bir ölüm kalım savaşı veriliyordu. Bizzat Meclisin kendisi de, bağımsızlık savaşı için yola çıkmış insanlardan oluşan "Heyeti Temsiliye"nin bir devamıydı. Birinci Meclis, emperyalizme karşı mücadele ile demokrasiyi savunmak arasındaki ilişkiyi doğru kavramıştı. Birinci Meclis, büyük zorlukların üstesinden gelmek için tüm milletin gücünü seferber etti. Saldırganları, tüm milleti harekete geçirerek yendi. Haklı bir savaşa önderlik ettiği içindir ki demokrasiyi savundu. Birinci Meclis sözde değil gerçekte milli birliği savunuyordu. Ve milli birliği sağlamanın yolunun da inkarcılıktan ve baskıdan değil, özgürlük ve eşitlikten geçtiğini biliyordu.

Günümüz Türkiyesinde, özgürlükleri ve Türkiye'yi karşı karşıya getirenlerin, halkın özgürlüklerinin biraz "kısılmazsa" Türkiye'nin elden gideceğini iddia edenlerin, "Hürriyetler mi, yoksa Türkiye mi" sorusunu soranların kavramadığı, anlamadığı da bu değil mi?

Açılışının 60. yılında, bağımsızlık savaşımıza önderlik eden Birinci Meclisin kurucusu ve üyelerini saygıyla, minnetle anıyoruz.

– BİTTİ –

KAYNAKLAR:

(9) Mahmut GOLOĞLU, age, s.158

(10) Mahmut GOLOĞLU, age, s.319-320

(11) Mahmut GOLOĞLU, age. s.321-351

(12) SÖYLEV, C.2, TDK Yay., 6. Baskı, s.327

(13) Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi Davası SAVUNMA, Aydınlık Yay., 3. baskı, s.168-169

demokrat gözüyle
lütfü oflaz

Mandalinci'nin mandalinleri!

AP Milletvekili Mandalinci, Demirel'e "yalancı" diyor, "dilenci" diyor, "istismarcı" diyor, "sorumsuz" diyor, velhasıl yenilmez-yutulmaz şeyler söyleyip partisinden istifa ediyor.

Meraklı bazı dostlar da "Demirel, bu sözlere ne der?" diye bize soruyor.

Bence Demirel, bu yenilmez-yutulmaz sanılan sözleri Mandalinci'nin kendisine yolladığı bir sepet mandalin kabul eder...

Sonra da oturur, afiyetle yer!

Nitekim bundan çok daha ağır sözleri yemedi mi?

Dün kensine en ağır sözleri söyleyenleri bugün baştacı etmedi mi?

Hatta bunlardan birini Cumhurbaşkanlığına aday göstermedi mi?

Şimdi Zeyyat Mandalinci, "bunalım geçirdim" deyip AP'ye geri dönmeye kalksa, Demirel onu Dışişleri Bakanlığına getirir! Bu böyle bilinmeli...

Ne var ki, Zeyyat Mandalinci "bunalım geçirdim" deyip, söylediği onca ağır söze boşverip AP'ye döner mi?

Yoksa Mandalinci'nin istifasını yeni istifalar takip eder mi?

Öyle olunca da, AP azınlık hükümeti çöker mi?

Artık orası Zeyyat Mandalinci'nin ve "Mandalinci yerden göğe kadar haklı" diyen AP Milletvekillerinin bileceği iştir.

Bizim bilebildiğimiz ise, artık hükümet bitkisel hayata girmiştir.

Ya kısa zamanda ölecektir...

Ya da, bir süre daha işte böyle sürünecektir...

Peki ama, kendisine hayrı olmayan bir hükümetten, ülkeye ne hayır gelecektir?

Bu durumdaki bir hükümet, ülkenin hangi problemini çözecektir?

Canım bugüne kadar ülkenin hangi problemini çözdü ki, bundan sonra çözzün?

Ama hâlâ hükümetten ümit kesmemiş olanlar varsa, Zeyyat Mandalinci'nin şu sözleri üzerinde iyice düşünsün:

"Milleti içerde yokluğa ve anarşiye terk edip, dışarıda vekar ve itibarını zedeleyen, pişkin bir dilenci edasıyla yalan ve yalandan başka hiç bir hüneri olmayan bir iktidara karşı itimadım bundan böyle kocaman bir sıfırdır..."

ADANA Milli Eğitim Bakanının dikkatine

Okul kapatmak ve öğretmen kıyımıyla anarşi önlenmez

Ülkemizde eğitim, öğretim ve Eğitim Enstitüleri sorunu gün geçtikce büyüyor. Bugünkü Milli Eğitim Bakanlığının eğitim ve öğretimdeki tutarsız uygulamaları meseleye daha büyük boyutlar kazandırıp, anarşiye zemin oluşturmaktadır.

Eğitim Enstitülerinin sudan bahanelerle kapatılarak binlerce öğrencisinin sokağa atılıp, kaderlerine terkedilmeleri bunun en belirgin örneğidir. Milli Eğitim Bakanı okul kapatmak ve buna benzer uygulamalarla anarşinin önüne geçebileceğini sanmaktadır. Aslında okulların açık bırakılması dahi anaşiyle mücadelenin bir parçasını oluşturmaktadır. Şu anda okulları kapatılmaş, partizan uygulamalara kurban gitmiş öğrenciler ne olacak, ne yapacaklar bunu biliyor musunuz?.

Sayın Milli Eğitim Bakanı, okulları cumhuriyetin okulları, öğretmenleri cumhuriyetin öğretmenleri yapacağız dediniz. Okullardan anarşiyi söküp atacağız dediniz.

Bu uygulamalarla mı?

Bu uygulamalar anarşi yangınının üzerine körükle gitmekten başka bir şey değildir. Kendi Bakanlığınızın dahi MHP'li militanların karargahı haline getirilmesine göz yummanız bile bunu göstermektedir. Çünkü anarşının kaynağını oluşturan MHP'nin faaliyetlerine göz yumulması ve imtiyaz verilmesi, anarşinin mihrakı MHP'yi anarşiye daha fazla itmek için güven vermekten başka bir şey değildir.

Siz bir yandan K.Maraş olaylarının sanığını Ticaret Lisesine öğretmen olarak atayarak, diğer yandan da bir an önce okulunu bitirmek isteyen öğrencilerin okulunu kapatarak mı anarşiyi önleyecek siniz?

Öğretmenleri fikirlerinden dolayı diyardan diyara sürerek mi memlekete faydalı insanlar yetiştireceksiniz?

Eğitim ve öğretim çıkmazını bu şekilde mi çözeceksiniz?

Sayın Bakan biraz ciddi olalım. Türkiye hepimizin Türkiye'si. Bunun nereye gittiğini, nereye götürdüğümüzü düşünelim.

Anarşiyi yenme konusunda gerçekten ciddiyseniz beraber düşünelim. Hep beraber yenelim öğrencisiyle, öğretmeniyle, halkıyla.

Nasıl mı?

Okulları okunmayacak hale getiren zorbalara karşı geniş öğrenci haklarını savunmakla.

Öğretmen ve öğrenci kıyımını durdurmakla.

Leblebici ve onun gibi katillere gereken cezayı vermekle.

Eğitim ve öğretimi engellemeye çalışan anarşi mihraklarının, MHP ve diğer grupların üstüne üstüne gitmekle...Yılmadan ...Usanmadan...

Adana Eğitim Enstitüsünden
Bir Öğrenci

ESKİŞEHİR

Komandolar mahallelerde terör estiriyorlar

Eskişehir Tunalı mahallesinde geçtiğimiz cumartesi günü akşam saat 18.30-19.00 sıralarında 15-20 kişilik bir grup aynı mahallede oturan Sadık adındaki bir gencin evini bastılar. Saldırganlar ellerindeki silahlarla ateş ederek evin camlarını yerle bir ettiler. Daha sonra ellerinde sopalarla mahallede dolaşıp bir yandan küfürler savururlarken bir yandan da "Var mı komünist, çıksın dışarı" diyerek çevrede terör estirdiler.

Bu olaydan 10-15 gün sonra Fevzi Çakmak mahallesinde de 50-55 yaşlarındaki Osman Çıraklı'nın evini gece basarak 10 bin lirasına el koymuşlar.

Saldırganlardan korkan halk gece sokağa çıkamamaktadır. Yetkililerin bir an önce bu tür olayların önüne geçmeleri ni istiyoruz.

Bir okuyucu

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dekanlığının dikkatine

Okulumuz sene başından beri anarşinin görülmediği okullardan birisidir. Tabii bu hepimizin sevindiği bir durumdur.

Ne var ki son zamanlarda okul içindeki uygulamalarla sanki anarşi yaratılmaya çalışılmaktadır.

Okulumuzun kantini öğrencilerin uğramadığı yalnızca MHP'li komandoların ve sahte solcuların gittiği yer durumundadır. Öğrencilerin buraya gitmemesinin nedeni de kantini anarşi yuvası olarak görmesindedir. Ayrıca burası öğrencilerin boş saatlerinde ve dersi kaçırdıklarında bekleyebilecekleri tek yerdir. Öğrenciler okula iki dakika erken ya da geç geldiklerinde dersaneye bırakılmamaktadırlar. Ve kantine gitmeye zorlanmaktadırlar. İki üç dakika için öğrenciler tekrar okul dışına çıkmak istemediklerinden, kantine ya MHP'lilerin ya da sahte solcuların yanına gitmek zorunda bırakılmaktadırlar.

Okulumuzdaki yemekhanede de aynı durum var. burası da MHP'li komandolar ve sahte solculara göre tanzim edilmiştir. Yemeğe belli saatte bir grup, belli bir saatte de diğer grup gönderilmektedir. Öğrenciler bu grupların herhangi birisiyle birlikte yemek istemiyorsa dışarıda yemek zorunda kalıyor. Yahut da kendine göre biraz ılımlı gördüğü grupla gidip yemek yiyebiliyor. Bunun dışında da yemek verilmemektedir.

Biz DTCF öğrencileri olarak Dekanlığa soruyoruz. Siz topu topu 300 kişi olan bu grupların menfaatine mi okulun olanaklarını tanıyacaksınız, yoksa 4000 kişinin menfaatine mi? Biz bu tutumun hatalı olduğunu söylüyor ve öğrencilerin çoğunluğu açısından şunları öneriyoruz:

Öğrencileri anarşinin kucağına itmeye hizmet eden anlayısa son verilmeli, okulumuzun olanaklarını MHP'li komandolara ve sahte sola tahsis eden anlayış terkedilmelidir.

Kantin herkesin rahatça gidebileceği yer haline getirilmeli, bu yapılmazsa öğrencilerin rahatça bekleyebilecekleri bir yer tahsis edilmeli.

Yemekhanede herkes yanyana yemek yiyebilmeli, yemek saatlerini ayırma politikasına son verilmelidir.

Bu önerilerimizin okulumuzdaki öğrenciler arasında dostluğun, kardeşliğin gelişmesine hizmet edeceğine inanıyoruz.

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
öğrencileri adına

Fatih Şahinkaya

ŞARKIŞLA SİVAS

İŞÇİLER İÇECEK SU BULAMIYOR

Demiryollarının Şarkışla-İhsaniye hattında çalışan hat bakım işçileri içecek su bulamamaktan şikayet ediyorlar. İçecek sularını çok uzak mesafelerden sırtlarında getirdiklerini anlatan işçiler sorunlarına çözüm bulunmasını bekliyor.

Topaçboğazı barakası işçileri içecek sularını 2 kilometre uzaktan omuzlarında taşıyarak getiriyorlar. Çeşitli defalar yetkililere müracaat ettikleri halde meselelerinin çözülmediğini söyleyen işçiler "ilgililere sesleniyoruz, susuzluk içinde çalışıyoruz, sorunumuza çözüm yolu bulunsun" diyorlar.

Bir okuyucu

KONYA

İnşaat işçilerinin de kanuni olarak işçilere tanınan bütün haklardan yararlanmasını istiyoruz

Biz inşaatlarda çalışan işçileriz. Sabahın 8'inden akşamın 6'sına kadar hiç bir sosyal hakka sahip olmadan çalışırız. Bunun karşılığında 300-350 lira para alırız.

Bir işçi gurbete para kazanmak için gitmiştir. Otelde yatar, lokantada yer. Sigara, çay, elbise, ayakkabı ihtiyacını kendisi karşılar. Bunun sonucunda ayda 500-1000 lira biriktirir. 8 aylık bir zaman içerisinde eline 10.000 lira geçer. Bu da kışın ancak bir cep harçlığına yeter. Ve bu durumda ailesine yardımı dokunmaz.

Çoğumuzun sigortası yoktur. Bir kısmımız sözde sigortalıyız. Ama müteahhit bu sigortayı ailesinin, akrabasının üstüne yaptırır. Bir yandan müteahhit, bir yandan, taşaron bizi ezdikçe eziyor. Haklarımızı vermek bir yana ellerinden gelse bizleri bedava çalıştıracakla

Biz inşaat işçileri kanuni olarak işçilere tanınan bütün hakların bizlere de verilmesini ve günlük yevmiyemizin 600 lira olmasını istiyoruz.

Bir grup inşaat işçisi

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1) Bir işin yürütülmesinde veya çözülmesinde uzun boylu ve dolaşık yollardan işlem yapılması usulü - Bir siyasi partinin simgesi. 2) Yurdumuzda özellikle Rusya'dan ve MHP'den kaynaklanan terör - Bir kadın ismi. 3) TERSİ bir emir - Bir kıta. 4) TERSİ saç, tırnak boyasında kullanılan bir bitki - TERSİ saçsız. 5) Karadeniz kıyısında bir ilimiz - Doktorun kısaltılmışı - TERSİ bir zaman birimi. 6) Birdenbire - Temel gıda maddelerinden - TERSİ bir çoğul eki. 7) Eski ve kıymetli eşya - Genişlik. 8) Bir Güneydoğu Asya ülkesinin eski adı - Su yolu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Birkaç aygıtın biraraya getirilerek eklenmesinden oluşmuş takım. 2) TERSİ Türkiye'nin ikinci Cumhurbaşkanı - Bir soru edatı. 3) Eski Mısır'da bir tanrı - TERSİ hızlı koşan bir hayvan. 4) Müstahkem mevki - TERSİ bir hayvan. 5) TERSİ çok kuvvetli sevgi - Bir sayı. 6) TERSİ dönem, çağ - Otuz günlük zaman birimi. 7) Bir nota. 8) Güney Kore'nin başkenti. 9) TERSİ bardak, tabak taşımaya yarayan yayvan eşya. 10) Karbonhidratlı bir gıda maddesi. 11) TERSİ isim - Bir haber ajansının simgesi. 12) Eskiz, bir planın ilk şekli.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SADDAM HÜSEYİN YÖNETİMİ YEREL SEÇİMLERE HAZIRLANIRKEN

Irak Kürdistan Demokrat Partisinin Bağdat'a karşı silahlı hareket başlatacağı ileri sürüldü

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Irak Kürdistanı'nın Kuzey kesimlerinde, Kürt peşmergeleri ile hükümet kuvvetleri arasında yeniden yer yer çatışmaların başladığı, bu çatışmaların, dağlardaki karların erimesinden sonra artabileceği ileri sürüldü.

Özellikle İran ile Irak arasındaki son siyasi ve askeri gerginliğin artmasından sonra, silahlı Kürt peşmergelerinin dağlık bölgelerde müfrezeler halinde dolaştıkları, şimdiye kadar 50'nin üzerinde hükümet askerini öldürdükleri iddia edildi.

HAREKETİ YÜRÜTENLER

Bölgedeki kaynaklar Bağdat hükümetine karşı yürütülecek hareketin önderliğini Irak Kürdistan Demokrat Partisinin (IKDP) yapacağını bildiriyorlar.

IKDP'nin geçtiğimiz kasım ayında yapılan 11. Kongresinde parti yönetimini ele geçirmek isteyen Moskova yanlıları yönetim kademelerinden uzaklaştırılmıştı. Buna rağmen, IKDP'nin Bağdat'a karşı yapacağı harekette, Sovyet yardımına açık kapı bıraktığı aynı kaynaklarca ifade ediliyor.

Moskova yanlısı Irak Komünist Partisinin, hükümete karşı başlatılacağı ileri sürülen hareketi destekleyeceği, hatta Bağdat'a karşı olan Kürtlerle Komünist Partisinin ortak bildiriler yayınladığı kaydediliyor.

Bağdat hükümetine karşı yapılacak harekette önemli rol alacağı söylenen Barzanici güçlerin karargahı ise İran-Irak sınırı ve özellikle de Irak'taki Soran bölgesinde bulunuyor.

HAREKETİN NEDENLERİ

Haberi veren kaynaklar, IKDP'nin Bağdat'a karşı şu iddialarla harekete geçeceğini söylüyorlar:

* 1975 yenilgisinden sonra hükümete karşı olan Kürtlerin hepsi evlerinden, ailelerinden ve mallarından oldular.

* 1975'ten beri hükümetle bir uzlaşma sağlanamadı.

*Kürtlerin artık var olabilmeleri için Bağdat hükümetine karşı mücadele etmekten başka bir seçenekleri kalmadı.

IKDP bu iddiları ileri sürerken Saddam Hüseyin yönetimi de önümüzdeki günlerde Kürt bölgesinde yerel seçimler için hazırlıklar yapıyor. Bağdat hükümeti ayrıca geçtiğimiz yıl Kürtlere sınırlı af çıkarmıştı.

FKÖ'nün diplomatik girişimleri sürüyor

Filistinliler Ortadoğu sorununun çözümü için bir plan hazırladı

STRASBURG (AA—Reuter)

Filistin Kurtuluş Örgütünün Brüksel Temsilcisi Naim Kadir, Filistin sorununun çözümüne ilişkin beş maddelik bir plan hazırlandığını ve üç ayrı FKÖ heyetinin sözkonusu planı AET ülkelerine anlatmak için bu ülkelerin başkentlerinde temaslarını sürdürdüklerini açıkladı.

Sözkonusu planı, AET'nin Ortadoğu konusundaki girişimlerinde de temel alabileceğini belirten Kadir, 5 maddeyi şöyle açıkladı:

1) İsrail, 1967 sınırları gerisine çekilmelidir.

2) İşgal edilmiş bölgeler bir yıl süreyle Birleşmiş Milletlerin denetimine verilmelidir. Arap Birliği Örgütü de bu denetimde söz sahibi olabilir.

3) Birleşmiş Milletler Örgütü Filistinliler arasında bir referandum düzenlemeli ve Filistin halkının nasıl bir yönetim istediğini referandum yoluyla saptamalıdır.

4) Filistin halkının bağımsızlığı istemesi halinde Batı Şeria ve Gazze bölgelerinde bağımsız bir Filistin devleti kurulmalıdır.

5) Daha sonra, yeni Filistin devleti ile birlikte Sovyetler Birliği'nin, ABD'nin, AET'nin ve ilgili devletlerin katıldığı görüşmeler başlamalı göçmenler sorunu, sınır meselesi ve diğer anlaşmazlıklar bu görüşmelerde ele alınmalıdır.

FKÖ Temsilcisi, FKÖ heyetlerinin Kopenhag ve Lüksemburg dışındaki bütün AET ülkeleri başkentlerini ziyaret edeceklerini ve yurtdışındaki Filistin hükümetini temsilen temaslarda bulunacağını söyledi.

Beş maddelik planın FKÖ'nün henüz resmi planı olmadığını ve AET ülkelerinin onayına sunulmak üzere hazırlanmış bir tasarı durumunda olduğunu belirten Naim Kadir, planın mümkün olduğu kadar en kısa süre içinde uygulamaya konulması ümidinde olduğunu da sözlerine ekledi.

Kübalı komutanlar Angola'daki askerlerin geri çekilmesini istiyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Angola'da bulunan Kübalı askeri komutanlar, bu ülkedeki Kübalı askerlerin bir an önce geri çekilmesini istediler.

Batılı haber alma servislerinin bildirdiğine göre, Kübalı komutanlar, Devlet Başkanı Fidel Castro'ya, Angola halkının Kübalı askerlere giderek daha fazla karşı koymaya başladığını belirttiler.

Durumun, Fidel Castro yönetimi için yeni bir zorluk yarattığı kaydediliyor.

Bilindiği gibi 1975 yılında Angola'nın Portekiz sömürgesi olmaktan kurtulması süreci içinde Sovyetler Birliği'nin müdahalesiyle Kübalı askerler Angola'ya gönderilmişti.

Angola'da halen 15-20 bin civarında Kübalı asker bulunduğu tahmin ediliyor.

Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye 9 ülke ve Japon Dışişleri Bakanlarının katıldığı Lüksemburg toplantısında İran'a karşı ilk elde bir dizi yaptırım uygulanması kararlaştırıldı.

REHİNELER KONUSUNDA 17 MAYISA KADAR İLERLEME SAĞLANMAZSA

AET, İran'a ekonomik yaptırım uygulamayı planlıyor

- AET ülkeleri şimdilik Tahran'daki diplomatlarını azaltıyor ve İran'a silah satışını durduruyor.
- İran Sovyetler Birliği'yle ticari anlaşma imzaladı.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Avrupa Ekonomik Topluluğuna (AET) üye 9 ülkenin Dışişleri Bakanları Lüksemburg'da yaptıkları iki günlük toplantının sonunda ABD'nin Tahran Büyükelçiliğindeki 50 rehinenin serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla bazı kararlar aldılar. Buna göre, AET ülkeleri şimdilik, İran'daki diplomatik personel sayısını azaltıyor ve İran'dan da AET ülkelerindeki diplomatlarının sayısını azaltmasını istiyor, İran'dan AET ülkelerine gelen ziyaretçilere vize zorunluluğu koyuyor ve İran'a yapılan silah satışlarını durduruyor.

AET Ülkeleri Dışişleri Bakanları ayrıca, rehineler konusunda 17 Mayısa kadar bir ilerleme sağlanmaması halinde İran'a karşı yiyecek ve ilaç dışında ekonomik ambargo uygulanmasını sağlayacak kanunların çıkarılmasını kararlaştırdılar. Bu tarihte AET Bakanları İtalya'nın Napoli kentinde bir araya gelecek.

ABD'NİN TEPKİSİ

AET toplantısından sonra bir açıklama yapan İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Carrington, "Bu her ne kadar fedakarlık gerektiren güç bir karar olsa da doğru bir karardır" dedi.

ABD yönetiminin ise kararı memnuniyetle karşıladığı bildiriliyor. Beyaz Saray sözcüsü Jody Powell AET'nin yaptırım planını "olumlu bulduklarını" açıkladı.

Fransız Dışişleri Bakanı Poncet, AET kararının bir uyarı olduğunu ve İran halkına bir düşmanlığı ifade etmediğini söyledi.

İRAN-SOVYET ANLAŞMASI

ABD'nin İran'a karşı ekonomik yaptırım uygulama kararından sonra İran, Sovyetler Birliği'yle önemli bir ekonomik ve ticari anlaşma imzaladı. Anlaşmanın Sovyetler Birliği'nin İran'a sanayi ve yiyecek maddeleri vermesiyle ilgili olduğu bildiriliyor.

İRAN'DA ÇATIŞMALAR

İran'daki Şiraz ve Ahvaz Üniversitelerinde rakip gruplar arasındaki çatışmalarda, 10 kişi öldü, 150'yi aşkın kişi de yaralandı.

Kissinger, ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkileri tahlil etti

«Önümüzdeki beş yıl son derece kritik bir dönemdir»

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD eski Dışişleri Bakanı Kissenger, dış politika ile ilgili çeşitli konularda görüşlerini açıklarken, Başkan Carter'ı, dünya görüşüne sahip olmadığı için istikrarlı siyasetlere sahip olmamakla suçladı.

Sovyetler Birliği'nin durumunu da tahlil eden Kissenger bu beş yılın, son derece tehlikeli bir dönem olduğunu çünkü bu süre içinde Moskova'nın bugün sahip olduğu avantajları sonuna kadar zorlayacaklarını söyledi.

ABD Sovyetler Birliği ilişkileri üstünde duran Kissenger şunları söyledi:

"Tutarsız açıklamalarla ve ani tepkilerle Sovyet yöneticilerini şaşırttık. SALT anlaşması ve ticaret ile Sovyetlerin gerginlikleri istismar etmesi arasında ilişki olmadığını söyledik. Ama Sovyet birlikleri Hayber Geçidine girince aniden arada bağ olduğunu keşfettik."

Kissenger daha sonra "ABD Sovyetler Birliği ile yapılan görüşmelerde nelerin kabul edilebileceğini nelerin kabul edilemeyeceğini açık seçik ortaya koymalıdır" diyor ve şöyle devam ediyor. "Paralı askerler, askeri baskı ve tedhişçileri teşvik etme dönemi sona ermelidir."

Kissenger önümüzdeki beş yıl içinde Sovyetler Birliği'nin iç problemlerinin artacağını da belirtiyor.

Sovyetler Birliği'nin 1962 Küba ya da 1973 Ortadoğu buhranına benzer bir buhranın patlak vermesi halinde ABD'ye göre stratejik silahlarda üstün bir durumda olacağını vurgulayan Kissenger, bunun bir nükleer çatışmaya değil Sovyetler Birliği'nin mahalli çatışmaları körüklemesine yol açacağını belirtti.

JEO-POLİTİK DURUM

Kissenger Ortadoğu'daki durumla ilgili olarak da şunları söyledi:

"Ortadoğu'da sallantılı durumda bulunan ülkeler, Sovyetlerin desteklediği Küba'nın, Afrika'da Etyopya ve Kızıl Denize doğru ilerlediğini görüyorlar. Onlara göre şimdi Afganistan'ın işgali, büyük bir kıskacın Basra Körfezinin üstüne düşen gölgesidir. Ve onlar etkili bir direnme görmek istiyorlar. ABD şu ya da bu şekilde düşmanı cezalandırmak, dostu mükafatlandırmak gücüne sahip olduğunu göstermelidir. Yoksa dünkü müttefiklerin moralleri bozulur, dostlar tarafsızlığa tarafsızlar radikalizme itilir."

Öte yandan Kissenger, Carter'ın insan haklarını savunarak sağcı rejimlere karşı ayaklanmaları kışkırttığını iddia ediyor.

CIO, ABD'nin Olimpiyatları boykot nedenini soruşturdu

Kanada ve Batı Almanya da Olimpiyatları boykot ediyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İsviçre'nin Lozan kentinde toplantısını sürdüren Uluslararası Olimpiyat Komitesi (CİO) ABD'nin Moskova Olimpiyatlarını boykot nedenini öğrenmek üzere ABD Olimpiyat Komitesinden 2 yetkiliyi dinledi.

Bu arada ABD Başkanı Carter CIO Başkanı Lord Kilanin'e özel bir mesaj yolladı. Carter mesajında ABD'nin Olimpiyatları boykot kararının nedenlerini açıklıyor. Carter mesajında "Sovyetlerin Afganistan'ı işgalinin olumsuz etkisinden, insan haklarını koruma kaygısından ve ABD ve diğer hür dünya ülkelerinin güvenlikleri açısından" boykot kararı aldıklarını belirtti.

KANADA VE BATI ALMANYA DA BOYKOT EDİYOR

Öte yandan Kanada ve Batı Almanya da Olimpiyatları boykot kararı aldı. Özellikle Batı Almanya'nın boykot kararı almasının diğer ülkeleri etkileyeceği ifade ediliyor.

IKP heyetinin Pekin ziyareti sürüyor

Berlinguer, Sovyetlerin düşman olarak kabul edilmesine karşı

PEKİN (AA)

İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer, Afganistan sorununun ve uluslararası ilişkileri daha fazla bozmadan Afganistan'ın egemenliği temeli üzerinde çözümlenebileceği umudunda olduğunu söyledi.

Sovyetler Birliği konusunda İtalyan ve Çin Komünist Partileri arasında görüş ayrılığı olduğunu söyleyen Berlinguer, "Sovyetler Birliği'nin düşman olarak kabul edilmesine karşıyız. Çin'in düşman olarak nitelenmesine de karşıyız" dedi.

Avrupa'nın kapitalist ülkelerindeki komünist partileri "Sovyet çizgisinde ve revizyonist olmakla" suçlayan Çin ile İtalyan Komünist Partisi arasında 15 yıl önce kopan ilişkilerin Berlinguer'in Pekin ziyareti ile yeniden kurulduğu belirtiliyor.

GAYRIMENKUL SATIŞ İLANI
Üsküdar 2 nci Sulh Hukuk Hakimliğinden
979/15 Satış

Hüseyin Kemalettin İstek ve Hasan'ın Hissedar bulundukları Üsküdar Hayrettin Çavuş mahallesi Çavuşdere Caddesi 32 pafta, 253 ada, 35 parsel 81.05 M2. miktarındaki bahçeli ahşap evin tamamının hissedarlar arasında taksimi kabil olmadığından şüyuun izalesine dair verilen kararın kesinleşmesi üzerine açık artırmaya çıkarılmıştır.

MUHAMMEN KIYMETİ: Bilirkişi tarafından verilen raporda arsa için 405.000.- Tl. üstündeki 6 katlı kaba inşaat için 780.000.-TL.ki toplam 1.185.000.- Tl. değere mütehammil olduğu bildirilmiştir.

HALI HAZIR DURUMU: Taşınmaz üzerinde inşaa halinde beton arme bir yapı bulunmaktadır. Bitişiğindeki 36 parsel ile birlikte yapılan bu inşaat 2 bodrum, zemin ve 3 normal kattan oluşmaktadır. Halen betonarme karkası bitmiş duvarları tamamlanmış durumda olup, yapılan binanın girişi 36 parsel hudutları içinde kalmakta, ancak inşaat dava konusu 35 parsel hudutları içinde tam bir daire kalacak şekilde planlanmış olduğu yine bilirkişi tarafından verilen raporda açıklanmıştır.

İMAR DURUMU: İstanbul İmar müdürlüğünce 1/2/1980 tarihli derkenar yazı ile gönderilen imar durumu, dava konusu taşınmazın bitişiğindeki halen üzerinde müşterek inşaatın yapıldığı 35 parsele ait bulunduğu, buna rağmen buraya bitişik nizamda ve 12.50 m. yükseklikte bina yapılabileceği hususunda bilgi vermekte, halen yapılmakta olan inşaat da bu şartlara uygun şekilde yürütülmekte, devam eden bu inşaatın dava konusu parsel üzerinde kalan miktarı 65 M2. olduğu tespit edilmiştir.

BİRİNCİ AÇIK ARTIRMASI: 3/6/1980 Salı günü saat 14.00'den 14.30'a kadar yapılıp muhammen kıymetin %75'ini bulduğu takdirde o gün kat'ı ihalesi icra kılınacakdır. Aksi halde en çok artıranın taahhüdü baki kalıp satış on gün müddetle uzatılarak İKİNCİ AÇIK ARTIRMASI: 13/6/1980 Cuma günü saat 14.00'den 14.30'a kadar yapılacağından o gün en çok artırana kat'ı ihalesi icra kılınacaktır. İş bu gayrimenkul üzerindeki ipotekli alacaklılarla diğer alakadarların faiz, masraf, hususile alacaklarına ait belgelerini 15 gün içinde satış memurluğuna ibraz etmeleri, aksi halde tapu sicili ile hakları sabit olmadıkça satış bedelinin paylaştırılmasından hariç bırakılacaklardır. Birikmiş vergiler ve satış tarihine kadar icare borcu hissedarlara tapu harcı, tellaliye resmi ve ihale pulu taviz bedeli müşteriye aittir. Satış peşin para ile icra ve iflas kanunu ve tapu kaydı mucibince yapılır. Şartname ilan tarihinden itibaren herkesin kolayca görüp okuyabileceği mahkeme koridorundaki hususi tahtaya asılmıştır. Şartname örneğinden almak isteyenler 10 Tl.lik pul ibraz ettiklerinde bir örneği verilecektir. Müşteri talep ettiği takdirde satış bedelini yatırmak üzere 20 gün mehil verilir. Fazla bilgi almak isteyenlerin 979/15 sayılı satış dosyasını tetkik edebilirler. Müşterilerin yazılı gün ve saatte muhammen kıymetin %10 nisbetindeki teminatla birlikte satışın yapılacağı Üsküdar İkinci Sulh Hukuk mahkemesi kalemindi hazır bulunmaları ilan olunur. 16.4.1980

(Basın 2973 - 438)

Karamanlis devlet başkanlığına aday

ATİNA (AA/AFP)

Yunanistan Başbakanı Konstantin Karamanlis'in çarşamba gecesi Devlet Başkanlığına adaylığını koymaya kesinlikle karar verdiği öğrenildi.

Karamanlis'in bu kararı, Meclis tarafından seçilme şansını incelemek için bir toplantı yapan iktidardaki "Yeni Demokrasi Partisinin" 174 milletvekilinin isteği üzerine aldığı bildirildi.

Liberya'da eski yönetimin 13 yetkilisi idam edildi

MONROVİA (AA/AFP)

Liberya eski Devlet Başkanı William Tolbert yönetiminin 13 görevlisinin idam edildiği öğrenildi.

Kurşuna dizilen yetkililer arasında eski hükümetten Dışişleri, Planlama ve Ekonomi, Adalet, Ticaret ve Tarım Bakanlarının yanı sıra Senato ve Temsilciler Meclisi Başkanları da bulunuyor.

Sandinistaların Nikaragua'da iktidara geldikleri günlerde istifa ettiklerini açıklayan Bayan Chamorro ile sanayici Robelo (gözlüklü) cuntanın yazar üyesi Ramirez'le birlikte

NİKARAGUA'DA İKİ CUNTA ÜYESİ İSTİFA ETTİ

MANAGUA

Nikaragua'da iktidardaki 5 kişilik cuntanın 2 üyesinin istifa ettiği açıklandı. İstifa eden cunta üyeleri eski diktatör Somoza'ya muhalefet ederken öldürülen bir gazetecinin eşi olan Bayan Violeta Chamorro ile sanayici Robelo Callejas'dır.

Gözlemciler bu iki cunta üyesinin istifasıyla Nikaragua'nın iyice Küba'nın yörüngesine gireceğini belirtiyorlar. Bayan Chammorro cuntanın "demokratik vicdanı" olarak nitelendirilirken, sanayici Callejas'ın Nikaraguali işadamları ve sanayicilere güven verdiği belirtiliyor. Callejas, uzun zamandan beri özgürlükleri kısıtladığı gerekçesiyle cuntanın tutumunu eleştiriyordu.

Öte yandan, 2 cunta üyesinin istifasına rağmen hükumetin istifa etmeyeceği ve genel seçimlerin yapılmasında kararlı olduğu bildiriliyor.

halkların dünyası
Çiğdem Kömürcüoğlu

Güney Yemen

Abdül Fettah İsmail 1978 yılında Güney Yemen'de kanlı bir darbeyle iktidarı ele geçirmişti. Geçenlerde istifa ettiği açıklandı. İstifanın gerekçesi bu tür olaylarda rastlamaya alıştığımız cinsten, sudan bir gerekçe; sıhhat bozukluğu. Ancak Fettah İsmail'in Devlet Başkanlığının yanı sıra Parti Genel Sekreterliğinden, Yüksek Halk Konseyi görevinden de istifası Güney Yemen'de eğilimi ve derecesi tam belirlenmese de bir iktidar değişikliği olduğunu gösteriyor.

Fettah İsmail'in yerine getirilen Ali Nasır Muhammed de Sovyet yanlısı olarak biliniyor. O da 1978 yılında Robaya Ali yönetimini deviren, Moskova'nın desteklediği kanlı darbenin mimarlarından. Ne var ki Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgalinden sonra Ortadoğu'da gerginleşen durum ve Moskova ile Müslüman ülkeler arasında keskinleşen çelişmeler, akla yeni bir Amin olayı mı doğuyor sorusunu getiriyor.

Güney Yemen 1978 yılında gerçekleştirilen darbeden sonra Ortadoğu'da Sovyetler Birliği'nin uçak gemisi olarak nitelendirilen bir ülke haline gelmişti. Hatta bölge ülkeleri Güney Yemen'e Ortadoğu'nun Kübası gözüyle bakmaya başladılar. Güney Yemen, petrol bölgesine inmek isteyen Sovyetler Birliği'nin Kızıl Denizin ağzında elinde tuttuğu önemli bir stratejik mevziydi.

Kızıl Denizin karşı yakasında Etyopya'yı denetimi altına alan Moskova, Afganistan'ı işgal ettikten sonra petrol bölgesini çevreleyen Etyopya, Güney Yemen ve Afganistan üçgenini oluşturarak bölgede önemli bir güç kazandı.

Bu nedenle Sovyetlerin güneye inme stratejisinin açıkça ortaya çıkması, Körfez ülkelerinin bölgede Sovyetlerin paralı askeri olarak gördükleri Güney Yemen'e karşı duydukları tedirginliği artırdı. Güney Yemen'in Arap ülkeleri arasında iyice tecrit olmasına yol açtı. Özellikle son yıllarda Suudi Arabistan'la Irak arasında ortaya çıkan yakınlaşmanın temel nedeni Sovyetler Birliği'nin bölgede Güney Yemen'i kullanarak gerçekleştirmek istediği emellerinden duydukları kuşkudur.

Arap ülkelerinden tecrit olmanın yanı sıra Güney Yemen gibi küçük bir ülke için, Sovyetler Birliği gibi dünya çapında hegemonya mücadelesine girişen bir ülkenin taleplerini karşılamak giderek zorlaşmaktadır. Güney Yemen yoksul bir ülkedir. Sovyetler Birliği'nin saldırganlığı arttıkça, Güney Yemen'in ihtiyaçlarıyla Moskova'nın maceracı talepleri arasındaki çelişme keskinleşmektedir. Moskova, Güney Yemen'i geçtiğimiz yıl Kuzey Yemen'e karşı bir savaşa kışkırtmıştır. Suudi Arabistan ve Umman Sultanlığına saldırtma peşindedir. Bunlar Güney Yemen'e pahalıya malolacak faturalardır. Oysa Güney Yemen'in Arap dünyasına açılmaya ve iktisadi yardıma ihtiyacı vardır.

Bu durum Güney Yemen yönetimi içinde anlaşmazlıklara yol açmıştır. Görünüşe göre Fettah İsmail ile Ali Nasır Muhammed arasında şöyle anlaşmazlıklar vardır: Ali Nasır Muhammed daha uzlaşmacı bir insan olarak tanınmaktadır. Ayrıca Fettah İsmail iktidardaki Sovyet yanlısı partinin tam hakimiyetinden yanayken Ali Nasır Muhammed iktidarın belli ölçüde dağılmasını istemektedir. Bunun yanı sıra Ali Nasır Muhammed'in Sovyetler Birliği ile ilişkiler sürdürülürken, aynı zamanda Suudi Arabistan ve hatta Umman Sultanlığıyla daha yakın ilişkiler kurulmasından yana olduğu söylenmektedir.

Sovyetlerin Afganistan'ı işgali tüm dünyadaki güçlerin yeniden saflaşmasına, hatta Moskova'ya göbeğinden bağlı güçler arasında bile ayrılıklara, anlaşmazlıklara yol açan önemli bir dönüm noktası olmuştur. Güney Yemen'deki iktidar değişikliği için şimdiden kesin yargılara varmak için henüz zaman erkense de, yeni bir Amin olayının doğması olanağı hiç de öyle uzak bir ihtimal olmayabilir.

KABIL-DOĞU BERLIN HAVA KÖPRÜSÜNDEN

Doğu Alman uçakları, Kabil'e silah götürüyor yaralı getiriyor

BERLİN (AJANSLAR)

Doğu alman resmi haber ajansı ADN, 14 Nisan tarihli bülteninde, Frankfurt/Oder kentindeki Schwedt Hastanesinde "Karşı-devrimcilere karşı savaşta yaralanan çok sayıda Afgan yurtseverinin" bulunduğunu açıkladı.

Batı Berlin'deki yetkili kaynaklar da haberi doğrularken, Doğu Alman hastanelerinde Afganlıların yanı sıra çok sayıda yaralı Rus askerinin bulunduğunu bildirdi.

Gözlemciler, Moskova yönetiminin Afganistan'da yaralanan askerleri Doğu Almanya'ya göndererek, Rusya'da bir "savaş yenilgisi" psikolojisini engellemeye çalıştıklarını belirtiyorlar.

Hatırlanacağı üzere, AP ajansı ocak başında Moskova çıkışlı bir haberinde, Kabil'den Sovyetler Birliği'ne gelen asker tabutları nedeniyle halkın içinde belirli bir hoşnutsuzluğun başlayabileceğini bildirmişti.

SİLAH GÖTÜRÜP YARALI GETİRİYORLAR

Öte yandan Batı Berlin'deki Amerikan kaynakları, Doğu Alman sivil nakliye uçaklarının, Kabil'e giderken Sovyet yapısı lojistik silahlar taşıdığını, dönerken ise Afganistan'daki çatışmalarda yaralanan Rus ve Afgan askerlerini getirdiğini bildirdi.

Gözlemciler, bu hava köprüsü sayesinde, Kremlin'in daha dolaylı bir yoldan Afganistan'a silah gönderebildiğini belirtiyorlar.

KİSSİNGER'İN DEMECİ

Almanya'nın Sesi Radyosuna bir demeç veren ABD'nin eski Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, "ABD'nin, Sovyet yayılmasına başından beri daha açık bir şekilde tutum alması halinde, Afganistan işgalinin engellenebileceğini" ileri sürdü.

Kissinger, Kübalıların Etyopya ve Güney Yemen'de yaptıklarına karşı Washington yönetiminin gevşek bir tutum aldığını hatırlattı.

İSTİFA...İSTİFA...İSTİFA...

Spor teşkilatı iflas ediyor

- Federasyonlarda adam tutmaya çalışan Beden Terbiyesi, Genel Müdürsüz kaldı.
- Sporumuzun bugünkü durumunda, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntı büyük rol oynuyor.
- Olimpiyatlar konusunda hâlâ bir açıklama yapılmadı...
- Talat Asal çıkış yolu bulamazsa bakanlıktan istifa edecek...

Bakan Asal, Başmüşaviri Talat Akgül'ün istifasından sonra Federasyon Başkan ve üyelerini yerlerinde tutmaya çalışırken şimdi de Genel Müdürsüz kaldı.

Önceki bakanlıklar sırasında olduğu gibi Talat Asal'ın başkanlığındaki son Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilatı da yapılması gereken şeylerin hep lafta kalması yüzünden iflas etmek üzere.

Bir taraftan ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durum nedeni ile federasyonların bütçeleri kısıtlı tutulup bazılarının dış temasları kaldırılırken, buna bir de iktidardaki partinin politik tasarrufları eklenince Bisiklet Federasyonu Başkanı Ergun Hiçyılmaz ve Başmüşavir Talat Akgül ile başlayan istifalar kervanına Binicilik Federasyonu ve Güreş Federasyonu üyeleri de eklendi. Öte yandan geçtiğimiz günlerde açıklanan ve önümüzdeki günlerde devam etmesi beklenen istifaları önlemeye çalışan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü teşkilatı bu defa kendisi Genel Müdürsüz kaldı.

Spor camiasının önde gelen kişileri Gençlik ve Spor Bakanı Talat Asal'ın, fiyasko ile sonuçlanmasına rağmen hâlâ Spor Şurasının hayali ile yaşadığını hatırlatarak, bakanın istifaları önleyemediğini ve kilit noktalara bu işi bilen kişileri getiremediğini ifade ile şöyle konuşuyorlar:

"Sporumuzdaki başı boşluğa 'dur' diyecek adamlar var ama Talat Asal göreve başlarken bunların birçoğunu takmadı ve hatta kendilerine cephe aldı. Şimdi onlara muhtaç ama bu kez de ona yüz vermiyorlar. Çıkış yolu bulamayınca sonunda kendisi istifa edecek."

Öte yandan çeşitli dünya ülkeleri tarafından boykot edileceği açıklanan Moskova Olimpiyatları ile ilgili herhangi bir açıklama yapılmaması da spor teşkilatında huzursuzluk yaratıyor. "Bekle gör" politikası uygulamağa çalışan Gençlik ve Spor Bakanlığının, tavada balık örneği, hem ona hem buna yaranmağa çalıştığını söyleyen yetkililer Olimpiyatları boykot konusu ile ilgili olarak Milli Olimpiyat Komitesinden rapor istenmesi ve en kısa zamanda kesin açıklama yapılması gerektiğini söylüyorlar.

Süper dayakçılar

Bu yazı aslında biraz gecikmiş bir yazıdır. Ama yine de bazı şeylerin gözlerden uzak kalmaması için kaleme almakta yarar vardır.

. . . .

Judo ve Taekwando Federasyonu Başkanı Cihat Uskan'ın bir süre önce karatecilere müjde verdiğini ve karatenin de artık sürekli faaliyet programı ile ele alınacağını söylediğini belki hatırlarsınız. İşte sözkonusu faaliyetin ilk girişimi yabancı dergilerden Uzakdoğu sporları ile ilgili alıntılar yapan bir dergimiz (?) tarafından yapıldı. Spor ve Sergi Sarayında düzenlenen ve 700 sporcunun katıldığı söylenen Karate Turnuvası süresince kulağımıza gelen konuşmalar, salonda bulunan ve "spor" lafı edenleri belki etkilemiyordu ama bize ürküntü veriyordu.

. . . .

—Vahşet kardeşim vahşet. Bu şampiyona herhalde ilk ve son olur. Buradan bir iki ceset çıkarsa bir daha zor yaparlar bu müsabakaları. Ata sporu dediğimiz güreşi unuttuktan sonra bunda da kaş yapalım derken göz çıkartırız herhalde.

* * *

—Bak oğlum, gözün fena açılmış. Buradaki ilk yardım malzemeleri yeterli değil. Gözün daha fazla açılırsa sana yardımcı olamam. Müsabakayı bıraksan iyi edersin.

—Hayır ölürüm de bırakmam. Gözüme vurmak neymiş göstereceğim ona. Sedyeyle giderken pişman olduğunu bile söyleyemeyecek.

* * *

—Zavallı doktor. Bugün çok yoruldu.

—Şu yerlere de birkaç minder koyamamışlar yahu. Yenilen adam, yediği yumruklara mı yansın, yoksa sırtındaki parke izlerine mi?

—Şampiyonaymış, turnuvaymış, bunları bir kenara bırakın canım. Baksanıza hep kendi reklamlarını yapıyorlar. Adam (Hakkı Koşar) çıkıyor ortaya, gösteri maçı yapıyor, kendi sporcusunun maçını yönetiyor, kendi kitabını sattırmak için anons yaptırıp kapıda satış yapıldığını duyuruyor. Kendini kabile şefi mi sanıyor nedir? Öteki de (Ferhat Özsert) bir başka havadan çalıyor.

. . . .

Bu ve buna benzer konuşmalarla tam 13 saat sürdü Karate Turnuvası dedikleri müsabakalar.

BAYKAL KARTAL

Ama anlayamadık bir türlü, bizimkiler karate dedikleri şeyi yaparken dünya karate otoritesi 8. dan karakuşak Taiji Kase acaba neden gülüp duruyordu.

Kaş yapalım derken göz çıkartırız, diyen kişinin sözlerini doğrularcasına çok kişi sakatlandı dövüşler boyunca. Gözü açılanlar, alnı patlayanlar, hem gözü hem alnı açılanlar, dudağı patlayanlar.. Kısacası kıpkırmızı bir tablo. Ayalarından sakatlananlarla, burnundan kan boşalanlara 13 saatlik dövüşler sırasında biz de bayağı alışır gibi olduk da spor yaptığını zannettiği bir sırada kolu çıkan karatecinin evine gittiği zaman annesine babasına ne cevap verdiğini ve anasının babasının çocuklarını o durumda görünce neler hissettiklerini hâlâ merak ediyoruz.

Hele hele geçtiğimiz günlerde, Japonya'daki Karate Şampiyonasında "Süper Dayakçı" ünvanını kazandığını duyduğumuz Ferhat Özsert var ya, rakibinden dayak yiyip yenilen talebesini bir de o tokatlayınca, doğrusu hiç şüphemiz kalmadı Ferhat'ın süper dayakçılığından.

On dakikalık aradan sonra mikrofonla bir duyuru yapan dayak şampiyonasının sunucusu, durgun Kata yarışmalarının başlaması ile zevki kaçan seyircilere şöyle derken, bu organizasyonun ne kadar vahşet bir şey olduğunu ifade ettiğinin belki de farkında değildi:

—Sayın seyirciler on dakikalık aradan sonra programda bir değişiklik yapıldığını duyurmak istiyoruz. Sabah saatlerinden beri süren vurdulu-kırdılı sahneleri bol müsabakalara ara verip, havayı biraz yumuşatmak için programa Kata yarışmaları ile devam edeceğiz. Karate müsabakalarını Kata yarışmalarından sonra izleme fırsatı bulacaksınız. İyi eğlenceler.

. . . .

Böylesine bir özel turnuvanın ardından Cihat Uskan da ilk resmi karate şampiyonasını organize ettiklerini söylerse hiç şaşmayalım. Şaşmayalım ama, sporcu yetiştiriyorum diye başka şeyler (!) yetiştiren ve onları yetiştirirken de yarı yarıya zayiat (?) veren dayakçıların hamisine gereken cevabı verelim.

OLDUĞU GİBİ

Margaret Thatcher, Sir Denis Follows'a Avam Kamarası'nda ağır bir dille çattı

«Hâlâ o kalın kafan almıyor... Bilmiyor musun orada bir savaş oluyor ve insanlar ölüyor... Sovyetler Birliği insan haklarını çiğnerken, biz sporcularımızı nasıl Moskova'ya yollarız»

Milliyet, 19 Nisan 1980..

Okçuluk Federasyonunun iki başkanı var ama ikisi de koltuğa oturamıyor

Okçuluk Federasyonunun tam iki tane Federasyon Başkanı var ama Başkanlardan ikisi de başkanlık koltuğuna oturamıyor. Başkanlardan biri Fazıl Özok, diğeri ise Lütfullah Kayalar.

Fazıl Özok okçuluk camiası tarafından tanınan eski Başkan. Uzun yıllar federasyonu yönettikten sonra tepeden inme bir emirle görevinden alındı ve yerine Lütfullah Kayalar atandı. Ancak Genel Müdürlük yetkililerinin hesap etmedikleri bir şekilde Danıştaya başvuran eski Başkan Fazıl Özok, Danıştaydan çıkarttığı karar ile yeniden görevine iade edildi. Böylelikle Okçuluk Federasyonundaki başkanların sayısı da ikiye çıkmış oldu. Ancak yeniden göreve iade edilen Fazıl Özok, Danıştay kararı Genel Müdürlük tarafından resmen uygulanmadığı için gidip de Federasyon Başkanlığı koltuğuna oturamıyor. Öte yandan böylesine bir Danıştay kararı ile karşı karşıya kalan yeni Federasyon Başkanı Lütfullah Kayalar da herhangi bir yanlışlık yapmaktan çekindiği için federasyona uğramıyor.

Bu nedenle Okçuluk Federasyonunda iki Başkan olmasına rağmen başkan sıkıntısı çekiliyor ve Genel Müdürlüğün bu konuda alacağı karar merakla bekleniyor.

NEYMİŞ!

Bravo Cahit Gür

Sabah erken mi erken. Gün, daha yeni ağarmış. Gazeteci, spor salonunun kapısına yaklaşırken düşünüyordu:

— Galiba biraz erken geldim. Şimdi bu saatte salonun kapısını açacak adam da yoktur. Tabi ya, baksana saat daha sekiz buçuk.

Ama o ne, salonun kapısı açıktı.

— Demek ki ilk gelen ben değilmişim. Herhalde bir erken gelen vardır canım. Yoksa halter müsabakalarının yapılacağı salonun hazırlanması saatler sürer. Bir de tartılan hesaba katarsak müsabakalar ancak öğleden sonra başlar ki, hiç olacak şey değil.

Ve böyle düşünerekten salondan içeri girdi gazeteci arkadaşımız. Ama içeride bir başka sürpriz bekliyordu kendisini. Bir veya iki görevliyi salonu müsabakalara hazırlarken bulacağını sanıyordu ama Halter Federasyonu üyesi ve İstanbul Halter Ajanı Cahit Gür, ceketi bir kenara asmış, kolları sıvamış, halterleri sırtlamış, salonu bizzat kendisi hazırlamıyor mu? Önce şaşırdı, sonra seslendi..

— Bravo hocam, sesine irkildi Cahit Gür. Belli ki gazeteciye o durumda yakalanmaktan hoşlanmamıştı. Teşkilatını ve federasyonunu savunurdu hep ama sırtından süzülen terlerin, gömleğini sırılsıklam yaptığı böyle bir durumda yakalandıktan sonra ne diyebilirdi?

— Bunları yapacak, becerecek adam bulamıyorum, dese bir türlü, demese bir türlü.

Ama yine de savundu Cahit Hoca:

— Sağolsunlar çocuklar da yapıyorlar ama sabah erken uyandım da salona erken gidip şu işleri erkenden bitireyim dedim. Bitti zaten canım. Hadi sen içeride otur, ben de elimi yüzümü temizleyip şimdi geliyorum.

KAPI

Güreş Federasyonu Asbaşkanlığından istifa eden eski olimpiyat şampiyonu güreşçimiz Ahmet Ayık, "Federasyon Başkanlığı için Bakanın kapısını çalmadım" demiş.

— Bakanın kapısını bilmiyoruz ama Güreş Federasyonunun kapısı çalındı galiba. Baksanıza kapısız federasyondan birer ikişer sokağa dökülüyorlar.

CÜCE

HAFTANIN KARİKATÜRÜ

Milli takımımıza Avrupa, Asya ve Amerika'dan maç teklifleri yağıyor. (Gazeteler)

Genç Milli Basketbol Takımımızın grup şampiyonu olarak finallere katılma hakkı kazanması sevinçle karşılandı. Fotoğrafta başarılı gençlerimiz antrenör Önder Seden ile beraber görülüyorlar.

GENÇ MİLLİ BASKETBOL TAKIMIMIZ AVRUPA FİNALİNE YÜKSELDİ

Fransa'nın Montargis kentinde yapılan Avrupa Şampiyonası Grup Eleme müsabakalarında ev sahibi Fransa da dahil olmak üzere İskoçya, Norveç ve Tunus'u mağlup ederek grup şampiyonu olan Genç Milli Basketbol takımımız finallere katılma hakkını kazandı. 22-31 Ağustos tarihleri arasında Yugoslavya'nın Celje kentinde yapılacak finaller için favori olarak gösterilen genç milli takımımızın antrenörü Önder Seden, ele geçen fırsatı iyi değerlendireceklerini ve önümüzdeki süreden en iyi bir şekilde yararlanarak hazırlanacaklarını söyledi.

Yurtta ve dünyada

Geçen hafta

JUDO MİLLİ TAKIMIMIZ BALKAN ÜÇÜNCÜSÜ OLDU

İstanbul Anadolu Spor Sitesi Salonunda yapılan 6. Balkan Judo Şampiyonasında 1 altın, 2 gümüş ve 6 bronz madalya kazanan milli takımımız Balkan üçüncüsü oldu. Şampiyonada 4 altın, 3 gümüş ve 5 bronz ile Romanya birinciliği, 3 altın, 3 gümüş ve 3 bronzla Yugoslavya ikinciliği paylaştılar.

TRABZONSPOR AVERAJLA YENİDEN LİDER

Maç eksiği ile lig liderliğini Bursaspora kaptıran Trabzonspor, erteleme maçında Adanasporla golsüz berabere kalarak gol averajı ile lig liderliğini yeniden ele geçirdi. Bu hafta oynanacak Beşiktaş-Trabzonspor, Fenerbahçe-Kayserispor ve Altay-Bursaspor karşılaşmaları şampiyonluk açısından önem taşıyor.

ODTÜ VOLEYBOL TURNUVASINA ŞAMPİYONLAR KATILACAK

ODTÜ Spor Kulübü tarafından düzenlenen dörtlü voleybol turnuvasına Arnavutluk'un Dinamo Tiran takımı ile şampiyonumuz Eczacıbaşı, kupa galipleri temsilcimiz Büyükdere Boronkay ve UEFA temsilcimiz Vinylex katılacak.

TÜRKİYE FERDİ KIZ-ERKEK TAEKWANDO ŞAMPİYONASI BUGÜN YENİDEN BAŞLIYOR

24 Nisan 1978 tarihinde durdurulan Türkiye Ferdi Kız-Erkek Taekwando Şampiyonası iki yıllık bir aradan sonra bugün yeniden başlıyor. Ankara Atatürk Spor Sarayında yapılacak şampiyonaya yaklaşık 400 sporcunun katılması bekleniyor. Şampiyonada kuşak tahdidi olarak en az kırmızı kuşak sahibi ve lisanslı sporcu olmak gerekiyor.

YURT HABERLERİ YURT HABERLERİ

Hükümet pamuk üreticilerinin bütün isteklerine «hayır» dedi

İZMİR (ÖZEL)

Tariş Pamuk Birliğinin 19 Nisan günü yapılan kongresinde konuşan Tariş yöneticileri ve parlamenterler hükümetin, pamuk üreticilerinin tüm isteklerine "hayır" dediğini ortaya çıkardı.

Hükümetin enflasyonu önleme gerekçesiyle pamuk üreticilerinin bütün kredi taleplerini geri çevirmesi çoğunluğu AP'li olan kongre delegelerinin tepkileriyle karşılandı. Delegeler, verdikleri önergelerde isteklerini tekrarlayarak Tariş'in bütün imkanlarıyla üreticiyi desteklemesini istediler.

FİYAT FARKI VERİLMİYOR AKARYAKIT KREDİSİ DE YOK

Geçtiğimiz yıl ortalama 23 liradan alınan pamuk bugünlerde piyasada 45 liradan alıcı buluyor. Arada bulunan 20 liradan fazla farka dikkat çeken pamuk üreticileri en az 5 liralık bir fiyat farkının kendilerine dağıtılmasını istiyor.

Tariş Genel Müdürü Hakkı Gürün'ün verdiği bilgiye göre, buna karşı Ticaret Bakanlığının cevabı şu oldu: "Geçen yıl yalnız Tariş 250 milyon kilo pamuk aldı. Kiloda 5 liradan Tariş ortaklarına dağıtılması gereken miktar 1 milyar 250 milyon lira tutar. Diğer kooperatiflerle beraber 3-4 milyarlık bir ödeme yapılması gerekir ki, hazineden buraya tahsis edilecek bir kaynak yoktur."

Aynı şekilde bu yıl üreticiye akaryakıt kredisinin dağıtılmasının da enflasyonu önleme gerekçesiyle düşünülmediği açıklandı. Genel Müdür Hakkı Gürün Tariş'in kendi kaynaklarından akaryakıt kredisi dağıtmaya çalışacağını öne sürdü, ancak bu kredinin ne miktarda ve ne zaman verileceğini açıklamadı.

Pamuk ekimi öncesinde üreticinin en çok ihtiyaç duyduğu güçlendirme kredisi de bu yıl hiç bir ihtiyacı karşılayamayacak düzeyde saptandı. Tariş Pamuk Birliğinin kiloda 10 lira, tavanı 150 bin lira olarak saptadığı güçlendirme kredisi Ticaret Bakanlığında kiloda 7 lira ve tavanı da 70 bin lira olarak tespit edildi.

Üreticiler iki yıl önce bile tavanın 60 bin lira olduğunu belirterek, "Hükümet, sermayesi olmayan üreticiyi tamamen desteksiz bıraktı. Bu tutum küçük üreticiyi ezeceği gibi, pamuk üretiminde verim düşüklüğüne de yol açacaktır" dediler.

Üretici delegeler kongrede verdikleri önergelerde, 200 milyon lira akaryakıt kredisi, en az 10 lira fiyat farkı ve tavanı 150 bin lira olmak üzere 10 lira güçlendirme kredisi temin edilmesi için hükümete ısrar edilmesini istediler ve şöyle dediler:

"Enflasyonun sorumlusu pamuk üreticisi değildir. Verilecek krediler ise enflasyonu değil üretimi körükler."

Çay-Kur 70 ton çay stokunu erittiğini açıkladı

RİZE (AA)

Çay-Kur geçen yıllardan biriken 70 ton çay stokunu dağıttığını açıkladı. Böylece Çay-Kur'un depolarında biriken kuru çayın tamamen satılmış, depolar yeni alım kampanyası için boşaltılmış oluyor.

Çay-Kur'un zamlı satışlar için hazırladığı ambalajların kullanılması hükümetin bu yılki yaş çay alım fiyatını açıklamasından sonraya kaldı. Elden çıkartılan stok kuru çay bir süredir bakkallarda tartılmak suretiyle kesekağıtlarında ve naylon torbalarda satılıyor.

34 BİN KADROSUZ İŞÇİ ÇALIŞACAK

Öte yandan mayıs ayının ilk haftasında açılacağı bildirilen 1980 çay kampanyasında Çay-Kur'un 34 bin kadrosuz işçi çalıştıracağı bildiriliyor.

Çay-Kur yetkilileri bu yılki kampanyada Çay-Kur'a bağlı 40 fabrikanın işletmeye gireceğini, çay alımının 2 bin alım merkezinden yapılacağını ve 8 bin kadrolu, 34 bin de kadrosuz işçi çalıştırılacağını söylediler. Bu kapasite ile günde ortalama 5 bin ton yaş çay yaprağı işlenecek.

Bu yıl kaliteli çay elde edilmesi için çalışıldığını da ifade eden Çay-Kur yetkilileri niteliksiz çay yapraklarının kesinlikle imalata sokulmayacağını ve imha edileceğini açıkladılar.

Balıkesir halkı ihtiyaçlarını bitpazarından sağlıyor

LÜTFÜ ERGEN (BALIKESİR)

Son zamlardan sonra vitrinlerde sergilenen malların yanına varamayan Balıkesir halkı her pazar kurulan bitpazarına koşuyor. Elbiseden hurdaya, elektronik aletlerden elden düşme ev eşyasına kadar her şeyin satıldığı bitpazarı her pazar ana-baba gününe dönüyor. Fotoğrafta ihtiyaçlarını artık bitpazarından sağlayan işçisi köylüsü, memuruyla Balıkesirliler görülüyor.

Gebze Belediye Alanının Düzenlenmesi" mimari proje yarışması sonuçlandı

«Gençlerimiz, başarılı eserler verebilecek olgunluktadır»

İSTANBUL (ÖZEL)

Gebze Belediye Başkanı Sedat Tüze, "Gebze Belediye Alanının Düzenlenmesi" konulu mimari proje yarışmasında ödül dağıtırken, "Ülkemizin gençliği kendilerine olanak tanındığı takdirde çok başarılı eserler verebilecek olgunluktadır" dedi.

Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliğinde yapılan törende, proje yarışmasında ödül alan öğrenciler, Gebze Belediye Başkanı Sedat Tüze ve diğer Birlik yöneticileri birarada (Fotoğraf: AYDINLIK)

Proje yarışmasının ilk defa öğrencilerle birlikte kentin planlanması uygulamasını gerçekleştirdiğini söyleyen Sedat Tüze şöyle dedi

"Yarışmayı açarken, üniversitelerde hayali şeyler üzerinde yapılan projelerin hayata geçirilmesini amaçladık. Yarışma sonuçları, ülkemizde yetişen gençlerin kendilerine olanak tanındığı takdirde çok başarılı eserler verebilecek olgunlukta olduğunu ortaya koydu. Bu yarışma, hayatla üniversite öğreniminin kaynaşması amacına hizmet etmiştir"

11 projenin katıldığı yarışmada birincilik ödülünü alan Erol Şahin, Metin Recep Samancı, Deniz Beyazgül ve Yeşim Ustaoğlu'na 25 bin lira, ikincilik ödülü alan Can Binan, Yüksel Dinçer'e 20 bin lira, üçüncülük ödülü alan İhsan Seçkin'e ise 15 bin lira verildi. 7 bin 500 lira tutarında mansiyon ödüllerini ise Mustafa Erk, Selami Mehmet, Recep Önal, Adil Geçim, Atamer Dedeoğlu, Turhan Mutluay, Ömer Ferdan Düzenli, Aynur Sırtoğlu, Serdar Efe, Osman Akdereli, Kemal Üstüner ve Avni Özgencil aldılar.

Kilis Belediyesi hakkında kömür yolsuzluğundan soruşturma açıldı

- Kömür İşletmeleri Kurumundan aldıkları kömürü halka dağıtmamışlar.

KİLİS (AA)

Kilis Belediyesinde üst düzeydeki bazı yöneticilerin de adlarının karıştığı kömür yolsuzluğu iddiası İçişleri Bakanlığına bağlı müfettişlerce incelenmeye başlandı.

Kilis Belediyesine halka dağıtılmak üzere Kömür İşletmelerince tahsis edilen 13 milyon 500 bin lira değerindeki kömürün çok az bir kısmının Kilis'e getirildiği saptandı. Kömürün büyük kısmının nerede tüketildiğini araştıran müfettişler Döner Sermaye Saymanlığının defterlerine ve kasa durumlarına el koydular.

23 Nisan ve çıraklar

Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklarımıza armağan ettiği bu bayram üzerinden tam 47 yıl geçti. Her yıl bu bayramda 23 Nisan 1920'lerin heyecanını bir kere daha yaşarız. Atatürk bu bayramı niçin çocuklara armağan etmiş? Bu düşünceyi, bu gerçeği bir nebze olsun düşündük mü aradan geçen zaman içinde? Geriye şöyle bir baktığımızda geleceğimizin güvencesi olduğunu her fırsatta söylediğimiz ezici çoğunluğun hangi ortamda yetiştiğini ve bunun acı sonuçlarını görüyoruz. Nasıl bir gençlik yetiştirdiğimizi, devlet olarak, kişi olarak çocuklarımıza karşı olan sorumluluğumuzu hatırladık mı?

Şöyle bir çevremize bakalım. Atatürk'ün büyük önem verdiği ve "Bu yurdu sizlere teslim ediyorum" dediği genç fidanlarımız yaşamlarını nasıl sürdürmekte?

Rauf İnan (Eğitimci-yazar)

«Atatürk genç kuşaklar arasındaki çelişkiyi kaldırmak istiyordu»

23 Nisan ilk ulusal Türk devletinin kuruluş günüdür. Bundan önce birçok devlet kurulmuş fakat hiç birinin adı Türk devleti olmamıştır. Bunlar ulus devletleri değillerdir. İlk ulusal Türk devleti 23 Nisan 1920'de Atatürk'ün kurduğu devlettir. Bu nedenle çok önemlidir. Aynı zamanda evrensel ve tarihsel önemi vardır. Emperyalizme karşı kurtuluş savaşı veren ilk devlet olmuştur. Sömürge ulusların kurtuluş yolunu göstermiş ve açmıştır.

İnsanlık 20. yüzyıla çok büyük ve ağır sorunlarla girdi. Birinci Cihan Savaşı bu sorunlardan hiç birini çözememiştir. Bu nedenle milyonlarca gencin yaşamı boş yere yok olmuştur. 1920'lerde uluslararası, sınıflar arası, cinsler arası, kuşaklar arası, ırklar arası çelişkiler ve savaşlar sürüp gidiyordu.

Ayrıca, kapitalist ülkeler arasında Birinci Cihan Savaşını doğuran çıkar çatışmaları daha çözülmemişti.

Atatürk bu saydığım çatışma alanlarını ortadan kaldıran büyük bir düşünür ve devrimci kişiliği gösterdi.

Atatürk genç kuşaklar arasındaki çelişkiyi kaldırmak ve dikkati çocukluğun, gençliğin olağanüstü önemine toplamak için çocuk ve gençlik konusunda yol göstericilik yapıyordu. Söylevleri bunu açıklar. İşte 23 Nisan'ın çocuklara armağan edilmesi bu görüş ve düşünün sonucudur.

Bugün bu çabaları ortadan kaldırmak için çalışanlar Türkiye'nin çok acıklı duruma düşmesine neden olmuştur.

5-14 Temmuz 1979'da Cenevre'de toplanan 37. Uluslararası Eğitim Konferansında, Türkiye'den seçilen delegeler, 23 Nisan'ın 50 yıldan beri Türkiye'de çocuk günü olarak kutlandığını, 1979 yılının çocuk yılı olması dolayısıyla bugünün Dünya Çocuk Günü olarak karara bağlanmasını önerdiler. 14 Temmuz 1979 Cumartesi günü konferansta karar bütün delegelerin oy birliğiyle kabul edildi. Ve bunun gerçekleştirilmesini izlemek için uluslararası eğitim, bilim ve kültür kurumu Unesco Başkanına görev olarak verildi.

Her yıl birkaç küçük emekçinin sakat kalmasına neden olan "Katil Makine". Nuri sesleniyor: "Bu makinelerde can güvenliğimiz yok."

Çalışan bir küçük emekçi.

Sabahın ilk ışıklarında sokaktaysanız küçücük çocuklar görürsünüz, koşuşturan, otobüsleri dolduran, gecekondu bölgelerinden küçücük evlerin, arasındaki dar yollardan sokaklara taşan. Küçük emekçiler, çıraklar bunlar.

Kimdir ve nasıl bir yaşam içindedir bu küçük emekçiler?

Bir seher vakti, bir şafak vakti, yıldızlar sönerken, açılan kapılardan çıkan onlardır. Yol alan onlardır, evlerin, sokakların, ağaçların uyanmamışlığı ile birlikte.

Onlar, sabah rüzgarında, gün ışımamış kaldırımlar üstünde duyulan sessiz ayak sesleridir.

Genç bedenlerin düşleriyle makineler arasında, bir karanlıktan öbür karanlığa uzayıp giden çıkmaz bir yolculuktur.

Hasretlik sürer ışığa, güneşe, Hasretlik sürer gün yüzü görmemiş çocukların gözlerinde. Solup kavrulur çocukluk, makine gürültüleri, makine yağ ve kokuları, metal tozları yutarak çocukluğu soluk soluğa yaşayarak.

Loş işliklerin, güneş gözlü çocukları, henüz terlememiş bıyıklarıyla ter döken, günlük yaşamımızda kullandığımız pek çok eşyaya emeklerini akıtan, şafağın demircileri, küçük emekçiler, çıraklar.

Binlerce çocuğumuz eğitimden yoksun olduğu, çocuk ölümlerinin en yoğun olduğu, cezaevlerini çocuk tutukluların doldurduğu ülkemizde binlerce çocuk da çırak adı altında yaşamını sürdürüyor.

Nasıl bir yaşamdır, gelecekte nasıl bir yaşama hazırlıktır. Günde 10 saat çalışan, sigortasız, sendikasız işverenin insafına terkedilmiş bu yüzbinlerce çocuğumuzu bekleyen gelecek kuşkusuz bu koşullarda sağlıklı bir gelecek değildir. Yasaya göre çırak bir öğrencidir. Elleri, gözleri yağa bulanmış tulumuyla ne kadar öğrenci ne kadar işçidir?...

Siteler, başkent Ankara'nın binlerce esnaf ve onbinlerce işçinin yaşam mücadelesi verdiği bir iş merkezi. Bu yazımızda oturduğumuz sandalyenin, koltuğun, yemek yediğimiz masanın ve kitaplarımızı yerleştirdiğimiz kütüphanelerimizin nasıl yapıldığını ve bunlara emeği geçen küçük emekçilerin yaşam koşullarını anlatacağız.

Sabahın köründen akşamın karanlığına kadar çalışan, hiç bir sosyal güvencesi olmayan yüzbine yakın işçinin büyük bir bölümünü Anadolu'dan gelenler oluşturuyor. Sivas'tan, Çorum'dan, Erzurum'dan, Kars'tan gelmişler, gecekondu mahallelerine yerleşmişler. Ve hemen hepsi ailesine bakmakla yükümlü.

Aldığı 500 lira haftalıkta öğleyin en az harcadığı 30 lira ve yol parasıyla ailesine bakmak zorunda!

Atölyeleri dolaştık, işçilerle konuştuk

Adı: Nuri
Memleket: Koçhisar
Yaş: 14

"İlkokul 5'e kadar okudum, durumumuz kötü olduğu için okuyamadım.

"Burada kazandığım parayla babam hasta olduğu için eve para götürmek zorundayım. Öğle yemeğimi burada bütün atölye arkadaşları birlikte bakkaldan aldığımız peynir, zeytin, ekmek yiyerek sağlıyoruz. Bazen paramız olursa lokantaya gittiğimiz oluyor. Çalışma koşullarımız çok zor. Akşam eve gittiğimde yemeğimi yemeye bile dayanamıyorum, olduğum yerde uyuyorum. Burada bütün çocukların çalışma koşulları benimki gibidir. Okumak istiyorum bütün konuştuğum arkadaşlarım, keşke çalışmasaydık da okusaydık diyoruz."

ÇIRAKLARIN YAŞ ORTALAMASI 14

Bugün Türkiyemizin genelinde olduğu gibi Sitelerde de çalışan çocukların yaş ortalaması kendi deyimleriyle 14'ü geçmiyor.

İlkokul 5'e kadar okuyan ve daha sonra öğrenimlerine çeşitli nedenlerle devam edemeyen çocuklar, buralara ileride kalfa olabilmek için çırak olarak veriliyorlar. Babası tarafından işverenin yanına verilen çocuk 18 yaşına kadar çırak olarak ustanın yanında çalışıyor ve 20 yaşında askere gidip döndüğünde mesleğine devam ederse eğer, kalfa olma şansına sahip oluyor.

ÖĞLE YEMEKLERİ

Gelişme yaşında olan bu küçük emekçilerin yemek sorunları ise başlı başına bir konu. Çocuklar genellikle aldıkları ücretlerin büyük bir kısmını öğleyin karınlarını doyurmak için bakkaldan aldıkları helvaya, zeytine, peynire yatırıyorlar. Bazıları lokantaya gittiklerini söylüyorlar. Bir de köfteciler var. Sitelerde her köşe başında bir köfteci tezgahı görürsünüz. Öğlen saat 12.00 oldu mu bu köftecilerin başına bir sürü çocuk toplanır, köfte almak için sıraya girerler. Bu köftecilerin gerçekten et mi sattıklarını sorduğumuzda çocuklar gülerek "Ne yediğimizi henüz biz de anlayamadık" dediler.

ÇIRAKLIK YASASI

Yıllardır sürüncemede olan "Çıraklık Yasası" da çıraklara bir şey getirmemiş adeta onların sömürülmesini yasal hale sokmuştur. Yasa baştan sona eleştiriye açık birçok madde ile doludur. Yasaya göre çırak bir öğrencidir bunun için de aldığı ücret "harçlık" olarak düşünülmüştür. Bir çırağın ücreti asgari ücretin üçte biri olarak saptanmıştır.

Buna karşın sitelerde bir sürü eksikliklerine rağmen 2089 sayılı yasanın bir hükmü yoktur. Çırağın kaderi işverene ve velisiyle yapılan sözleşmeye bırakılmıştır. Ve bu sözleşme son derece geri, çırağa hiç bir sosyal güvence sağlamayan, hatta onsekiz yaşına kadar iş kazası geçirdiğinde bu kazadan işverene hiç bir sorumluluk yüklemeyen bir sözleşmedir. Kaza geçiren çırağın tedavisi, bakımı kendisine ve ailesine kalmaktadır.

KATİL MAKİNE

Sitelerde geziyoruz. Atölye aralarında koşuşturan çocuklar. Vakit öğleye yaklaşıyor, yollar çamurlu sitelerin üst kısmında bir atölyeye gidiyoruz. Atölyeye girmemizle üzerimize toz yığınının çökmesi bir oluyor. Tozdan içeriden çalışanları görmek imkansızlaşıyor. Müthiş bir gürültü çocuklara, kulaklarına eğilip, "Sizinle konuşmak istiyoruz" diyoruz. İşleri yavaş yavaş bırakıp etrafımızı alıyorlar. Bir alet, bütün heybetiyle, çıkardığı gürültülü bir sesle çalışmasına devam ediyor. Makinenin başındaki 8 yaşında olduğunu söyleyen Çorumlu Nuri kafasını kaldırıp bakıyor. Bu atölyede çalışma koşullarını soruyoruz, aynı sorunları anlatıyor. Nuri, "Hepsini bir yana bırak, her yıl atölyede mutlaka birkaç iş kazası olur. Bu kazalarda birçok arkadaşımız çalışamaz hale gelir" diyor ve eliyle çalıştığı makineyi gösteriyor. "İşte bu makine katil makine. Bu atölyede elini bu makineye kaptırmayan arkadaşımız yok aslında. Bu sorun burada yani Sitelerde çalışan herkesin sorunu" diyor.

HASTALIKLAR

Sitelerde iş kazalarından ayrı işçilerin sağlığını tehdit eden bir başka sorun ise meslek hastalıkları.

Sitelerde işyerlerinde havalandırma sistemi bulmak pek mümkün değil, bazılarında "Aspiratör" kullanılmakta ise de yoğun toz ve kokuyu gidermede son derece yetersiz kalıyor. Özellikle polyester üzerine iş yapan atölyelerde vernik ve cila ile çalışan işçiler ağır koku sonucu sarhoş oluyor.

Bu işte çalışan işçilerin elleri hep yara. Zaman içinde vernik ellerdeki dokuları öldürüyor ve el sertleşiyor.

Bütün bunlara karşı atölyelerde hiç bir önlem alınmamıştır.

Küçücük yaşta iş kazalarına ve meslek hastalıklarına açık bu çocukların, bu tür bir olayla karşı karşıya gelmeleri iş güvenliği olmayan işyerlerinde her an olasıdır. İş kazasına, ya da meslek hastalığına uğrayan çırağın, iş sahibine verilecek ceza ise gülünçtür. 1000 lira.

Kopan bir kol kesilen bir parmağın bedeli 1000 liradır.

EĞİTİM

Çırakların eğitimleri de Teksas, Tommiks ve seks filmlerinden ibarettir. Çırakların ciddi gazeteler okuması, siyasi içerikli yayınları izlemeleri çevrede hoş karşılanmaz. Bu anlayış içinde yaşayan çocukların tatil günleri de zararlı yayınlar ve filmleri izlemekle geçer. Ya da futbol maçı yaparak günlerini geçirirler. Bu eğitim çocuklara bir kültür birikimi de sağlamaz.

Bu yüzbinlerce çocuk, umut bağladığımız çocuklarımızın büyük bir bölümüdür. Bu yüzbinlerce çocuk bizim çocuklarımızdır. Bu yüzbinler gelecekte emekçilerimize katılacak genç beyinler, genç bedenlerdir.

Onları eğitmek, onları daha insancıl daha mutlu bir geleceğe hazırlamak toplumun başta gelen görevlerinden olmalıdır. Gelin küçük emekçiler Aydınlık Türkiyemize hep birlikte koşalım.

Bu küçük emekçi, bu taşımayı ne kadar iyi yaparsa o kadar çabuk kalfa olacak. Çırakların sırtındaki bir yük de angarya. Sitelerde işçilik angarya ile başlar. Yani ortalığı ne kadar iyi süpürürse, bakkala ne kadar çabuk gidip gelirse kalfalık yolu açılır, yoksa sanatı geliştirmek işi öğrenmek ve o ölçüde kalfa olmaya hak kazanmak sorun değildir.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri

Kaya Özdemir: «Çıraklık yasası yeniden ele alınmalı ve sendikalaşmayı önleyici hükümler ayıklanmalıdır»

Soru: Sayın Kaya Özdemir, 23 Nisan Milli Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutladığımız bugün, Türkiye'de "çocuk işçiler" diye bir sorun var. Büyük bir çoğunluk olan bu işçi kesimi, hiç bir sosyal hakka sahip olmadan, hatta sigortasız ve sendikasız çalışmakta. Hemen hepsinin çalışma koşulları, fevkalade geri seviyede tutulan sözleşmelerle belirleniyor. "Çocuk işçilerin, çırakların, genç işçilerin, çalışma koşullarını düzeltmek, iş ve sosyal güvenliklerini güvence altına almak için, Türk-İş yöneticisi olarak sizin görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

KAYA ÖZDEMİR: Bu sene 23 Nisan, Türk-İş'in çocuk işçilerin sorunlarına büyük bir ciddiyetle eğildiği bağlı bulunduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile ortaklaşa bir seminer düzenlediği ve seminerin başarıyla bittiği haftanın sonunda başlamaktadır. 23 Nisan'ı iki yönlü ele almak ve değerlendirmek gerekir. Birincisi bilindiği üzere ulusal egemenlik, ikincisi ise çocuk bayramı olarak.

Çocuklarımızın çoğunun Türkiye genelinde acı, toplumsal gerçeklerle karşı karşıya bulundukları bu seminerde de ortaya çıkmış bulunmaktadır. Seminerin ortaya koyduğu değerlendirme raporlarına göre, gençlerimiz kanun ve toplum himayesinden uzaktırlar. İş güvenliklerinin yeterince sağlanmamasını bir tarafa bırakın, hemen hemen hiç yok gibidir. Çıraklık Yasası henüz uygulama safhasına bile geçememiştir.

Yasa eksikliklerle dolu olup, iş ve ücret güvenliği yoktur. Diğer taraftan eğitim sistemimiz mesleki ve teknik öğretime gereği kadar ağırlık verecek şekilde düzenlenmediği için, eğitimde adaletsizlik en büyük adaletsizlik olarak ortada durmaktadır. Gençliği mesleki ve teknik öğretime kaydırarak, onların öğrenimlerine ücretli olarak izin temin edilerek sağlanacak gerçekçi bir eğitim meslek içinde henüz yoktur.

Toplumun, genç ve dinamik kesimini oluşturan 12-26 yaş grubundaki gençlerden iş arayanlar bulamamakta, bulabilenler de askerliklerini yapmadıkları gibi nedenlerle işe alınmamaktadırlar. Sosyal güvenlikleri yoktur. İş güvenliği yoktur. Ve hemen hepsi fiziki ve bedeni gelişmelerini engelleyecek şekilde günde 12-16 saat çalıştırılmaktadırlar. Oysa gençlerimiz için, çocuklarımız için özel hükümler getirilmesi gerekmektedir.

Korunmaya muhtaç çocuklar, çalışan anne ve babaların çocukları gibi önemli bir kesim için de kreş, gündüz bakımevleri büyük bir sorun olmaya devam etmektedir. İşyerlerinin denetimi ve çocuklara, gençlere çok yetersiz olmasına rağmen iş konumu ve işçi sağlığı ve işgüvenliği tüzüğünün hükümleri gibi önemli yasal hükümlerin uygulanıp uygulanmadığı ciddi olarak denetlenmelidir.

Çıraklık Yasası günün şartlarına göre yeniden ele alınmalı ve sendikalaşmayı önleyecek hükümler ayıklanmalıdır.

Biz genç işçilerin sorunları içinde geniş işsiz kitlesini de ele almayı, konuyu altı ana bölüm halinde incelemeyi gerekli gördük. Bunlar, istihdam, eğitim, sosyal güvenlik, demokratik ve sosyal haklar ve yasal sorunlar. Yaptığımız değerlendirmeleri önümüzdeki günlerde ilgililerin dikkatine sunacağız.

Bir önemli nokta da büyük kentlerde çocuklarımız için yeterli yeşil saha ve oyun alanı bulunmamasıdır.

Genç işçiler için sağlık hizmetleri yetersizdir. Koruyucu hekimlik müessesesi geliştirilmelidir, sağlık kontrolleri yapılmalıdır ve gençlerimiz vücut gelişimini engelleyecek işlerde çalıştırılmamalıdır.

Demirel'in memleketinden

açıkça — DOĞAN YURDAKUL

Başbakanın doğup büyüdüğü yer olan Isparta'da neler olup bittiğini bilmemesine imkan var mıdır? Yoktur. Ama sadece onun bilip, bildiğini kendisine saklamasıyla olmaz. Herkesin bilmesi gerekir. Onun için size Isparta'dan seçme bazı ilginç olaylar anlatacağım.

Isparta'daki liselerden, öğretmen lisesinden, eğitim enstitüsünden, sanat okulundan, akademiden göç var. MHP'nin ırkçı-faşist ideolojisini benimsemek istemeyen öğrenciler, okuyabilmek için şehirlerini terkedip başka yerlere gidiyorlar. Sebebi, herkesin MHP'nin verdiği talimatlara uymaya zorlanması. Okullarda öğrenciler gruplar halinde, ülkücülerin derneğine götürülüyor.

Bu götürülmelerden birinde bulunan bir öğrenci gördüklerini şöyle anlatıyor:

"Hepimizi derneğin içinde sıraya dizdiler. Derken 'dikkat!' diye bağrıldı. Hazırola geçirildi.. İkinci başkanımız geliyor dediler. İkinci başkana bunu yapacaksak, acaba birinci başkana ne yapacağız diye düşünüyordum. İkinci başkan geldi. Kısa bir nutuk çektikten sonra bize emirler verdi. Şehrin sokaklarında onar kişilik gruplar halinde dolaşıp, komünistleri gördüğümüz yerde dövecekmişiz. Eğer dokuz kişi olursak saldırmayacakmışız. O zaman gelmeyen onuncuyu arayıp onu cezalandıracakmışız, hesap soracakmışız."

Bu emirleri verenler komünist umacısı yaratarak, komünist suçlaması yaparak korku salacağız derken öyle şaşırmışlar ki, İstiklal Marşını bile komünist marşı diye şikayet etmişler.

Öğretmen Lisesinde bir öğretmen, sınıfta İstiklal Marşını ezberletiyormuş. Bu öğretmeni gözlerine kestirdikleri için okuldan attırmayı düşünüyorlar ya, gitmişler. "Çocuklara komünist marşı öğretiyor" diye şikayet etmişler. MHP'liler İstiklal Marşını bilmez mi? Belki bilir, belki bilmez orasından benim haberim yok. Ama amacın öğretmeni ne olursa olsun şikayet etmek olduğunu biliyorum. Neyse uzatmayalım, tahkikat yapılıp, durumun böyle olmadığı anlaşılınca bu kez ağız değiştirmişler. "Hayır, Çanakkale Marşını öğretiyordu" demişler. Yani, özürleri kabahatlerinden büyük. Ama, öylesine gözleri kapanmış ki, değil İstiklal Marşı veya Çanakkale Marşı, Ajda Pekkan'ın "Petrol" şarkısını duysalar, komünist marşı diye şikayet edecekler.

Isparta'da dükkan sahibiyseniz, öyle her malı MHP'lilere danışmadan dilediğiniz taksitle satamazsınız. İsterseniz Senirkent ilçesinden CHP'li tüccar Kemal Ay'ın oğluna sorun. Bir gün yolunu çevirip dövmüşler. Dizini kırmışlar. Ayağına çivi çakmaya kalkışmışlar. Sebep: Bir MHP'liye istediği taksitlerle buzdolabı satmayı kabul etmemesi.

AP'liler bile saldırıdan nasiplerini alıyorlar. Belki de daha fazla. Geçenlerde 150 kişilik bir grup MHP'den istifa ederek AP'ye geçmiş. Önce bu gruptakilerin hepsinin "komünist" ilan etmişler. Daha sonra da bu gruba önderlik eden 45-50 yaşlarındaki kişiyi şehrin meydanında "Sen nasıl davadan dönersin, komünist" diye öldüresiye dövmüşler.

Demirel, komünistlerin başını ezeceğiz deyip dururken, gördünüz mü başına geleni?

Baştan da dediğim gibi anlatılanların arasından tipik olan birkaç örneği seçtim. Tipik olmayanları da siz hesap edin. Hükümete ve mahalli yöneticilere sırt dayayan MHP'lilerin Başbakanın ilinde halka neler çektirebildiğini düşünün.

Dinlemesi bedava. Ben dinledim, yazıyorum.

İnanmayan gider görür. Eğer, otogarda otobüsten indiğinde "Hergün" veya "Isparta'nın Sesi" gazetesi satanlara haraç vermeye razı olup da şehre girebilirlerse.

Not: Sivas'tan yazdığım "Arzuhal" başlıklı yazının bir teknik hata nedeniyle yedinci sayfada çıkmamış olan sonu da şu şekilde bitmekteydi. "Sivaslılar, arzuhalimizi yaz böyle böyle dedikleri için yazıyorum" demiştim. Okuyuculardan haklı eleştiriler üzerine belirtiyorum.

40 yıl sonra Köy Enstitülerini nasıl değerlendiriyorlar?

Hazırlayan: Mehmet Yeşil

ALİ RIZA ÖZTÜRK: Enstitülerden her biri ayrı bir değer olan 18-20 bin aydın yetişti

Ali Rıza Öztürk, Pamukpınar Köy Enstitüsünde öğretmenlik yaptığı yıllarda.

Soru: Köy Enstitüleri kaç yılında ne amaçla açılmıştı, amacına ulaşabildi mi?

—1937 yılında İzmir-Kızılçullu, Eskişehir-Çifteler, Ankara-Hasanoğlan'da Köy Öğretmen Okulu adı ile deneme niteliğinde başladı. 17 Nisan 1940'ta 3803 sayılı yasa ile Köy Enstitüsü adını aldı.

Bundan önce de öğretmen yetiştiren kurumlar vardı. Bu okullara şehir çocukları alınırdı. Sayıca çok az da olsa varlıklı köy çocukları da girebilme şansına sahipti. Bu çocuklar kravat ve kolalı gömlek içinde, formel disiplin, adabı muaşeret verilir. Takrir ve ezber metotlarıyla idealize edilip, şehir ve köy ilkokullarına gönderilirdi. Özellikle köylere gönderilen iyi giyimli, güzel konuşan ve köy ortalamasına göre bol ücretli bu idealist gençler, bir üretim toplumu olan köyün yalın ve somut koşullarına ayak uyduramazdı. Soyut idealleri köy pratiğinde dayanamaz, çözülüp dağılırdı. Kısa zamanda şehir merkezlerine kapağı atmanın yollarını arar ve de şimdiki gibi genellikle bulurlardı.

Nüfusunun yüzde 75-80'i köylerde yaşayan 15 yıllık Cumhuriyet kendi ilkeleri, yaşam tarzı ve ekonomik anlayışını köye aktaracak eğitim biçimi ve kadrolarını oluşturamıyordu. Köy toplumu hâlâ imparatorluğun çöküş yıllarında olduğu gibi asker ve vergi sözkonusu olduğunda akla gelen kültürsüz, yoksul ve perişandı. Tepedekiler işin vehametini kavrıyor, çözüm yolları arıyorlardı. Bu koşullar içinde Köy Enstitülerinin kuruluşu:

1) Kırsal kesimde ileri üretim teknik ve yöntemlerinin gerek duyduğu kadroları,

2) Cumhuriyet burjuvasinin üst yapıdaki atılımlarını, burjuva ideolojisi ve yaşam tarzını köye götürecek kadroları yine köyden oluşturmak,

3) Ve değişik olmakla birlikte Tonguç'un deyimi ile "Köylü insanı öylesine canlandırmalı ve bilinçlendirmeli ki onu hiç bir güç yalnız kendi çıkarına insafsızca sömürmesin, köyün sakinlerine köle ve uşak işlemi yapılmasın. Köylüler bilinçsiz ve bedava çalışan birer iş hayvanı durumuna gelmesinler."

Düşüncesine dayanıyordu.

Köy Enstitüleri budanmaya 1946'da yapılan program ve yönetim kadrolarındaki değişikliklerle başladı. 1952'de resmen kapatıldı. 1945'lerde Türk Milli Eğitiminin hedefi, 1956 yılına kadar okulsuz köy bırakılmayacak, ilköğretim çağındaki tüm çocuklar okula kavuşmuş olacaktı. Diğer bir deyimle ilköğretim sorunu çözümlenmiş olacaktı. Köy Enstitüsü uygulamasından vazgeçildikten sonra 1980'lere kadar ilköğretim sorununa çözüm aranmaya devam edildi.

İkinci dünya paylaşım savaşından sonra çok partili demokrasi dönemine geçen Cumhuriyet burjuvazisi üst yapı atılımlarını, daha açık bir deyimle Atatürk devrimlerinin özde halka yönelik ekonomik içerikli olanlarını, Marşal yardımından aldığı bozdolabına koydu. İdeolojisini köye parti, ocak, bucak örgütleri vb. kanallardan aktarmayı denemeye başladı. Köy Enstitüleri ile köye götürülmek istenen değer yargıları ve köyün kendi içinden canlandırılması çabaları tamamlanamadı. Köy Enstitüleri, programını uygulama olanağı ve buna yetecek suretanınmadankapatıldı. Bunun için Köy Enstitüleri devrini tamamladı ve zamanında ulaşmak istediği başarıya ulaştı denemez.

Buna karşın Köy Enstitüleri kısa eylem süresi içinde köylü hamurundan yine köylü mayası ile yoğurup, kotardığı 18-20 bin eğitmen, öğretmen ve sağlık memurunu topluma kazandırdı. Öylesine asıl bir maya ve emekle yoğurdu ki ne içinden geldiği köyün bilisizliği, ne feodal kalıntıların zorbalığı, ne de din bezirganlarının bağnazlığı bunları davalarında yıldırabildi.

Özgeçmişi

Adım: Ali Rıza Öztürk. 1933'te Kangal'ın Kabakçevliği köyünde doğmuşum. 1939'da köyümüzde ilk kez açılan eğitmenli okula başlayıp, 1942'de üç sınıflı bu okulu bitirdim. İki yıl aradan sonra ilkokulun ikinci devresini de bitirip 1 Şubat 1947'de Sivas-Yıldızeli-Pamukpınar Köy Enstitüsü öğrencisi oldum. 21 Haziran 1952'de öğretmen olmuştum. Sivas ve Aydın illerinde on iki yıl ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra yedinci dönem İlköğretim Müfettişliği Kursunu bitirerek 7 Haziran 1965'ten itibaren beş yıl Kars beş yıl da Sivas illerinde ilköğretim müfettişliği yaptım. 20 Kasım 1975'te hiç bir gerekçe gösterilmeden ilkokul öğretmenliğine döndürüldüm. 12 Mayıs 1977'de Danıştay kararı ile yeniden ilköğretim müfettişi oldum. Dört ay Tokat ili emrinde görev yaptıktan sonra yine Danıştay kararı ile müfettiş iken alındığım Sivas ili emrine atandım. 23 Ağustos 1978'de de Yerel Yönetim Bakanlığında bakan danışmanlığına getirildim. 1979 Kasımında kurulan Süleyman Demirel hükümetinde Yerel Yönetim Bakanlığının kaldırılması üzerine kadrom Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı Müşavirliğine aktarıldı. 3 Mart 1980'den beri de bu görevle memuriyete devam etmekteyim.

Soru: Köy Enstitüleri ne gibi çalışmalar yaptı?

—3803 sayılı Köy Enstitüleri Yasasının komisyon görüşmelerinde, "Köy-Şehir ayırımı getiriyorsunuz" diyen Emin Sazak ve yandaşlarına karşı, Meclis kürsüsünde Hasan Ali Yücel; "Köy ve şehir arasında imparatorluk döneminden beri köylü aleyhine kültürel, ekonomik ve yaşam tarzı ikilemi vardır. Var olan bu ikilemi ortadan kaldırmak için bu yasayı getiriyoruz" diyordu.

Köy toplumunu din bağnazlığında saplandığı "öte dünya" karanlığından çekip, yaşadığı dünyanın gün ışığına çıkarmak ve bu dünyanın doğa yasaları, insan ilişkileri, çağdaş üretim teknikleri, toplumsal değer yargıları ve kavramlarıyla donatmak için okur-yazar kılmak gerekiyordu. Öğrenciler geldikleri köylerin ortak koşulları içinde kendi gereksinimlerini iş eğitimi ilkesine dayalı olarak öğretmen ve usta eğiticilerin rehberliğinde kendileri üretiyordu. Beş yıl önce bilisiz bir çocuk olarak ayrıldığı köyüne hiç kopmaksızın, köyün sorunlarını, çözüm yollarını, kullanacağı araçları, gerektiğinde başvuracağı kaynakları bilen, kültürlü, bilinçli, becerikli, onurlu, kendine ve köylüsüne inanan, güvenen bir genç olarak dönüyor. Köyün tüm sorunlarını kucaklıyor, çırpınıyor, giderek asırların ihmalinde terkedilmiş köyünü içinden canlandırıyordu. Köylünün dert ortağı, yardımcısı, gereğinde sözcüsü oluyordu.

Soru: Kapanmasının nedeni ne idi?

—Kurtuluş Savaşı yıllarında feodalite ve din sömürücülerine karşı köylü ve emekçi sınıflarla işbirliği yapan, Cumhuriyeti sınıfsal çıkarının aracı olarak görmeye alışan burjuvazi, köyü canlandırıp yönetim ve ulusal gelirden dengeli pay istemesinden kuşkulandığı için köye ve emekçi topluma insan olma, vatandaş olma bilinci taşıyan Köy Enstitülerini, çıkarı bozulan feodal ve din bağnazlığı ile işbirliği içinde kapattı.

YARIN: Ali Rıza Öztürk'ün görüşlerinin devamı

23 Nisan gerçeği

(Baştarafı 1. sayfada)

tehdidi, kimilerine göre Türkiye'de Parlamento düzenini ve özgürlükleri bir lüks haline getiriyor. Bunların niyetleri malum. Öte yandan kimi solcularımız da, bu kötü niyetlilerin teorisini yapıyorlar ve bölgedeki gelişmelerin Parlamentonun yaşamasını zorlaştırdığını düşünüyorlar.

Artan dış tehditle demokrasinin zorlaşması arasında bir bağlantı kurmak, tam anlamıyla diktatör mantığı değil midir?

23 Nisan 1920'den bu yana 60 yıl geçti, ama 23 Nisan gerçeği, toplumsal bilincimizde yaşamaya devam ediyor.

Nedir 23 Nisan gerçeği?

Emperyalist saldırganlara direnmek isteyen bir millet, Meclisini topluyor. Direnmek ve Meclis. Direnmek ve demokrasi. Direnmek ve özgürlük: Olguların mantığı, gerçeklerin mantığı, tarihin mantığı bu kavramlar arasındaki kopmaz bağı gösteriyor.

İngiliz emperyalistleri, İstanbul'u işgal ettikleri zaman Meclisi Mebusanı da basıyor ve bazı mebusları tutukluyorlardı. Mustafa Kemal ise Anadolu'ya ayak basar basmaz, her şeyden önce milli direnişin merkezi olacak bir Meclisin toplanması görevine sarılıyor. İşgalcinin mantığı Meclisi dağıtmayı gerektiriyor, direnişçinin mantığı ise açmayı.

Tarihte özgürlük düşmanlığı yaparak zafere ulaştırılmış tek bir milli direniş yoktur. Başka milletleri ezmek için savaşan emperyalistler, daima kendi halklarını da baskı altına almış ve demokrasiyi yok etmişlerdir. Milli bağımsızlık için savaşanların ise en büyük dayanağı halktır. Bu nedenle onlar, kaçınılmaz olarak özgürlük siyasetine sarılmışlardır. Çünkü halkı seferber etmenin, milleti ayaklandırmanın başka bir yolu yoktur.

İlk Millet Meclisinin o özgür o demokratik havası boşuna mı dillere destan olmuştur? O zaman özgürlük ve demokrasi, Türkiye için tarihi bir zorunluluktu. Bu millet esir olmayacaktı, bağımsızlık için dövüşecekti. Milletteki bu cevheri gören, milletin bağrındaki o büyük yaratıcı gücü kavrayan Mustafa Kemal, elbette direnişe demokrasi bayrağını yükselterek, Meclisi toplayarak başlayacaktı.

Özgürlük ve demokrasi, Türkiyemiz için bugün de tarihi bir zorunluluktur. Bugünkü iktidar sahipleri, Türkeş'in elini bırakmayan Demireller bu zorunluluğun karşısına dikildiler. Birkaç yıl sonrasını düşünmeyip, biraz daha dem sürseler de, bir süre daha günlerini gün etseler de, gidici olmaya mahkumdurlar. Gidicidirler çünkü demokrasinin karşısındalar, özgürlük düşmanları ile beraberler. Gidicidirler, çünkü milleti birleştiremezler. Irkçılarla, mezhep düşmanlığı güdenlerle birlikte, yürüyenlerin ülkeyi birleştirmelerine, halkı birleştirmelerine, dış tehdide karşı koyabilmelerine imkan yoktur.

Ortadoğu çalkalanıyor. Savaş kıvılcımları çakıyor. Türkiye'nin yakın geleceğinde gene büyük bir milli direniş, gene büyük bir milli ayaklanma vardır. Yoktan varederek Kurtuluş Savaşını yaratmış olan bu büyük halkın yüreğindeki bağımsızlık ateşi, üstelik 1920'lerden daha yakıcıdır. Demokrasi ve özgürlük bilinci çok daha güçlüdür. Dış tehdit yükseliyor mu, öyleyse 19 Mayıslar, 23 Nisanlar, Meclis, demokrasi ve özgürlükler Türkiye için bir zorunluluktur. Meclisi ve özgürlükleri bu ülkeye çok görenler, bu tarihi zorunluluğun ayakları altında ezilmeye mahkumdurlar.

TİKP...

(Baştarafı 1. sayfada)

lamadıklarını belirtiyor.

ANAYASAYA ZIT YASA

TİKP açıklamasında, getirilmek istenen yasanın Anayasanın "Kanun temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz" diyen 11. maddesine taban tabana zıt olduğuna işaret edilerek şöyle deniyor.

"Demirel hükümeti, temel hak ve özgürlükleri sınırlandırma yönünde bir Anayasa değişikliğinin ortamını yaratma çabalarının yanı sıra, aynı amaçla bir de yasa tasarısı hazırlamış bulunmaktadır. 'Buhran döneminde uygulanmak üzere' getirildiği söylenen tasarı, temel hak ve özgürlükleri hükümetlerin insafına terketmektedir."

Hükümetin bu tasarıyı anarşiyi önlemek gerekçesiyle getirdiğine dikkat çeken Başkanlık Kurulu, anarşinin özgürlükleri kısmak veya ortadan kaldırmakla önlenemeyeceğini belirterek, "Anarşiyi önlemenin yolu özgürlük düşmanlarının üzerine yürümektir" diyor.

TİKP'nin açıklaması şöyle devam ediyor: "Cinayet örgütü MHP'nin üzerine gitmeden ve Rusya'nın yıkıcılığına karşı mücadele etmeden anarşinin önlenemeyeceği artık ortaya çıkmıştır. Halkı seferber etmeden anarşi kaynaklarını kurutmaya olanak yoktur. Halk ise ancak özgürlük ve demokrasi temelinde seferber edilebilir. Demirel hükümeti ise bunun tam tersini yapmaktadır. Anarşinin kaynaklarından biri olan MHP'yi siyasi himayesi altında palazlandıran bizzat AP hükümetidir. Son zamanlarda ise MHP terörü yetmiyormuş gibi tevlet terörü de ağırlaşmaktadır."

KAYIP — Tuzluçayır Ortaokulundan aldığım kimliğimi kaybettim. Hükümsüzdür.
Kadir DEMİRCİ

Yine işkence...

(Baştarafı 1. sayfada)

temizi bulunca Adana Sıkıyönetim Komutanlığından "Bir hücre ele geçirdik" diyerek "özel bir tim" istedi.

Ancak gönderilen özel tim "suç aleti" olarak gösterilen kitapları görünce Adana'ya geri döndü.

Süleyman Binboğa ve kardeşi 16 Nisanı 17 Nisana bağlayan gece Kadirli-Andırın yolu üzerinde bulunan Taputepe denilen ormanlığa götürüldüler. Kadirli Emniyet Amiri ve 6 polis devrimcilere sabaha kadar işkence edip falakayla dövdüler, sırtlarına binip gezmek istediler.

Olayın duyulması üzerine TİKP Adana İl Başkanı Hüseyin Bülbül ve Süleyman Binboğa'nın babası Savcılığa başvurdular. Ancak Kadirli Savcısı dilekçeyi işleme koymayınca Hüseyin Bülbül Sulh Ceza Hakimliğine başvurarak devrimcilerin mahkemeye çıkartılmasını sağladı. 4 kişinin yardımıyla zorlukla yürüyen Süleyman Binboğa'nın ayakları, dizden aşağısı yara içindeydi. Sıkıyönetim Komutanlığına gönderilen devrimciler Adana'da teslim alınmadı ve tekrar Kadirli'ye gönderildiler.

TİKP Adana il Başkanı Hüseyin Bülbül, Kadirli Emniyet Amirliğinde birçok kişiye işkence yapıldığını, bir gençle ilgilenmek isteyince Emniyet Amirinin, "Sen ne karışıyorsun. O sizin partiden değil" dediğini açıkladı.

Bülbül, açıklamasında "Parti yöneticilerimizi baskılarla yıldırmak isteyen bu tür kanunsuz uygulamaları şiddetle protesto ediyoruz. Bir partinin yöneticileri kitap okudukları, günlük bir gazeteyi evlerinde bulundurdukları için gözaltına alınıyorlar. İşkence görüyorlar. Böyle uygulama olmaz. Zorbalar, katiller ortalıkta dolaşırken, cezaevlerinden elini kolunu sallayarak kaçarken, anarşiye karşı en önde mücadele eden bir partinin yöneticilerini kitap okudukları için gözaltına almakla anarşi önlenebilir mi? Kadirli Emniyetini uyarıyoruz, bu uygulamaya son verin" dedi.

KAYSERİ'DE İŞKENCELER SÜRÜYOR

Kayseri'de Garip Çorak Mahallesinde bir süre önce öldürülen bir komandoyu bahane eden polisler belediye işçisi Yılmaz Tekin'e işkence yaptılar.

Cinayetten hemen sonra gözaltına alındığı bildirilen Yılmaz Tekin'i sormaya giden dayısı ise polisler tarafından tabancayla kovalandı. İki günlük işkenceden sonra tuzlu suda yürütüldüğü bildirilen Yılmaz Tekin'in dayısı muhabirimize şunları anlattı:

"Bizim televizyon bozuktu, hanım, kardeşimin evine film seyretmeye gitmişti. Ben de yorgun olduğum için yattım. Biraz sonra hanım uyandırdı. Garip Çorak'da olay olmuş, Yılmaz'ı karakola götürmüşler. Ablamla git de sor dedi. Bacımla gittim. Bacım Yılmaz'ın bağırdığını duymuş. 'Allahtan korkmuyor musunuz. Günahsız oğluma neden işkence yapıyorsunuz?' dedi. Oradaki polisler bacımı dövdüler. Ağzı burnu kan içinde kaldı. 'Hadi gidelim bacım' dedim. Vay bunu diyen sen misin? Hepsi üzerime çullandı. Kaçtım. Arkamdan ateş etmeye başladılar, yere yattım. Gelip tekmelemeye başladılar. Başım yarıldı, bir haftalık raporum var. Daha sonra bacımın 'cankurtaran yok mu?' diye bağırması üzerine arabalarına binip kaçtılar."

Türkistan göçmeni ve Tuncelili Alevi yurttaşların birarada oturdukları Garip Çorak Mahallesinde polisin bir tertip peşinde koştuğu, halkı birbirine kışkırtmak için bu cinayetin kullanılmaya çalışıldığı öne sürüldü.

Cinayeti işkenceyle kabul ettiğini öne süren Yılmaz Tekin tutuklandı.

Kayseri'de Emniyet Müdürlüğünün, bir komandonun öldürülmesini Alevi ve Türkistan göçmeni yurttaşların birarada oturduğu Garip Çorak Mahallesinde tertiplerine alet etmeye çalıştığı sanılıyor. Cinayetten 15 dakika sonra polislerin Yılmaz Tekin'i evine gelerek cinayeti yüklemek üzere işkenceye tabi tutması bu tertiplerin bir parçası olarak değerlendirildi.

ANKARA'DA BİR GENÇ 15 GÜNDÜR KAYIP

Öte yandan üzerinde silah çıkan bir gencin tanığı olarak 15 gün önce Ankara Emniyet görevlilerince gözaltına alınan Cemalettin Akgül adlı bir gencin kayıp olduğu bildiriliyor. Saimekadın Ortatepe'de 7 Nisan günü gözaltına alınan ve Birinci Şubeye sevkedilen gencin babası Halil Akgül'e Ankara Emniyet Müdürlüğü Birinci Şube yetkilileri oğlunu Sıkıyönetime sevkettiklerini söylediler.

Cemalettin Akgül'ün babası Halil Akgül oğlunun işkencede olduğunun anlaşılması üzerine Sıkıyönetim Komutanlığına ve Yenimahalle Cumhuriyet Savcılığına başvurarak oğlunun Adli Tıbba sevkini istedi.

YAŞAR GÜNDOĞDU BEYİN ZARI KANAMASINDAN ÖLDÜ

Ankara Emniyet 1. Şubede işkence sonucu ölen Enerji-Der Sekreteri Yaşar Gündoğdu'nun yapılan otopsi sonucu kafa içi beyin zarı kanamasından öldüğü anlaşıldı. Prof. Dr. Adnan Öztürel, Prof. Dr. İbrahim Tunalı ve Uzman Dr. Cahit Zentürk'den oluşan bilirkişi heyetinin raporunda şöyle deniyor: "Vücutta tespit olunan baştaki iki ekimoz kafa içi kanaması ile ilgili bulunmaktadır. Başın sert bir yere çarpması veya çarptırılması veya bu kısımlara sert bir cisimle vurulması sonucunda meydana gelmiş olabileceği kanısına varılmıştır"

OLAY MECLİSE GETİRİLDİ

Öte yandan Yaşar Gündoğdu'nun işkence ile öldürülmesi olayı Meclise getirildi.

CHP Urfa Milletvekili Ahmet Melik verdiği bir soru önergesiyle Yaşar Gündoğdu olayını anlatarak, İçişleri Bakanına şu soruları yöneltti:

"1. Sizce işkence insanlık dışı bir davranış mıdır?

2. Adam öldürenler profesörleri, savcı, yargıç ve yazarları katledenler ve ardarda kaçanlara en iyi biçimde davranılırken ve bunlar hakkında şiddet kullanılmazken, suçları sadece bir iddia olarak görülen bu kişilerin işkence ile öldürülmesi demokrasi açısından tehlike değil midir?

3. Emniyet Müdürlüğüne sağlam ve sağlıklı götürüldüğü halde buradan ölüsü çıkan Yaşar Gündoğdu'ya işkence yapan emniyet mensuplarını tespit ettiniz mi? Tespit ettiniz ise kimlerdir ve haklarında ne gibi işlemler yaptınız?

4. Bundan önce aynı biçimdeki işkence uygulamaları karşısında pasif ve unutturma yönündeki tavrınız bu olayda da devam edecek midir?"

Yozgat...

(Baştarafı 1. sayfada)

yıkım dışında tuttuğu belirtildi.

Bu uygulamayla halk arasında ayırım yapan MHP'li belediyenin bölücü tutumunu açıkça ilan ederek, "Sünnilerin oturduğu gecekondular yıkılmayacak" dediği öğrenildi.

Evleri belediye tarafından yıkılan vatandaşlar, çeşitli illere göç etmeye başladı. Yurttaşların genellikle Ankara, İzmir ve Hatay'ı tercih ettikleri bildirildi.

Öte yandan, Alevi yurttaşlara karşı silahlı ve bombalı saldırıların artması nedeniyle de göçlerin hızla çoğaldığı tesbit edildi. Çok sayıda yurttaşın gayrimenkulünü düşük fiyatla satarak Yozgat dışına gittiği bildirildi.

HALK BANKASINDA SÜRGÜNLER

Önemli bakanlıklarda MHP'nin terörü ve memur kıyımı yetmiyormuş gibi, Demirel hükümeti şimdi de bankalarda sürgün yapmaya başladı. Halk Bankasında Halk Bank-Der üyesi memurların uzak illere sürgün edilmeye başlandığı açıklandı.

Halk Bank-Der Genel Başkanı E.Özgür Çakmak, yaptığı açıklamada derneklerine üye olmaktan başka suçu olmayan memurların Doğunun ücra köşelerine sürgün edildiğini belirtti.

Özgür'ün açıklaması aynen şöyle: "Son günlerde yoğunlaşan baskı ve sürgünler Halk Bankasında da başlamıştır. Özellikle Halk Bank-Der'e üye olmaktan başka suçu olmayan memurlar sürgünlerle yıldırılmak istenmektedir. İçinde bulunduğumuz ağır yaşam koşullarında Doğunun en ücra köşelerine sürülen bu arkadaşlarımıza manevi baskının yanında yüklenecek nakliyat parası ile maddi yönden de baskı yapılmaktadır.

"Güç koşullar içerisinde yaşamını sürdürmeye çalışan sakat bir arkadaşımız da ne yazık ki bu sürgün içerisinde yer almıştır. Böylelikle kanser hastalığından yatmakta olan çocuğu ölüme terkedilmek istenmektedir.

"Buradan da anlaşılacağı gibi başta bulunan yönetim kendi görüşü dışında kalanlara yaşama hakkı tanımamaktadır. Halk Bank-Der olarak bankamıza yarardan çok zarar vereceği bilinci ile bu tür memur kıyımının ve sürgünlerin durdurulmasını kamuoyuna açıklarız."

Bağlarbaşı inşaat işçileri direnişleri sonucu zam aldılar

İSTANBUL (ÖZEL) — ÜSKÜDAR Bağlarbaşı Spor Salonunun yanında toprak inşaat işçilerinin zam taleplerinin işveren tarafından kabul edilmesiyle direniş sona erdi. İnşaat işçileri işbaşı yaptılar.

Halis Toprak'a ait inşaatlarda çalışan 70'e yakın işçinin direnişe geçmeleri sonucu işveren işçilerin ücretlerinde 50'şer lira artışı kabul etti. İşverenin zam yapması üzerine işçiler işlerine başladılar.

KAYIP — ADMMA'dan aldığım şebekemi kaybettim. Hükümsüzdür.
Haluk İLBANOĞLU

Terör...

(Baştarafı 1. sayfada)

do jandarma çavuşu), Ahmet Altınok (er).

Olaylardan sonra 87 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

Olaydan sonra Tarsus'ta sokağa çıkma yasağı kondu ve 23 Nisan kutlama törenleri iptal edildi.

URFA'DA YEDİ KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Bu arada, Güneydoğuda Apocularla KUK grubu arasında çıkan çatışmalar zaman zaman aşiretler arası çatışmalara da dönerek yoğunlaşıyor. Son iki gün içinde Urfa ve Birecik'te meydana gelen saldırı ve kahvehane tarama olaylarında ikisi AP Gençlik Kolları Yönetim Kurulu üyesi olan yedi kişi öldürüldü. Ölenlerden birinin bir ilkokul öğrencisi olduğu belirlendi. Öte yandan Gaziantep'te de biri polis iki kişi Apocular tarafından öldürüldü. Birecik'te kahvehane tarayanlardan dördünün daha sonra yakalandığı bildirildi.

Bu arada Apocuların, Gaziantep'te 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının kutlanmasını engellemek istedikleri ve çeşitli mahallelerde esnafı dükkan kapatmaya zorladıkları öğrenildi.

KOMANDOLARIN SALDIRILARI YOĞUNLAŞTI

Öte yandan, önceleri, devlet kademelerindeki yeni atamalara dayanarak taşra il ve ilçelerinde faaliyet gösteren komandoların da giderek, büyük kentlerde de cinayet ve saldırılarını artırdıkları gözleniyor. Müslüman Kardeşler Birliği ya da Türk İslam Birliği adını kullanan faşistler son günlerde arka arkaya "infaz" niteliği taşıyan cinayetlere giriştiler. Bu olaylar sırasında İstanbul'da basılan bir evde bir belediye zabıta memuru katledildi. Yine İstanbul'da bir ilkokul öğretmeni de okulunun önünde öldürüldü. Gaziantep'teki saldırılarda ise komandolar, Köy-Koop Gaziantep eski Başkanı Mustafa Göçmen'i ağzına kurşun sıkarak katlettiler.

Bu arada, Mehmet Çapan adlı bir bakkal, motosikletli iki kişi tarafından taranarak öldürüldü.

Öte yandan MHP'liler çeşitli yerlerde TİKP üyelerine, yurtseverlere ve TİKP binalarına yönelik saldırılarını da şiddetlendirdiler. Keçiborlu'da son bir hafta içinde Mehmet Karabaş ve Yılmaz Bütün adlı iki öğretmen MHP'lilerin saldırısına uğradılar. Saldırganları Isparta Valisinin ve Emniyet Müdürünün himaye ettiği ifade edildi.

Konya'nın Ereğli ilçesinde de başını Mehmet Bülbül, Bilal Tekgöz, Seyrani Cansever, Harun Devran, Hasan Gömleksiz adlı komandoların çektiği bir grup saldırgan TİKP ilçe binasına saldırdı. Saldırganlardan Bilal Tekgöz jandarma tarafından yakalandı.

Ankara'nın Battalgazi semtinde de komşusunun evini kurşunlayan bir komando halkın yardımıyla yakalandı. Komşusu Yasin Aydemir'in evini bir arkadaşıyla birlikte kurşunlayan Ercan isimli komandonun başka saldırı olaylarına karıştığı da ifade edildi. Ankara'nın Etlik semtinde de, üç gün önce kaybolduğu bildirilen Aytekin Güner adlı bir genç kurşunlanarak öldürülmüş olarak bulundu.

MHP'liler Kadıköy-Karaköy vapurunda terör estirdiler

İSTANBUL (ÖZEL)

ATATÜRK Eğitim Enstitüsünden çıkan MHP'li komandolar Kadıköy-Karaköy seferini yapan Harbiye yolcu vapurunda terör estirdiler.

Atatürk Eğitim Enstitüsünün bayram arifesi nedeni ile öğleden sonra tatil olması üzerine okuldan toplu-ca çıkan ve sayıları yüze yaklaşan MHP'li saldırganlar saat 13.00 sıralarında Kadıköy'den Karaköy'e sefer yapacak olan Harbiye yolcu gemisine bindiler. Vapurda gruplar halinde dolaşan saldırganlar ellerinde Cumhuriyet, Demokrat ve Aydınlık gibi gazeteler bulunan birçok yurttaşa saldırdılar. Bazı vatandaşları da denize atmaya çalışan komandoların saldırısı üzerine bir bayan yolcu baygınlık geçirdi. MHP'lilerin halka tekme-tokat saldırısı sonucu onlarca yurttaş yaralandı. MHP'lilerin saldırıda muşta ve benzeri aletler kullandıkları da görüldü. Yarım saat boyunca vapurda terör estiren komandolar yurttaşlara küfür ettiler ve ele geçirdikleri gazeteleri yırtıp denize attılar. Emniyet kuvvetlerinin olaydan haberdar olmasına rağmen vapur Karaköy iskelesine yanaştığı zaman arama yapılmadı ve saldırganlar ellerini kollarını sallayarak uzaklaştılar. Saldırıya uğrayan yurttaşlardan bir kısmı daha sonra şikayette bulundular ve saldırganların yakalanmasını istediler.

Köyişleri Bakanı MİSK'e bağlı sendikaya ek haklar sağladı

İŞÇİ SERVİSİ

BİR süreden beri Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığında Türk-İş'e bağlı YSE-İş Sendikasına karşı partizanca bir uygulama yürüten Köyişleri Bakanı Ahmet Karayiğit son olarak Köy YSE-İş Sendikası üyelerine ek haklar sağlayan bir protokol imzaladı.

İşçileri ekonomik yönden zorlayarak YSE-İş'ten ayrılmalarını ve Köy YSE-İş'e geçmelerini sağlamayı amaçlayan bu son uygulama hükümetin MİSK yanlısı tutumunun yeni bir örneği olarak değerlendiriliyor.

Protokolün imzalanması sırasında bir konuşma yapan Bakan Karayiğit YSE-İş Sendikası ile geçen hükümet döneminde imzalanan toplu iş sözleşmesi uygulamasını durdurduğunu, ancak yargı kararları uyarınca bu sözleşmeyi yeniden uygulamaya koydukları-nı anlattı.

Öte yandan YSE-İş Sendikası Yürütme Kurulu Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı Ahmet Karayiğit ile MİSK'e bağlı Köy YSE-İş arasında imzalanan ek toplu iş sözleşmesinin uygulanmasının hukuken mümkün olmadığını açıkladı.

Yürütme Kurulu yaptığı açıklamada, Karayiğit'in Bakanlığa geldiğinden bu yana MİSK'e bağlı bir sendikayı güçlendirmek için, mahkeme ve Yargıtay kararlarını hiçe sayan tutumuna karşı çıkarak, son ek protokolün uygulanmasının yasal olarak mümkün olmadığını belirtti.

Açıklamada, Köyişleri Bakanının Yargıtayın Köy YSE-İş Sendikasını yetkili kıldığına dair sözlerinin yalan olduğu söylenerek, bu konuda tek bir Yargıtay kararının bulunmadığı gibi tam tersine Köy YSE-İş Sendikasının imzaladığı toplu iş sözleşmesinin geçersiz olduğu hakkında sayısız Yargıtay kararları bulunduğu belirtiliyor.

Partiler...

(Baştarafı 1. sayfada)

aranmasını savundukları gözüküyor. Konuştuğumuz bir AP ileri geleni şunları söyledi:

"Liderler bu meseleyi çözme yönünde bir çaba harcamıyorlar. Bir araya gelip bir aday üzerinde anlaşmalarının da bir sonuç vermeyeceğini düşünüyoruz. Çünkü onların benimsedikleri bir adayı Parlamentonun kabul etmesi güçtür. Bu durumda, bizlerin parlamenterler olarak kolları sıvamamız gerekir. Biz CHP kulisine, CHP'liler ise bizim kulise gelmeli, kendi aramızda görüşmeler yaparak üzerinde anlaşabileceğimiz bir aday bulmaya çalışmalıyız. Görüşüp konuşarak bir çözüm bulabileceğimize inanıyorum. Dışarıdan gelecek bir adaydansa, CHP'den bir adayın seçilmesini tercih ederiz. Birçok CHP'linin de aynı düşünceyi paylaştığını biliyoruz."

Özal...

(Baştarafı 1. sayfada)

na gelebilir, hem de enflasyon hızı durdurulamazdı. Ancak önümüzdeki aylarda bu tedbirlerde bazı revizyonlar yapmak gerekmektedir."

Çukobirlik'te teknik personelin sürülmesi huzursuzluk yarattı

ADANA (ÖZEL)

Çukobirlik'te işçi ücretlerinin ödenmemesi, teknik personelin sürülmesi huzursuzluk yarattı.

Çukobirlik'e bağlı kooperatif personelinin işine son verilmesiyle başlayan huzursuzluk, çıkışların bir ara durması ve çıkarılanlara tazminatlarının verilmesiyle giderilmişti. Ancak Çukobirlik İplik Fabrikasında çalışan işçilere nisan ayı maaş ve ücretlerinin ödenmemesi işçiler arasında huzursuzluğa yol açtı.

Konuya ilişkin bir bildiri yayınlayan Teksif Şube Başkanı Ömer Fethi Gürer, yöneticilerin tutumunu kınadı ve ücretlerin ödenmesini istedi.

Öte yandan aralarında İnşaat Mühendisleri Odası Adana Şube Başkanı Sedat Doğan'ın da bulunduğu 33 teknik eleman çeşitli yerlere sürüldü.

MHP'lilerin ihbarıyla gözaltına alınan TİKP Fethiye İlçe Başkanı serbest bırakıldı

FETHİYE (ÖZEL)

MHP'lilerin ihbarına dayanarak, evinde ve kahvesinde arama yapılan ve hiç bir yasadışı bildiri ve yayın bulunmadığı halde gözaltına alınan TİKP Fethiye İlçe Başkanı Kamil Orta Abalı savcılığa sevk edildikten sonra serbest bırakıldı.

Konu üzerine basına açıklamada bulunan Türkiye İşçi Köylü Partisi Muğla İl Başkanı Adil Arslan şöyle dedi:

"Anarşiye karşı mücadele eden partimiz anarşi yuvalarının saldırı ve tertiplerine maruz kalmaktadır. Yetkilileri ve halkı faşistlerin saldırı, tertip ve kışkırtmalarına karşı uyarıyoruz. Fethiye'de huzurun ve birliğin sağlanması için TİKP'nin değil bu tertipçilerin üzerine gidilmelidir.

"Bu tertipçileri bütün Kemer halkı gibi biz de biliyoruz. Bunlar kumarhane işletmekten rüşvetçiliğe kadar her türlü karanlık işi çevirenlerdir. Bunların yakalarını bırakmayacağız. Partimize yönelttikleri bu tertiplerin hesabını mahkeme önünde de soracağız"

MHP'liler CHP Balıkesir ilçe binasını bombalayıp yaktı

- Sabaha kadar süren yangında binadaki resmi evrak, bayrak, masa, sandalye ve diğer eşyalar tamamen yandı.

BALIKESİR (ÖZEL)

BALIKESİR CHP Merkez İlçe binası gece giren kimliği belirsiz kişilerce benzin dökülerek yakıldı. Bu arada binaya konan bomba infilak etti, binada büyük hasar meydana geldi. CHP Merkez İlçe binasındaki yangın itfaiye ekiplerinin aralıksız çalışmaları sonucu sabaha karşı söndürüldü.

Yangın sırasında CHP binasında bulunan birçok evrak, kitap, dergi, bayrak, sandalye ve masalar yandı. Binayı ateşe verenler içeriye ve bina giriş duvarlarına "1 Mayıs Engellenemez", "Faşist Ecevit" ve benzeri yazılar yazdılar.

Olaydan sonra görüştüğümüz CHP İlçe Başkanı Mustafa Atik, "Bu olay CHP'yi anarşinin içine çekmek için düzenlenmiş bir komplodur. Bu olayı maceracı sol yapabileceği gibi, büyük bir ihtimalle faşistlerin bir oyunudur" dedi.

MHP'LİLERİN SALDIRILARI ARTTI

Balıkesir'de son günlerde MHP'lilerin saldırılarını artırdıkları görüldü. Geceleri yurtlara baskın düzenleyen komandolar Balıkesir Özgür Öğrenci Yurduna da gruplar halinde gelerek "Başbuğ Türkeş", "Komünistleri öldüreceğiz", "Bozkurtlar geliyor" diyerek bağırdılar. Komandolar yurdun pencerelerine şişe atarak camlarını kırdılar.

Öte yandan Balıkesir'in Bigadiç ilçesi Akyar köyünde oturan bir kişi Zeynel Ali Gündüz'den 1500 adet Geco marka tabanca mermisi alırken suçüstü yakalandı. Sanıkla birlikte yakalanan Gündüz'ün evinde yapılan aramada 2 bin 200 adet 7.65 mm çaplı Barabellum tabanca mermisi bulundu

Yetiştirme Yurdunun bekçisi, bir kızı iğfal etti

İZMİR (ÖZEL)

BUCA Kız Yetiştirme Yurdunun gece bekçisi, Fadime Özlü adlı bir kızı iğfal etti. Fadime Özlü daha sonra ortadan kayboldu. Daha önce de Güldane Öziskenbeciler adlı bir kız aynı şekilde kaybolmuştu.

Buca Kız Yetiştirme Yurduna yakın çevrelerin iddialarına göre, Fadima Özlü adlı kız çocuğu 6 ay kadar önce yurtta gece bekçisi olan Vahap Güler tarafından iğfal edildi. Öğretmen Mehmet Dikilioğlu tarafından durumun saptanmasından sonra Hükümet Tabipliğine gönderilen öğrencinin 3,5 aylık hamile olduğu saptandı. Arkadaşlarına, evli ve üç çocuk babası Vahap Güler'den hamile kaldığını açıklayan Fadime Özlü, 20 gün önce ortadan kayboldu. Bir de mektup bırakan Fadime Özlü, Vahap Güler'le bir ilişkisi bulunmadığını öne sürdü.

Kızın böyle bir mektup bırakması Fadime'nin Vahap Güler'i tanıyanlarca kaçırılmış olabileceği, ya da böyle bir açıklamaya zorlandığı şeklinde yorumlanıyor.

Öte yandan bildirildiğine göre, bir süre önce Güldane Öziskembeciler adlı bir kız gece yarısı kayboldu, daha sonra bulunarak babasına gönderildi. Ancak babasının kendisini kabul etmemesi karşısında yurda dönen Güldane Öziskembeciler'e yurt da sahip çıkmadı. Sokakta kalan Güldane Öziskembeciler adlı kızın da şimdi nerede olduğu bilinmiyor.

Olaylar üzerine bilgisine başvurduğumuz Yurt Müdür Muavini Nedime Dileklioğlu, açıklama yapmaktan kaçındı. Görüşünü istediğimiz İzmir Vali Muavini Fuat Bilgin ise yurtta soruşturmanın sürdürüldüğünü, gece bekçisi Vahap Güler'in açığa alındığını bildirdi. Vali Muavini ayrıca Fadima Özlü'nün bir erkekle kaçtığının saptandığını, kızın ortaya çıkmaması halinde de olayın aydınlanamayacağını söyledi.

Mısır Elçiliği baskını davası Askeri Yargıtayda

ANKARA (ÖZEL)

13 Temmuz 1979 günü Mısır Büyükelçiliğini basan Filistinli tedhişçilerin davasına Askeri Yargıtay'da başlanıyor. Baskın sırasında elçilikte görevli bulunan bir polis ve bir bekçiyi öldüren tedhişçileri Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi ölüm cezasına çarptırmıştı.

BAŞSAĞLIĞI

Değerli arkadaşımız

İnayet Bilgiç

caniler tarafından katledildi

Katiller, kendisine devrimciyim diyen Dev-Yolculardı.

Ailesine, yakınlarına, arkadaşlarına ve tüm Seyranbağları halkına başsağlığı dileriz.

TİKP Çankaya İlçe Örgütü

ANIYORUZ

23 Nisan 1979 günü polislerce katledildi.

Vedat Ali Çetin'i

ölümünün 1. yılında saygıyla anıyoruz. Onun bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini yaşatacağız

50.Yıl Lisesinden devrimciler

ANIYORUZ

Devrimci arkadaşımız

Vedat Ali Çetin

Bir yıl önce polisler tarafından şehid edildi. Anısı mücadelemizde yaşıyor

Ölümünün birinci yıldönümünde saygıyla anıyoruz.

TİKP Çankaya İlçe Örgütü

Aydınlık
BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni ORAL ÇALIŞLAR

Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR
Ankara Temsilcisi: DOĞAN YURDAKUL

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 26 52 44 - 26 61 78
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 □ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 – 25 25 54 □ ADANA: Atatürk Cad.113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No:16 Tel: 103 42 □ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 □ DİYARBAKIR: Bevazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78 6 Frankfurt /M 60 Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonguiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Brüxelles Tel: 64 72 120
İSVEÇ: Gürgün, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53, Utrecht Tel: 31 47 61
İSVİÇRE: Ch. des Cotes I 1020 Renens Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ

Yurtiçi		Yurtdışı	
3 aylık	900 TL.	3 aylık	1125 TL.
6 aylık	1800 TL.	6 aylık	2250 TL.
1 yıllık	3600 TL.	1 yıllık	4500 TL.

NOT: Yurtdışı abone ücretine gönderilen ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
- Başlık yanı 4000 TL
- 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL
- 8. sayfa st/cm 1000 TL
- Renkli st/cm 1 700 TL
- Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL
- Küçük ilanlar kelimesi 30 TL

22340 - 755

Görcek

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

Dağlarca

Severim Dağlarca'nın şiirini. Şiir yazmak bir yaşama koşulu olmuş onun için. Yaşamak şiir yazmak, şiir yazmak yaşamak anlamına gelir onun dilinde, bence. Canım sıkıldıkça, bir karamsarlık çöktükçe içime gelişigüzel birini çekerim yapıtlarından, gelişigüzel çevirir yaprakları okurum. Kimi şiirlerinde bir serinlik, kimilerinde bir sıcaklık dolar içime. Bugün de yalnızım evde, yemeğimi yedim, içki yok bakkalda, bir sigara tellendirdim aldım elime "Aç Yazı" adlı yapıtını çevirdim alın yazımı okur gibi çıktı karşıma şu dizeler:

Söyle sevda içinde türkümüzü
Aç bembeyaz bir yelken.
Neden herkes güzel olmaz,
Yaşamak bu kadar güzelken?
İnsan, dallarla bulutlarla bir,
Hep o maviliklerden geçmiştir
İnsan nasıl ölebilir
Yaşamak bu kadar güzelken?

Başkalarının beğencine karışmam, ben böylesini severim şiirin işte. Konuşulan dille, söyleşilen bir akıcılıkla, tatlılıkla gelmeli şiir. Onun ayak sesleri vurmalı kulağıma, insanın bir yanını açmalı bana. Bütün insanlarda ortak olan, eskimeyen, tükenmeyen bir özü dile getirmeli. Yaşamının bitmeyen özlemi var yukarıya aldığım dizelerde. Söylemesi kolay gelir insana, okuyan kim olsa böyle bir şiir yazacağını sanır. Şiirin iyisi böyledir işte. Oysa, şiirin gerçeği böyle değildir, çetin bir cevizdir. Söylerimsanan söylesin bakalım şu

İnsan nasıl ölebilir
Yaşamak bu kadar güzelken?

dizelerini. Bu bir halk söyleyişidir, biliyorum. Ancak güçlü bir ozanın dilinde biçimlenen, şiirin büyülü soluğuyla beslenen bir halk söyleyişi Çevirin bu dizeleri başka bir dile, özünde bir eksilme, bir önemli değişme bulamazsınız. Düz yazıya da çevirseniz gene şiir özü kalıyor.

Dağlarca'yı övmek için söylemiyorum bunları, şiirden ne anladığımı, ne tür şiiri sevdiğimi göstermek için yazıyorum. Okuyucu kendini bulduğu şiiri sevebilir sanırım. Okuyana yeni bir görcek (ufuk) açmayan şiir yaşama, yayılma olanağı bulamaz. Bir de yorum denen işlemdir şiirin canına okuyan, tadını tuzunu kaçıran. Yüzyıllardır şiir denince bitmez tükenmez yorumları gerektiren ürünleri okutmuşlar, öğütlemişler bize. "Divan şiiri"nin canına okuyan, onu yaşamın dışına iten de bu sonu gelmez yorumdu. Sözgelişi Fuzuli'nin ünlü "Su kasidesi" yalnız güzel değil büyük bir şiirdir. Ancak sözlüklere bakmadan, tasavvuf kavramlarını kılı kırk yaran yorumlara başvurmadan anlama olanağı yoktur onu. Bu yüzden birkaç ozan yorum (şerh) yazmış ona. Demek şiiri ayakta tutan, sevdiren dildir, söyleyiştir.

Elimde Almanca bir şiir seçmesi (antolojisi) var, "Deutsche Lyrik der Gegenwart", Türkçesi "Çağdaş Alman Şiiri" demektir. Bir de Günter Grass'ın şiirlerinden seçmeler var. Okuyorum, okuyorum, okuyorum, gene tadına varamıyorum bir türlü. Oysa çok güçlü, özlü ozanlar var. Alman şiir evreninde bugün. Ancak kanıma, canıma işlemiyor o şiirlerin sıcaklığı, boyuna yabancı kalıyor duygularıma. Beni bağlayan, ilgilendiren, yaşamıma karışan yanları da var. Benim dilimde söylenmiş izlenimi vermedikçe yalnız yüceliğini kavrayabiliyorum o yabancı şiirlerin, sıcaklıklarını duymuyorum. Sözgelişi Berthold Brecht'in şiirlerini severim, ondan çok önce yaşamış, Alman şiirine yeni bir içerik kazandırmış olan Hölderlin'in de. Ancak onların şiirlerini okurken önce içimden Türkçeye çeviriyorum, sonra anlamaya çalışıyorum. Araya dil yabancılığı giriveriyor birden. Ataç, yıllarca önceden böyle söylemişti de yadırgamıştım onu. Şimdi daha iyi anlıyorum sözlerindeki gerçeği.

Bunları söylerken büyük şiirde saklı özü, bütün insanları kucaklayan yüceliği yadsımıyorum, ana dilde söylenenle anadile aktarılarak anlaşılan arasındaki etki ayrımını belirtmeye çalışıyorum kendimce. Yoksa büyük ozan diyebilir miyiz Homeros'a, Vergilius'a, Ovidius'a, İmrü-l-Kays'e, Firdevsi'ye, Hayyam'a, Hafız'a kolayca? Onların büyüklüğünü şiirlerinde geçen sorunlardan, bütün insanları içeren özlerden anlıyoruz. Kendi şiirimizin büyüklüğünü de önce tadından, sonra içerdiği ölmez, eskimez insan sorunlarından.

Demek şiir okuyucuya önce "duygu" yanıyla sesleniyor, sonra sorunların biçimlendiği ortama çekiyor. Bu duygu da şiirin dilinde gizlenen özlü uyumdan, tutarlı düzenden geliyor. Kim ne derse desin kendi dilinde büyük şiirin tadına varamayan okuyucu yabancı dilde söyleneninkine de varamaz kolay kolay. Yunus'u, Pir Sultan'ı, Karacaoğlan'ı, Dadaloğlu'nu, Nazım'ı, Dağlarca'yı anlamayan, sevemeyen bir kimsenin Aragon'un, Eluard'ın, Neruda'nın, Pound'un, onlardan çok önce yaşamış büyük Batı ozanlarının tadına varacağına pek inanamıyorum. Anadilde söylenen şiir, yabancı dilde söylenenlere açılan gizli bir kapıdır bence.

«Çıkın» dergisi mali güçlükle karşı karşıya

Karadeniz bölgesinin sanat ve folkloruna ışık tutmak amacıyla Trabzon'da Yaşar Bedri ve Akın Caner Bayraktar tarafından yayımlanan "Çıkın" dergisinin mali zorluklarla karşı karşıya olduğu bildirildi.

İlk sayısı mart ayı içinde çıkan derginin sorumlu yayın yönetmeni Akın C.Bayraktar, kağıt sıkıntısı ve kağıt fiyatlarındaki yüksekliğin derginin devamını büyük ölçüde engellediğini bildirdi.

"Çıkın" dergisinin ilk sayısında, Gündoğdu Sanımer, Yaşar Bedri Özdemir, Akın Caner Bayraktar, Ferruh Arsunar, Gönül Keskin, Özer Cıravoğlu, Asiye Ülker, Ahmet Bayraktar, Sevim Hanelçi gibi yerel sanatçıların ürünleri yer almıştı.

günün sanat olayları

TOPLANTI

ANKARA, Türk-İngiliz Kültür Derneğinde, bugün 20.30'da Prof. Engin Uzmen'in "Shakespeare'de Kadın Unsuru" konulu bir konferansı var. Ayrıca Türkçe ve İngilizce olarak, gitar eşliğinde Shakespeare'den şiirler sunulacak.

ANKARA, Sanat Sevenler Derneğinde, 18.00'de Müjdat Gezen, bir mizah söyleşisi yapacak.

GÖSTERI

İSTANBUL Fransız Kültür Merkezinde, 16.00 ve 21.00'de Jean Pierre Melville toplu gösterisi çerçevesinde 1961 yapımı LEON, MORIN, PRETRE sunuluyor. Başrolünde Jean-Paul Belmondo'nun oynadığı, ticari başarı da kazanmış bir deneme.

İSTANBUL, Atatürk Kültür Merkezinde 18.00'de "Alman Sinemasında Gençlik Sorunları" dizisinden Gustav Ehmck'in GECEYARISI YANGINI (1978) sunulacak.

İSTANBUL, Tünel Kültür-Sanatevinde, 18.30'da, cam, vitray sanatı, seramik ve porselen üzerine iki belgesel yapıt izlenebilir.

KONSER

İSTANBUL, Atatürk Kültür Merkezi Konser Salonunda, 19.00'da Christiane Schmidt'in piyano resitalı var. Schmidt, 1977 ve 1979'da Uluslararası Boesendorfer Yarışmaları ödülü sahibi.

BALE

ANKARA, Devlet Opera ve Balesi, 20.30'da Boris Asafiev'in BAHÇESARAY ÇEŞMESİ adlı bale yapıtını sergileyecek.

Sabahattin Kudret Aksal'a kazandığı «Yeditepe Şiir Armağanı» törenle verildi

1980 Yeditepe Şiir Armağanı, geçtiğimiz pazartesi günü Gazeteciler Cemiyeti kitaplık salonunda yapılan bir törenle Sabahattin Kudret Aksal'a verildi. Toplantıya katılan ozan ve yazarlarla bir söyleşi yapan Sabahattin Kudret Aksal, kendi şiiriyle ilgili olarak şunları söyledi: "Şiirlerimin toplumsal ve insancıl içerikten yoksun olduğu söyleniyor. Toplumsal ve insancıl içeriğin ne anlama geldiğini tartışmaya kalkışsak şimdi burada çeşitli görüşler ortaya çıkar. Hepimiz başka başka şeyler söyleriz. Bana göre her insanın şiirsel sesi insancıl sestir. Her insan sesi toplumsaldır. Her sanat mutlaka bir insan sesini birlikte getirir, bu her zaman somut olmaz, soyut imajıyla, anlamıyla olur..."

Toplantıda ayrıca Konur Ertop, Oktay Akbal, Necati Cumalı, İlhan Berk ve Hüsamettin Bozok, Sabahattin Kudret Aksal'a sorular yöneltrek söyleşiye katıldılar.

SEDAT VEYIS ÖRNEK'IN «GELENEKSEL KÜLTÜRÜMÜZDE ÇOCUK» ADLI KITABI YAYINLANDI

Bir süre önce satışı durdurulmuş olan Türkiye İş Bankası yayınlarının satışı ve yeni kitap yayınları yeniden başladı.

Bankanın folklor dizisinin son kitabı olarak Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek'in "Geleneksel Kültürümüzde Çocuk" adlı incelemesi yayınlandı. Örnek'in kitabı, doğum öncesi, doğum sonrası ve çocuğun çeşitli dönemleri ile ilgili olarak Anadolu halkının inanç ve törelerini inceliyor.

3.8.1966

«...insan eskiyince çirkinleşir» dedim.

sayılı günler

MUZAFFER BUYRUKÇU

"—Halk memnun olacak, beni baştacı edecek sanmıştım -diyordu doktor, -Meğerse insanlığını kaybetmiş bunlar, güya camiye gidiyorlar, güya namaz kılıyorlar... Müslümanlığın bir temizlik dini olduğunun farkında değiller. -Bu da ilginç. (Anası, babası geldi, Frengili kızlarının evlenebilmesi için benden rapor istediler. Vermedim tabi, başlarını önlerine eğerek gittiler. İki ay sonra bir de ne göreyim, frengili kız evlenmesin mi? -Nasıl oldu bu?- dedim, benimle alay edercesine, -Sen laporu vermedin emme biz parayı bastırdık aldık.- dedi. Uzaklardaki bir kasaba tabibinden almış sağlık raporunu. Şaştım! Onbeş gün aralıksız iğne yapmam gereken frengili bir kadın ellerime, ayaklarıma kapandı. -Bir iğne yap da bir daha gelmeyeyim doktor bey. Şimdi harman zamanı. Ben işimi gücümü bırakıp nasıl her sabah onca yolu teperim, azat et beni.- dedi. Tepem attı, -Hanım, hanım, dediklerini işitiyor musun? Frengilisin sen, her yana mikrop saçıyorsun, kendine acımıyorsan çocuklarına acı.- diye bağırdım. Umursamadı gitti. Ortalık körlerle, topallarla, sağırlarla, delilerle dolu.) Asıl bu ürpertici (Belediye başkanlığına adaylığını koyan H. nın hanımı bizde üç günden beri konuktu. Öğleden sonra salonda çay içiyorduk. Kulağıma birtakım sesler çarptı; baktım kapının altından bir mektup atılıyor. Fırladım, kapıyı hızla açtım ama atanı yakalayamadım da arkadan gördüm, lakin tanıyamadım. Mektupta şunlar yazılıydı: - Doktor Bey, sizi severiz, sayarız ama misafir diye evinizde barındırdığınız, ağırladığınız kadın buranın namlı orospularındandır. Şerefinizin kirlenmemesi için bu mektubu yazıyorum, dikkat edin! -Aklım durdu. Hanım da, kocası da buranın en soylu insanlarıydı. Karımla hanım mektubun içindekileri öğrenmek için ısrar ettilerse de bir kelime söylemedim. Tabancamı yanıma aldım, doğru belediyeye gittim. Çünkü yazı Belediye Başkanının daktilosunda yazılmıştı. Belediye Başkanı beni görünce sarardı, kireç gibi beyazlaştı, titredi. -Hangi anasını avradını bilmem ne yaptığımın namussuzu ailemi bu rezilliğe bulaştırmak istiyor? Sen misin o? Evet sensin, sen yazdın ve köpeğinle attırdın mektubu. -Bayıldı bayılacak-, - Hayır doktor bey, ben yazmadım, Allahımı inkar edim ki ben yazmadım.- dedi, -Yazmadın haa, bu ne peki?- dedim, mektuptaki yazıyla daktilonun harflerini karşılaştırdım, iki satır yazdım. -Utan, utan!- dedim, -İnsan rakibiyle böyle mi mücadele eder? Şerefli kimselerin namusuna el uzatmak, onları karalamak bir Belediye Başkanına yakışır mı? İğrenç bir herifsin! Bu mektubu mevki muameleye koyacam- dedim, çıktım. Belediye Başkan adayına durumu anlattım, mektubu okudum, -Ayağını denk at, bu eşkiyaların yapmayacağı alçaklık yoktur seni seçtirmemek için- dedim, mektubu basına aksettirmenin yollarını ararken üç gün geçti. Bu sefer bizim Belediye Başkan adayının delikanlı oğlu, onuruna dokunduğundan aynı hatayı işlemesin mi? -Asıl senin karın orospu, bütün kasabalılar üstünden geçti, bağlarda oynattılar. Yakında gene bağa götürecekler- sözlerini içeren mektubu aynı tarzda kapının aralığından atarken yakalamışlar. Belediye Başkanı, o hani canı çektikçe adam tutuklayan savcıya götürmüş çocuğu. Lamı cimi yok, hapsedecekler, ellerinde delil var çünkü, ayrıca bu olaydan yararlanıp Belediye Başkan adayını tefe koyacaklar, belki de seçime katılmasını önleyecekler. Haber verdiler. Koştum. -Çocuğu serbest bırakın, bu pis oyunu Belediye Başkanı başlattı. İşte delil! Çocuktur, anasına leke sürülmesi ağırına gitti- dedim, iki mektubu da yırttım, yaktım, kapattım meseleyi...) Bunlar temize çektiklerim, arkası var."

"Filim gibi" dedi İhsan, "Yayınlasana bunları."

"Doktorun kendi imzasıyla yayınlaması gerekir ama çekiniyor."

"Sen hikayeleştir öyleyse."

"Biraz daha malzeme toplayayım da..."

"Taze çay ister misiniz, yeni demledim" dedi Talat.

"Veriver iki tane" dedi İhsan."

"Mehmet Ali'yle Hasan kaybettiklerini geri almak için gelirler akşama. Mehmet Ali'yi biraz önce gördüm, Nuruosmaniye'ye doğru gidiyordu."

"Aynı şanssızlık devam eder diye gelmezler. Ancak bir hafta sonra. Hıh, işe bak be, binbir zorlukla kazandığım elli lirayı kapmak için ceplerindeki binliklerle dolanıyorlar peşimde, nah alırsınız... İhsan adama para kaptırır mı?"

"Başım ağrıyor, aspirin falan var mı?" dedim.

"Aldıralım" dedi İhsan.

"Boş ver, uzun iş... Kendiliğinden geçer."

"Dün gece neredeydiniz?"

"Adana Kebapta. Oranın da tadı kaçtı artık. Bir şey eskidi mi tadı kaçar" dedim.

"Bu sözler hem doğru hem yanlış" dedi İhsan, "Şarap eskiyince güzelleşir, dostluklar eskiyince kuvvetlenir."

"Evet ama insan eskiyince çirkinleşir" dedim.

"Çirkinleşen yüzdür. İç zenginleşir, hayattan aldığı her şey billurlaşır" dedi İhsan.

"Herkes için geçerli değildir bu, yaşadıkları koşullarla, sosyal durumlarıyla, eğitim düzeyleriyle ilgilidir... Kimilerinin düşünceleri de duyguları da gençliklerindeki gücünü yitirir, boşalır, etleri gibi sarkar."

"Peki eskiyen insan olgunlaşmaz mı?"

"Bazıları olgunlaşır. Bir bilgi, bir bilinç işidir olgunlaşmak, deneylerden yararlanmak ve bilgeliğe ulaşmak. Hepimiz tanık olmuşuzdur; hayranlık duyduğumuz kişilerin çoğu yaşlanınca çocuklaşırlar, tutarsız, dengesiz davranışlarla şaşırtırlar bizi."

"Fiziki çözülme, öteki çözülmeleri de getirir, o öyle. Ama benim belirttiğim -eskidikçe zenginleşmek, billurlaşmak- moralle, hayattan edinilip biriktirilenlerle ilgilidir" dedi İhsan.

"Bir arkadaşımın babası, yeniyi, ileriyi savunan, çevresindekileri de kendi doğrultusunda eğiten biriydi, Tanrı'ya da, dinlere de karşıydı. Bir kalp krizi geçirince hepimize yabancılaştı. Sakal bıraktı, Hacca gitti. Şimdi camiden çıkmadığı, Tanrıyı dilinden düşürmediği gibi çizdiği yolda yürüyenleri zındıklıkla suçluyor" dedim.

"Korkunun etkisi bu. Hastalık ölümün kara yüzünü gösterince daha önce ihmal ettiği yahut gücüne inanmadığı değerlere dört elle sarılarak kendini kurtarmaya çabalamak."

"Konuyu saptırdı, başka bir gün tartışırız. Adana'dan konuşuyorduk."

"Evet, kebapları bozdular" dedi İhsan, "Geçenlerde üç gün mide ağrısından kıvrandım. Bir daha gitmem oraya."

"Ben de bayılmıyorum ama, Orhan Kemal'in hatırını kıramıyorum, o da başka meyhane'erden hoşlanmıyor" dedim.

"Rahat ediyor orda. Adana'yı sevmiyor ama, Adanalıları seviyor, bağlarını kopartmak istemiyor. Garsonlar iltifat ediyor, Mehmet Bey saygı gösteriyor."

"Şu da var: Nazı geçiyor... Parası olmadı mı yazdırıyor. Ayak altı ayrıca."

Çaylarımızı yudumladık.

"İşte geliyorlar!" dedi İhsan.

Orhan Kemal'le Talat Kılıç kapıdan girdiler. Orhan Kemal, öndeydi ve sol kaşını hiddetinin amansızlığını simgeleyen bir biçimde kaldırmıştı. Denemiştim, bu kaş bir öfkelendiği zaman, bir de öfkeliymiş numarası yapıp karşısındakilerin sinmesinden bir espri çıkarmayı tasarladığı zaman kalkardı. Talat Kılıç, ayakları üzerinde yükseldi, gözlerini bize dikti, "Barut, barut" işaretini verdi. Orhan Kemal yaklaştı, İhsan Hasırcı'yı kolundan tuttu, "Kalk lan ben geldim, yelfe misin, kerkenez misin, nesin!" dedi. İhsan Hasırcı yerinden fırladı, sandalyesini Orhan Kemal'e bıraktı, elini göğsüne götürdü, "Buyursunlar beyim" dedi. Orhan Kemal, ciddiyetinin dokusunu seyrekleştiren bir gülmeyle bana göz kırptı -dalga geçiyorum- dercesine ama hemen azarladı. "Nerdesin lan Arnavut prensi? On kere telefon ettim, yokşun."

"Canım sıkıldı, ben de..."

"Oh ne ala" dedi Orhan Kemal, "Senin canın sıkılır kaçarsın, Arap Talat, -piyasaya gidiyorum- diye kırar. Çiftlik mi lan orası?"

"Çiftlik elbet. Ama biz aydan aya gelip maaş alanlardan daha iyiyiz."

"Kes lan!" dedi Orhan Kemal, savurduğu yumruğunu çenemin altından sıyırttı, yüzümde ılık havayı dalgalandırarak, "Öyle öfkeliyim ki dünyayı yakarım!"

"Talat Kılıç, bıyığını burdu, "He'ye ağa, yapan Allahıma!" dedi.

Suçlarcasına baktı Orhan Kemal, "Niye tanıştırdın bu farsağı bana?"

"Memleketlinmiş. Yalvardı, yakardı, eh sen de insan seversin..." dedim.

"İnsan severim ama, bunu değil."

"Raşit, uçarım haaa" dedi Talat Kılıç.

Gevrek gevrek güldü Orhan Kemal, "Şaka yeğenim. Napıyoruk? Bülüm mülüm kopturuyok mu?"

"Ben iki kuruştan fazla oynamam" dedim.

"Prensler bu kadar cimri olmaz oğlum Muzaffar dedi Talat Kılıç.

"Olmaz ama ben kalesi yıkılmış, toprakları işgal edilmiş zil bir prensim" dedim. Orhan Kemal, "Papaz bugün formunda" dedi İhsan'ın sigarasından Bafrasını yakarken.

"Çok... Neler konuştuk neler" dedi İhsan.

Kahveci Talat'ın hazırladığı masaya geçtik. Orhan Kemal, avuçlarını birbirine sürttü çocuksu bir sevinçle, "Kaatlar gelsin" dedi.

"Raif Efendi, temiz bir elli iki yolla!" dedi İhsan.

"Beyoğlu'na çıkmışsın" dedim.

"Çıktım. İtoğlu itler!.. Ulan siz kaç paralık adamsınız ki koskocaman Orhan Kemal'i ayağınıza getirtip aldatıyorsunuz? Ama duuur, şu piyesleri bir hale yola koyayım gösterecem onlara dünyanın kaç bucak olduğunu!" dedi, kanı başına sıçradı ve yüzünü kızarttı. Sınıflar arasındaki kavgalarda egemenlerin çıkar tutkusuyla zehirlenmiş, cıvıklaşmış, mantarlaşmış beyinlerinin onbinlerce yıllık ürünü adinin bayağısı ayak oyunlarından; her tabakadaki bireylerin istekleri uğruna hayatlarını kepaze eden iğrençliklerin derin kuyularına yuvarlanmalarından utanıyormuş gibi dudaklarını dişledi. O kızartının gözeneklerinde ve dudaklarını dişleme resminde, eserlerindeki kalabalığı gördüm. Bereketli Topraklar'ın, Vukuat Var'ın, Sarhoşların, Murtaza'nın, Cemile'nin Çamaşırcının Kızı'nın ve daha yüzlerce hikayenin kahramanı kendilerine can veren adına düzenledikleri görkemli bir şölende sıçramalarla, bağırmalarla, şarkılarla deviniyorlar, zihninden damlayan yaratış ateşinin aydınlığında parlayan Tanrılarının heykelleri önünde yerlere kadar eğiliyorlardı.

Düşlediğimden etkilendim. "Değerini hiç bir zaman anlamayacaklar için niye üzülüyorsun? Boş ver!"

"Ekmeğimle oynayanlara nasıl boş veririm Buyruk? Burunlarından fitil fitil getirecem yaptıklarını. Neyse, sonra konuşuruz" dedi Orhan Kemal.

Talat Kılıç, İhsan Hasırcı'nın kestiği kağıtları dağıtmaya başladı.

BİTTİ

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

20.50

Yeni bir uygulama

Dört bölümlük «İnsanlar Yaşadıkça»yı dört gecede seyredebileceğiz

Orjinal ismi "From Here to eternity" olan James Jones'un savaştaki insanlarla ilgili anıtsal üç romanından İlki, filmiçevrildiğinde 7 Oskar birden alan " İNSANLAR YAŞADIKÇA" dört gece üst üste ekrana gelecek. Yeni uygulamanın ilk kez denendiği bu mini dizi'de ünlü artistler rol alıyor. Natalie Wood, William Devane, Steve Railsback'in başrollerde oynadığı yapımda tek bir kahraman yoktur, ama olaylar gururlu, inatçı Robert E.Lee üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Karakterler barış dönemi ordusunun insanları, eşleri ve sevgilileridir.

Bugünden itibaren 4 gün üstüste izleyeceğimiz "İnsanlar Yaşadıkça" 1950'lerin en çok Oskar kazanmış filmlerinden biri. Savaş sonrası barış dönemi ordusu insanlarını onların eşlerini ve sevgililerini anlatan filmde ünlü artistler rol aldılar.

18.50

Gökkuşağı

TV Ankara ilkokullarına yetişebiliyor

Ümit Denizer'in sunduğu programda ilkokulların 23 Nisan ile ilgili çalışmaları sergilenecek. Ankara Merkez Cumhuriyet İlkokulunda çekilen programın bu bölümünün ardından "Bir Kitabımız Var" bölümünde Aziz Nesin'in "Borçlu Olduklarımız" adlı kitabından seçilen bir bölüm yer alıyor. Ortaokul 3. sınıf öğrencilerinin bir uzman eşliğinde "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" kavramından ne anlaşılması gerektiği tartışıldıktan sonra Ayşe Egesoy'un sunduğu çocuklar için haberler bölümüne geçilecek. Programın film bölümünde ise okula giden, çalışan "Üreten Çocuklar" anlatılıyor.

22.20

Basın toplantısı

Bu hafta basın toplantısı renkli

Erbakan ekranda

TRT Haber Merkezi tarafından 15 günde bir hazırlanan basın toplantısı bu kez Erbakan'ın.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 23

Bir milyarı aşkın para basbayağı kaynamıştı

— Çelik kapısı çift kilitli ve kilitler simgeli değil miydi?

— Çift kilitli ve simgelidir evet.

— Anahtarlar kimdedir?

— Sayın Mister H'Amshaur'la bendenizde...

Mister H'Amshaur kaşlarını çatarak, düşünceli düşünceli durdu. Cebinden, bir cüzdana bağlı olan anahtar destesini çıkardı. Başveznedara bakıyor, gözleri kıvılcımlar saçıyordu:

— Benim anahtarlar bende, dedi, ya seninkiler nerde?

Soru tepeden inme gelmişti.

— Efendim... işte ... onu anlatacağım. Dün gece, her zaman üstümde tasıdığım, gözümden ayırmadığım anahtarlar, bir de baktım yok.

— Niçin ya bana, ya arkadaşlarıma, ya da polise haber vermedin?

— Efendim, bulurum sandım.

Başveznedar hapı yutmuştu.

— Peki soygunun nasıl, ne zaman farkına vardın?

— De.. demin, efendim. Oraya geçen bö.. bö.. bölmeye... bi.. bi.. biliyorsunuz, si.. si.. sizle benden başkası giremez. Bölmeye ba.. ba.. bakayım dedim. Çe.. çe.. çelik odanın ka.. ka.. kapısının.. ardına değin a.. a.. açık olduğunu gördüm.

— Peki anahtarlar?

— A.. a.. anahtarlar yerdeydi.

Acaba hırsız kendi aralarında, kendi içlerinde miydi? Yönetim Kurulu üyelerinin yüreklerine buzdan pençeler yapışmıştı. Aynı anda ateşler düştü. Yan gözle, sinsi, kaçamak, süzdüler birbirlerini. Derken bakışlar ister istemez Başveznedarın üzerinde toplandı. Adam, o bakışlar altında ezildi. Omuzları düştükçe düşüyor, ayakta sallanıyordu.

— E.. e.. efendim.. diye kekeledi.

— Evet? Diye sordu Mister H'Amshaur.

— Ba.. ba.. bana bir tabanca verin.

— Ne yapacaksın?

— İ.. i.. i.. intihar edeceğim.

Adam suçsuzluğunu ispatlama çabasındaydı. Mister H'Amshaur:

— Sersem! dedi. Çocuk mu kandırıyorsun? İntihar edecek olan, intihar edeceğini söylemez. Yıkıl karşımızdan, tabancayı kendin bul!

Biraz sonra dışarda bir patlama sesi duyuldu. Başveznedar namus belası kendini vurmuştu.

Yönetim Kurulu üyeleri içlerini çektiler:

— Adamcağız galiba temize çıktı, dediler.

Mister H'Amshaur'un yüzünde en küçük bir çizgi oynamıyordu. Durmadan, yerde yatan adamın yüzüne bakıyordu. Sanki ona bakmaya doyamıyordu. Neden sonra, büyülenmiş durumundan güçlükle sıyrılarak konuşabildi:

— Bunu kaldırsınlar, yerine yardımcısı Perkins geçsin! dedi.

Perkins kolları ve paçaları sıvadı. Gözü zaten öteden beri başveznedarlıktaydı.

Bu arada Federal Büronun gizli araştırmaları uzun sürmüş, ama hiç bir ipucu bulunamamış, hiç bir sonuç alınamamıştı. Bir milyarı aşkın para basbayağı kaynamıştı.

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

12 Mart öncesi gençlik mücadelesi ve saptırma çabaları

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE
12 MART
EYLEMCİLERİ ANLATIYOR — İkinci bölüm — 9

(İlhan Baştan)

İstanbul Ülkü Ocakları Derneği Başkanı komando Nihat Çetinkaya İstanbul Üniversitesine silahını doğrultmuş ateş ediyor. 1969'lara gelindiğinde iktidar desteği sivil faşist milisleri bu denli pervasızlaştırmıştı. Hedef üniversiteydi, gençlikti. Yurtsever, demokrat ve devrimci insanları susturmak istiyorlardı.

1968 gençlik mücadelesinin ilk şehitleri

VEDAT DEMİRCİOĞLU: Amerikan 6. filosunun İstanbul'a gelişini protesto etmek için gençlik bir gösteriye hazırlanıyordu. Polis ise mani olmaya çalışıyordu. Polis Gümüşsuyu yurdunu bastı ve Vedat Demircioğlu'nu pencereden aşağı atarak öldürdü. Amerikan emperyalizmine karşı ilk şehit olan Vedat, ölmeden önce hastanede görülüyor.

TAYLAN ÖZGÜR: Emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesinin en ön saflarındaydı. Bu niteliğinden dolayı polisin boy hedefiydi. Nitekim İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Kongresinin yapıldığı 23 Eylül 1969 tarihinde Beyazıt Meydanında polis memuru İhsan Çakıcı tarafından herkesin gözü önünde öldürülmüştü.

MEHMET CANTEKİN: Beşiktaş Işık Mimarlık Okulu komandolarca işgal edilmişti. Komandolar sık sık okul dışında saldırılarda bulunuyorlardı. Bu saldırılardan birinde okulun önüne gelen devrimcilere ateş açan faşistler Hukuk Fakültesi öğrencisi Mehmet Cantekin'i katlettiler.

MEHMET BÜYÜKSEVİNÇ: Zamanın iktidarları gelişen gençlik mücadelesini bastırmak için devlet terörüne ilaveten militan gerici sivil örgütleri de kullanıyordu. Bu örgütlerden "Komünizmle Mücadele Derneği" üyeleri 8 Aralık 1969 akşamı Yıldız Akademisi önündeki otobüs durağında bekleyen Mehmet Büyüksevinç'i katlettiler.

BATTAL MEHETOĞLU: 14 Aralık 1969 sabahı yine Yıldız Akademisinin kapısında gerici saldırılara karşı nöbet tutan Battal Mehetoğlu kahpece şehit edildi. Yıldız camisinden çıkan saldırganlar önce Battal'ı yaraladılar. "Bağımsızlık savaşından dönülmez" diyerek saldırganların üzerine yürüyen Battal ikinci kez aldığı yaralarla orada can verdi.

Silahları önce komandolar ateşledi

■ "Ankara'dan gelen bir uzman nezaretinde CKMP'nin komando kursu faaliyete geçti. İşaret: İki el silah, parola: Başbuğ"

■ Kamplarda hazırlanan komandolar adım adım eyleme giriştiler.

BİRÇOK çevre, bugün anarşiden yakınmakta ve gencecik insanların terör çetelerinin aleti olmasından hayıflanmaktadır. Liseli, ortaokullu gençler, daha bıyığı terlememiş çıraklar, genç işçiler sayıları yüzde olarak çok büyük bir oranda olmasa da karşısındakine acımasızca kıyıyor. Okul arkadaşını, öğretmenini gözünü kırpmadan öldürüyor.

Terör ve anarşi ülkemize gökten düşmedi. Bir geçmişi ve gelişmesi vardır. Tarih yapraklarını on yıl öncesine çevirirsek birçok sorunun cevabını bulabiliriz. Neden bu noktaya gelindi? Nasıl bu noktaya gelindi?

CKMP kampları

TARİH sayfalarını karıştırıyoruz. 29 Temmuz 1968. Bir İzmir gazetesi olan Demokrat İzmir'in üç resimli haberinin başlığı şöyle "Ankara'dan gelen bir uzman nezaretinde CKMP'nin komando kursu faaliyete geçti." Başlığın altındaki spotta ise şunları okuyoruz, "İşaret: İki el silah, parola: Başbuğ" Akın Kıvanç imzalı haber, eli silahlı gençlerin eski Milli Birlikçi Rıfat Baykal tarafından eğitildiklerini güçlü bir teşkilatla toplumda denge unsuru olmak istediklerini belirtiyor. Haber şöyle bitiyor: "Ve CKMP 'etkili dinamik bir gençlik' adı altında bir 'barut fıçısı' hazırlıyor."

Burada sözü geçen CKMP şu andaki MHP'nin o zamanki ismidir. Partinin başında yine Türkeş vardır. Zaten parolaları da Başbuğdur.

968 gençlik mücadelesi

1968 yılında gençlik mücadelesi canlı bir şekilde gelişmektedir. Gençler, 1968 Haziranında sağcısı solcusu haklarını alabilmek için hep birlikte üniversitelerde direniş yapmaktadırlar. Ortada ne silah vardır, ne de büyük bir saldırı olayı. Gençler, akademik haklarını alabilmek için, bağımsızlık ve demokrasi için boykotlar ve gösterilere katılmaktadır.

Yer yer TİP'in toplantı ve mitinglerine kendisine milliyetçi diyen gruplar saldırmaktadır, ancak bu saldırılar, günümüze göre oldukça barışçı saldırılardır. Gençler ve devrimciler bu saldırıları her seferinde püskürtürler.

O günlerin saldırganları genellikle Adalet Partisinin Gençlik Kollarıdır, Komünizmle Mücadele Dernekleridir.

CKMP'nin yani Türkeş'in komandolarının hazırlıkları ise bütün yurtta sürmektedir. Adalet Partisi'nin 1970 yılında hazırlattığı MHP Raporuna göre şu yerlerde komando kampları kurulmuştur.

1-Gümüldür, 2 - Ankara Eskişehir yolu üzerinde, 3- Silivri, 4- Gaziantep, 5- İzmir-Karaburun, 6- Adana-Yumurtalık Ayaş mevkii, 7-Kayseri Yuvallı köyü, 8-İskenderun Belen bucağı Soğukoluk köyü, 9-Sakarya Karasu ilçesi Kuyumculu köyü, 10-Konya Çayırbağı mevkii, 11-Çankırı Kızılırmak bucağı, 12-Mudanya Yıldıztepe mevkii 13- Tokat ili Yaylacık mevkii, 14- Amasya ili 15-Adana Osmaniye Zorkun Yaylası 16- Malatya Pınarbaşı mevkii, 17-Kars Çıldır Gölü civarı, 18-Antalya Manavgat Sorgun köyü, 19- Samsun, 20-İstanbul Küçüksu Hekimbaşı Çiftliği, 21- Tarsus Namrun Yaylası. 22- Erzurum Hasankale ilçesi, 23- İzmir-Karaburun Balıkova köyü, 24- Bursa Mudanya Kumkaya köyü, 25- Gaziantep Erikçe köyü, 26-Trabzon Zigana Dağı, 27-Ankara Esenboğa yolu, 28-Denizli Cankurtaran mevkii.

İlk şehitler

BU kamplarda hazırlanan komandolar adım adım eyleme giriştiler. 1968 yılında durakta bekleyen devrimci öğrenci Mehmet Büyüksevinç kurşunlanarak öldürülür. Hemen arkasından aynı okuldan Yıldız Mühendislik öğrencisi devrimci genç Battal Mehetoğlu yine kurşunlanarak can verir. 1969 yılı içinde TÖS'ün Kayseri'de yaptığı Genel Kurulu saldırıya uğrar, toplantının yapıldığı sinema yakılmak istenir. Delegeler canlarını zor kurtarırlar. 1969'da tütün üreticilerinin gençlerle birlikte yaptıkları tütün mitingi saldırıya uğrar. Bir grup komando Yılmaz Yalçıner'in yönetiminde Siyasal Bilgiler Fakültesine sopalı bir harekat düzenlerler. Örnekleri uzatmak mümkün. Çok sayıda genç ülkenin dört bir yanında komandoların silahlı sopalı saldırılarını göğüslemek zorunda kalırlar.

1970 yılı başı gelmiştir, komandoların azgınlıkları giderek artmaktadır. Nail Karaçam adındaki devrimci genç Ülkü Ocaklı komandoların kurşunlarıyla Ankara'da Fen Fakültesi önünde can verir. Bu olayı takip eden günlerde Ülkü Ocakları Başkanı İbrahim Doğan sahnededir. Doktor Teğmen Necdet Güçlü Hacettepe'ye yapılan bir komando baskınında öldürülür.

Komando kamplarının bilançosu çok sayıda saldırı ve cinayettir. Yetiştirilen ülkücüler gelişen gençlik mücadelesinin karşısına dikilmekte, zoru gündeme getirmektedirler.

AP'nin himayesi

İŞTE böyle adım adım gelişti anarşi. Gençler bir yandan AP iktidarının baskılarına, bir yandan Türkeş'in katillerinin saldırılarına göğüs germekle karşı karşıya kaldılar.

Komandolar, Mehetoğlu'nu, Büyüksevinç'i, Karaçam'ı, birçok genci öldürürken, polis de Vedat Demircioğlu ve Taylan Özgür'ü öldürdü. Taylan Özgür'ün katili polis İhsan Çakıcı saptandığı halde hükümet tarafından korundu.

Aradan yıllar geçti. 12 Mart dönemi geldi. Komandolar 12 Mart döneminde şahitlik yaparak gençleri mahkum ettirmek istediler. Zamanın Cumhurbaşkanı Sunay komandoları o yıllarda devletin yardımcı güçleri ilan etmişti.

Sıkıyönetim kalkıp da kendilerine görev düştüğünü saptayan komandolar, 1974 yılı içinde cinayetlerini yeniden başlattılar. 1974'te Kerim Yaman ve Şahin Aydın komandoların kurşunlarıyla can verdiler. Bu iki cinayet, uzun bir aradan sonra komandoların yeniden öldürme faaliyetlerine başladıklarının işaretidir.

Zorbalık ve cinayet, gençlik içinde maceracılığı körükleyen önemli bir etken oldu. Faşistlerin saldırısı karşısında, vurup kırma fikri güç kazanmaya başladı. Adım adım solcu gençler de silahlandılar ve kendilerini maceraya sürmek isteyen grupların tekliflerini kabul etmeye başladılar.

Komando saldırıları gençlik mücadelesinin yolundan sapmasında önemli bir etken olmuş, zor karşıtını doğurmuş ve sağduyu etkisini yitirmeye başlamıştır.

Eski Milli Birlikçi R. Baykal, partili gençlere bıçaklarını dağıtıyor. Akabinde bıçaklı hücuma karşı savunma şekli komando hocaları tarafından öğretilecektir. (Fo: Gümüşçü)

Ankara'dan gelen iki uzman nezaretinde:

CKMP'nin Komando kursu faaliyete geçti

İşaret: İki el ateş parola: Başbuğ..

AKIN KIVANÇ

İstanbul'da gençlik, 6 ncı filoya karşı çıkıp «Yanke Go Home» sloganları altında coplanırken, Konya'da Cihad-ı mukaddesciler İslâm birliği ... ederken CKMP'nin Ege teşkilâtı sessiz sedasız komando kurslarına başlayıverdi. Bu övlesine bir başlangıç ki; elinde bıçak olan zorbanın havada uç masını, cop kullanan polisin kolunun bükülmesini, sopalı saldırganın saf dışı edilmesini saniye meselesi kılan cinsten...

«ED TEŞKİLATI ETKİLİ VE DİNAMİK DEMEK»

CKMP'li milletvekili ve eski Milli Birlikçi ...

Silâhlı gençler kampı bekliyor

CKMP tarafından kurulan komando kamplarından İzmir Gümüldür kampındaki faaliyetlerle ilgili 29 Temmuz 1968 tarihli Demokrat İzmir gazetesinde yayınlanan haberin küpürü.

YENİ GAZETE

SOLCU BİR LİDER ve polis ajanıydım

Tunus caddesinde Bowling Salonu basıp tahrip ett...

SAYFA: 4 — YENİ GAZETE

Maksadımız büyük bir infilâkla çevreyi heyecana vermekti

SOLCU BİR LİDER ve polis ajanıydım

— 4 — YAZAN: MUZAFFER KÖKLÜ

" Elimdeki ses bombalarının fitilini tutuşturup şöyle yandan bankaya fırlatıverdim „

Muzaffer Köklü'nün itiraflarını yayınlayan Yeni Gazete'nin küpürleri.

AJAN MUZAFFER KÖKLÜ'NÜN ANILARI

«SOLCU BİR LİDER VE POLİS AJANIYDIM»

Muzaffer Köklü, daha sonra yapmış olduklarını Yeni Gazete'den Oktay Ekşi'ye "Solcu bir lider ve polis ajanıydım" başlıklı bir dizide anlattı.

Köklü itiraflarında şöyle diyordu:

— Maksadımız, büyük bir infilakla çevreyi heyecana vermekti..

Elimdeki ses bombalarının fitilini tutuşturup, şöyle yandan bankaya fırlatıverdim.

— Tunus Caddesindeki Bowling salonunu basıp tahrip ettik. Bowling topları ile lobutları mümkün olduğu kadar kırdık, parçaladık.

— İstanbul'da öldürülen Vedat Demircioğlu için bir protesto gerekli idi. Bunun için Türk Dış Ticaret Bankasını bastık. Kapısını, pencere camlarını parçaladık.

İzmir'de Amerikan 6. Filosunu protesto eylemlerini düzenleyen gençler arasına polis görevlisi olarak katılan Muzaffer Köklü, "Bütün eylemlerin içine gir. Bize olayları önceden haber ver" talimatını almıştı. Bu talimat gereğince bütün yürüyüşlerin en önünde yer alan Köklü, bir ara omuzlara alındı. Öğrenci lideri olarak omuzlarda taşınan Köklü, Nazım Hikmet'in daha önceden ezberlediği bir şiirini okuyarak gençleri coşturuyordu.

Muzaffer Köklü, bazı durumlarda gençlik liderlerinin özel olarak takip edilmesinde de görev alıyordu. Bu konu ile ilgili olarak da açıklamalarında bir görevini şöyle anlatıyor:

"Bir gece eve saat 01.00 sularında Haşim Bey geldi. Haşim Bey Emniyet Genel Müdürlüğünde önemli işler Müdürü Turan Şener'in sağ kolu olan polis memuru Ahmet Haşim Aytural'dı. Haşim Bey bana Doğu Perinçek bugün İstanbul'a gitti. Kimlerle görüşecek acaba. Göndersek gidip tespit eder misin dedi. Ben de edebilirim dedim. Ertesi günü saat 12.00'de Tandoğan'da buluşup, 150 lira aldım. Ondan ayrıldıktan hemen sonra sürekli rapor verdiğim 7. Şube Müdürü Nihat Türközü'ne telefon ettim. Aldığım görevi O'na da söyledikten sonra 100 lira da ondan aldıktan sonra FKF ye gittim. Ahmet Yılmaz ile birlikte İstanbul'a hareket ettik."

Ağustos ayı sonlarında İzmir'de Amerikan 6. Filosunu protesto eylemlerine katılmak üzere giden Köklü, "Mitingde her türlü gelişmeyi ve olabilecek olayları önceden haber veriyordum" diyor.

YARIN: Sol doğru bir çizgi izleseydi, 12 Mart bu kadar hasar yaratamazdı

Televizyonda bugün

17.00 BÖLGESEL HABERLER

17.05 AKŞAMA DOĞRU

18.00 SINAVA DOĞRU

Programın bu bölümünde matematik ve şekil yeteneği dersleri yer alıyor.

18.50 GÖKKUŞAĞI

Ümit Denizer'in sunduğu programda, Ankara'daki ilkokulların 23 Nisan ile ilgili çalışmaları sergilenecek.

19.45 HAFTANIN ŞARKISI

Programda Televizyon Çocuk Korosu, Halil Bedii Yönetken'in 23 Nisan marşını Erdoğan Okya'nın 23 Nisan şarkısını ve Saip Egüz'ün 23 Nisan marşını seslendirecek.

19.50 UYKUDAN ÖNCE

Programda Ergun Uçucu çocuklarla söyleştikten sonra bir çizgi filmi ekrana getirecek.

20.00 HABERLER

20.40 ESERLERİ

Programda Yusuf Paşa'nın Neveser Peşrevi seslendirilecek.

20.50 İNSANLAR YAŞADIKÇA

James Jones'un ünlü romanından TV'ye uyarlanan 4 bölümlük dizi filmin ilk bölümü yayınlanacak.

22.00 AVRUPA KUPALARINDAN MAÇ ÖZETLERİ

22.20 BASIN TOPLANTISI

TRT Haber Merkezi tarafından hazırlanan basın toplantısına bu hafta Erbakan katılıyor.

23.30 HABERLER

(Geniş Haber 7. Sayfada)